

m 497

VERSLAG VAN DEN TOESTAND DER STADSGEMEENTE SOERABAJA OVER 1937

DEEL I

ALGEMEEN VERSLAG

DRUKKERIJ DE TOEKOMST SOERABAJA.

19872633

VERSLAG VAN DEN TOESTAND
DER STADSGEMEENTE
SOERABAJA OVER 1937

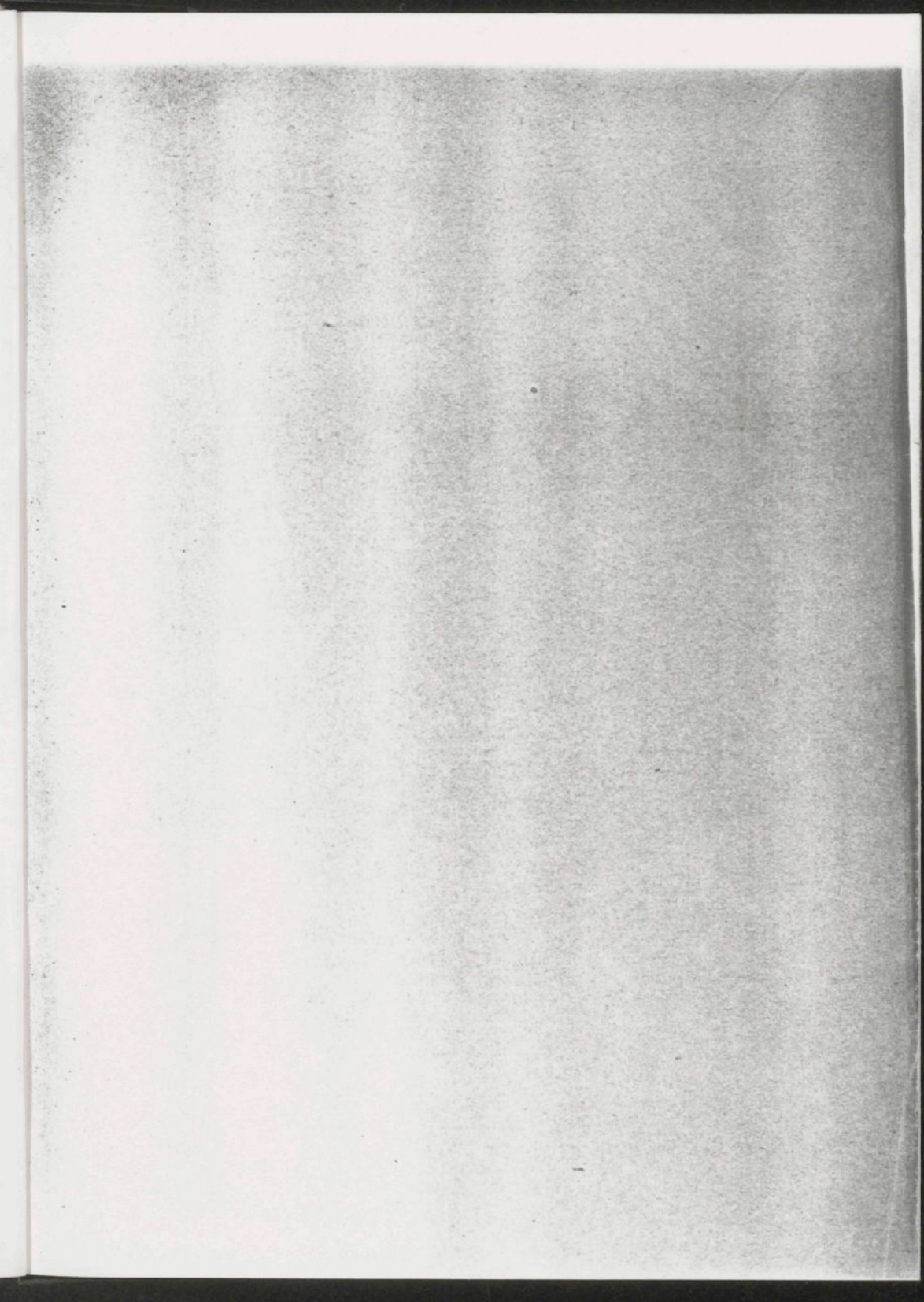

DEEL I

ALGEMEEN VERSLAG

DRUKKERIJ DE TROESTER SOERABAJA

**VERSLAG DER STADSGEMEENTE
SOERABAJA.**

VOORBERICHT.

Wij hebben de eer Uwen Raad hierbij aan te bieden het eerste-algemeene-gedeelte van het verslag betreffende den toestand der Stadsgemeente Soerabaja gedurende het jaar 1937.

Het tweede gedeelte, betreffende den Financiëelen toestand zal, evenals vorige jaren, verschijnen, zoodra de noodige cijfers na afsluiting van het begrootingsjaar, in Juni a.s. bekend zijn.

In afwijking van de laatste jaren werden eenige wijzigingen aangebracht in den opzet van dit jaarverslag.

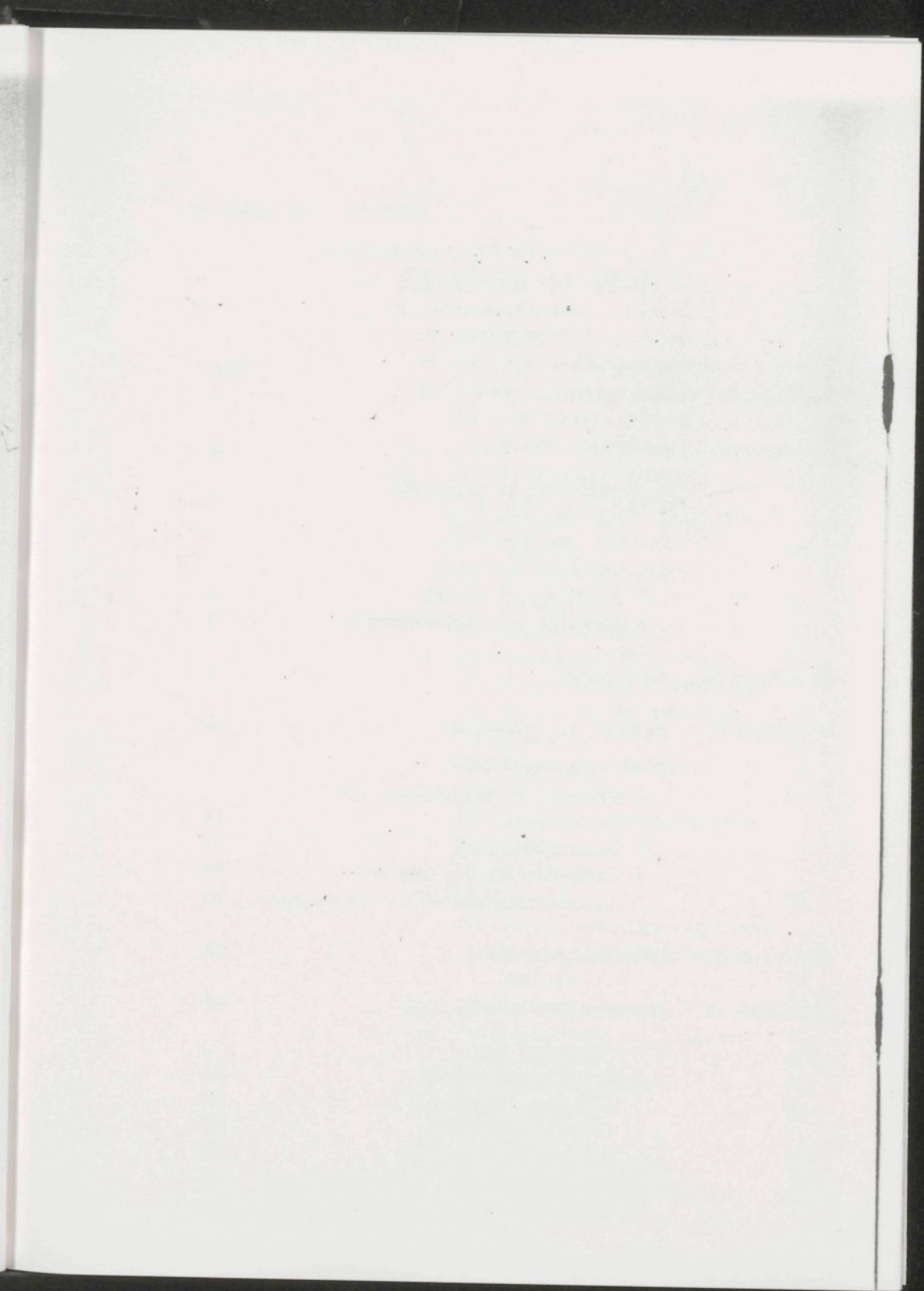
In verband met de thans voor de betrokken diensten geldende benamingen werden enkele titels dienovereenkomstig gewijzigd, terwijl de nummering der hoofdstukken eveneens een wijziging onderging.

Verder werd het wenschelijk geacht in de inhoudsopgave op te nemen de onderverdeeling van de daarvoor in aanmerking komende hoofdstukken.

Hierdoor heeft dit jaarverslag eenigszins aan overzichtelijkheid gewonnen, hetgeen het raadplegen van dit boek vergemakkelijkt.

Burgemeester en Wethouders van Soerabaja
W. A. H. FUCHTER
Burgemeester.

Soerabaja, Mei 1938.

I N H O U D.

	Blz.
Hoofdstuk I. <i>Grondgebied</i>	1
Hoofdstuk II. <i>Bevolking</i>	2
A. Verordening en registratie	„
B. Stand der bevolking	„
C. Loop der bevolking	„
§ 1. Geboorte en sterfte	„
„ 2. Vestiging en vertrek	4
„ 3. Huwelijk en echtscheidingen	5
Hoofdstuk III. <i>Verkiezingen</i>	7
Hoofdstuk IV. <i>Bestuur der Gemeente</i>	10
§ 1. Stadsgemeenteraad	„
„ 2. College van Burgemeester en Wethouders	11
„ 3. Raadscommissies	13
„ 4. Gemeentelijke verordeningen	19
„ 5. Voornaamste behandelde onderwerpen	20
Hoofdstuk V. <i>Gemeente personeel</i>	28
Hoofdstuk VI. <i>Gemeentelijke Administratie</i>	32
§ 1. Algemeene Zaken	„
„ 2. Bevolkingregistratuur	34
„ 3. Afdeeling Belastingen	36
„ 4. Financieele Contrôle	50
„ 5. Centrale Boekhouding	53
„ 6. Ontvangerskantoor en Incassodienst	56
„ 7. Inkoopkantoor en Magazijnsdienst	59

	Blz.
Hoofdstuk VII. <i>Diensten</i>	63
1. <i>Dienst van Publieke Werken</i>	„
Afd. 1. Leiding en administratie	„
„ 2. Gemeentewerken	67
A. Algemeen	„
B. Ontwerp en Teekenbureau	68
C. Uitvoering nieuwe werken	69
C1. Voortgezette werken	„
C2. Rooilijnverbetering	„
C3. Kampongverbetering	„
C4. Werken voor derden	„
C5. Werken voor werkver- schaffing	70
C6. Werken uit het 25 millioenfonds	71
C7. Andere werken	73
D. Onderhoudswerken	74
D1. Wegen buiten de kampongs	„
D2. Wegen in de kampongs	75
D3. Kaaimuren	76
D4. Bruggen en duikers	„
D5. Afwateringen	77
D6. Verdere onderhoudswerken	„
E. Pompstations	79
F. Straatverlichting	„
G. Begraafplaatsen	80
G1. Europeesche begraafplaatsen	„
G2. Mohamedaansche begraaf- plaatsen	82
G3. Ontvangsten	83
H. Plantsoendienst	„
I. Betonwerkplaats	85
K. Asphalt-betoninstallatie	86
L. Reinigingsdienst	86
L1. Algemeen	„
L2. Vegen der wegen	87
L3. Goten en Riolen	88

	III
	Blz.
L4. Ophalen vuilnis	89
L5. Belten	„
L6. Beerputreiniging	90
L7. Tractie en materieel	„
L8. Ontvangsten	92
Afd 3. Bouw- en Woningtoezicht en	
Stadsontwikkeling	„
A. Algemeen	„
B. Bouwtoezicht	94
B1. Bouwpolitie	95
B2. Perceelsregistratie	98
B3. Huisaansluitingen	100
B4. Adviezen inzake de Hinder- Ordonnantie	„
C. Grondbewaking	101
C1. Verhuur van grond	„
C2. Verhuur van Los en Laadplaatsen	102
D. Stadsontwikkeling	„
D1. Ontwerpen voor rooilijn- plannen	„
D2. Bewaken van rooilijn- plannen	103
(adviezen bij uitgifte van grond)	
D3. Registratie van diverse gegevens op stadskarten	„
D4. Opnamewerk en kaarteering	104
D5. Afkoop van grondrechten (rooilijnverbetering)	„
E. Bijzondere werkzaamheden	106
E1. Straatbelasting	„
E2. Herziening huisnummering	107
E3. Registratie Chineesche begraafplaatsen	108
E4. Registratie en sluiting Inheemsche begraafplaatsen	109
E5. Voorlichting luchtbescher- ming	„

	Blz.
II. <i>Plaatselijke Gezondheidsdienst</i>	110
III. <i>Veterinair Hygienische Dienst</i>	116
IV. <i>Gemeentelijke Contrôledienst</i>	121
V. <i>Brandweer</i>	126
Hoofdstuk VIII. <i>Sociale Zorg</i>	130
I. <i>Onderwijs</i>	„
§ 1. <i>Schoolcommissies</i>	„
„ 2. <i>De aan de Stadsgemeente overgedragen onderwijstaak</i>	132
„ 3. <i>Gemeentelijk Onderwijs</i>	136
„ 4. <i>Werkzaamheden het gemeentelijk aandeel in de overgedragen onderwijszorg betreffende</i>	137
II. <i>Armenzorg en maatschappelijke steun.</i>	142
§ 1. <i>Verordening en normen voor de verleening van steun</i>	„
„ 2. <i>Commissie van bijstand</i>	„
„ 3. <i>Vergaderingen</i>	„
„ 4. <i>Bedeelden en onderstanden</i>	„
„ 5. <i>Studiebeurzen</i>	144
„ 6. <i>Personeel</i>	„
„ 7. <i>Subsidies</i>	147
III. <i>Gemeenlijk bureau voor arbeidsbemid- deling en Beroepskeuze</i>	150
Hoofdstuk IX. <i>Volkshuisvesting</i>	158
Hoofdstuk X. <i>Bedrijven</i>	161
I. <i>Waterleiding</i>	„
§ 1. <i>Personeel</i>	„
„ 2. <i>Winning</i>	„
„ 3. <i>Wateronderzoek</i>	163
„ 4. <i>Hoogreservoir</i>	„
„ 5. <i>Distributie</i>	„
„ 6. <i>Ijking meters</i>	164
„ 7. <i>Diversen</i>	165
„ 8. <i>Gemeentelijke Werkplaats</i>	165

	V
	Blz.
II. <i>Grondbedrijf</i>	167
§ 1. Personeel	„
„ 2. Algemeen	168
A. <i>Eigendomsgronden</i>	169
I. Goebeng	„
II. Ketabang West	„
III. Ketabang Oost	„
IV. Ngagel	170
V. Simolawang	„
VI. Darmo	„
VII. Kepoetran Kidoel	171
VIII. Blaoeran	„
IX. Boejoekan en Westerbuitenweg	„
X. Boeboetan	172
XI. Oendaän, Karangtembok, Kapas- krampoeng, Kedonganjar, Sidodadi II en van Deventerlaan	„
B. <i>Behcersgronden</i>	„
C. <i>Industrie terreinen</i>	„
D. <i>Erfpachten</i>	173
E. <i>Verhuur</i>	174
III. <i>Woningbedrijf</i>	176
1. Algemeen	„
2. Woningbezit	„
3. Herstellingen en bijbouwingen	„
4. N. V. Volkshuisvesting	177
IV. <i>Passerbedrijf</i>	180
1. Algemeen	„
2. Karreplein Wonokromo	„
3. Karreplein Werfstraat	„
4. Karreplein Grisseesche weg	„
5. Passer Rangkah	„
6. Passer Wonokromo	181
7. Passer Dapoean (Babaän)	„
8. Passer Wonokitri	„
9. Passer Pabean	„

THE HISTORY OF THE

First Part of the History of the

Second Part of the History of the

Third Part of the History of the

Fourth Part of the History of the

Fifth Part of the History of the

Sixth Part of the History of the

Seventh Part of the History of the

Eighth Part of the History of the

Ninth Part of the History of the

Tenth Part of the History of the

HOOFDSTUK I. GRONDGEBIED.

INSTELLING DER GEMEENTE. De Gemeente Soerabaja werd ingesteld bij Staatsblad 1906 No. 149; sedert 1928 is de Gemeente Soerabaja staatsrechtelijk als Stadsgemeente aangemerkt.

GRENZEN. De grenzen der Gemeente ondergingen ook dit jaar geen wijziging, zoodat hier volstaan kan worden met te verwijzen naar het te dien opzichte vermelde in het jaarverslag 1931.

GEBIED. Het gebied der Gemeente bestaat uit staatsdomein, grootendeels met Inlandsch bezitsrecht geoccupeerd, in vollen eigendom afgestane perceelen (particuliere landerijen en gewone eigendomsgronden) en uit der Gemeente in beheer gegeven pleinen, parken, wegen enz.

Voor verdere bijzonderheden zie men het jaarverslag der Gemeente over 1930, pag. 8. e.v.

GRONDBEZIT. Ten aanzien van het grondbezit der Gemeente wordt verwezen naar de toelichting op de balans van het Grondbedrijf, die in Deel II van dit verslag zal worden opgenomen.

INDEELING. Het grondgebied der Gemeente is ten behoeve der verschillende takken van dienst, alsmede ten aanzien der verkiezingen verdeeld in districten, secties en/of wijken.

STADSWAPEN. Het wapen der Gemeente werd vastgesteld bij Gemeenteraadsbesluit ddo. 30 Juni 1920 No. 2248, terwijl bij besluit van Z.E. den Gouverneur-Generaal van Ned. Indië ddo. 28 September 1931 No. 39 de Stadsgemeente Soerabaja, ingevolge het bepaalde bij de Ordonnantie van 7 September 1928 (Staatsblad No. 394), in het gebruik van het door haar gevoerde wapen, werd bevestigd.

De omschrijving van het wapen is opgenomen in het verslag der Gemeente over 1931, Hoofdstuk I.

HOOFDSTUK II. BEVOLKING.

A. Verordening en registratie.

Invoering Bevolkingsregisters.

Bij verordening van 28 October 1918 (Jav. Cour. 1919 No. 9) is op 1 Januari d.a.v. het Bevolkingsbureau ingesteld voor de registratie van de bevolking dezer Stadsgemeente.

De registratie behelst die van :

- a. Europeanen en met dezen gelijkgestelden
- b. Chineezen voor zoover niet met Europeanen gelijkgesteld en
- c. Vreemde Oosterlingen voor zoover niet met Europeanen gelijkgesteld.

B. Stand der Bevolking.

De bevolking dezer Stadsgemeente bedroeg per ulto. December 1937 :

a. Europeanen	29.783
b. Chineezen	46.219
c. Inheemschen ±	294.000
d. Arabieren	4.961
e. andere Vreemde Oosterlingen	890
f. Gekazerneerden (a + c) ±	5.000

Totaal 380.863

Met inbegrip van de Inheemsche bevolkingsgroep is de bevolking in 1937 totaal met 3757 zielen vermeerderd.

Volgens den landaard gerubriceerd valt bij de Europeanen en Chineezen een vermeerdering te constateeren van resp. 1235 en 2569, bij de Arabieren en andere vreemde Oosterlingen een vermindering van resp. 37 en 10.

C. De loop der bevolking.

(met uitzondering van de Inheemsche groep).

§ 1. G e b o o r t e e n S t e r f t e (alleen betrekking hebbende op de ingezetenen van Soerabaja.

a. Geboorte :

Het aantal geboorten bedroeg in 1937 : 1668 of 19 meer dan in 1936.

Het hoogste maandcijfer viel in de maand Juni, het laagste in de maand November.

Overzicht van de levend en levenloos geboren.

Landaard	Levend geborenen		Levenloos geborenen		Totaal	
	1936	1937	1936	1937	1936	1937
Europeanen	553	571	11	12	564	583
Chineezzen	1013	1016	18	17	1031	1033
Arabieren en an- dere Vreemde Oosterlingen	83	81	6	5	89	86
Totaal	1649	1668	35	34	1684	1702

Onder de levend geboren zijn als onwettig aangegeven 47 kinderen van de mannelijke en 53 van de vrouwelijke kunne; tezamen 100 of 17 minder dan in 1936.

De groepeeriing wordt als volgt:

Landaard	Wettig				Onwettig				Totaal				Totaal	
	1936		1937		1936		1937		1936		1937			
	m.	v.	m.	v.	m.	v.	m.	v.	m.	v.	m.	v.	1936	1937
Europeanen	292	245	275	270	5	11	12	14	297	256	287	284	553	571
Chineezzen	497	415	492	450	54	47	35	39	551	462	527	489	1013	1016
Arab. en an- dere V. O.	44	39	52	29	—	—	—	—	44	39	52	29	83	81
Totaal	833	699	819	749	59	58	47	53	892	757	866	802	1649	1668

Het geboorte overschot in 1937 blijkt uit het volgende overzicht. In totaal nam de geregistreerde bevolking door geboorte met 1004 toe.

Mutaties	Europeanen		Chineezzen		Arab. & andere Vr O		Totaal	
	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937
Geboren	553	571	1013	1016	83	81	1649	1668
Overleden	192	254	374	359	53	51	619	664
Geboorte over- schot	+361	+317	+639	+657	+30	+30	+1030	+1004

b. Sterfte.

In het afgeloopen jaar stierven te Soerabaja totaal 664 personen tegen 619 in 1936. Hierin zijn niet begrepen de levenloos aangegevenen. Naar de verschillende bevolkingsgroepen wordt de indeeling als volgt :

Landaard	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	1936	1937	1936	1937	1936	1937
Europeanen	110	137	82	117	192	254
Chineezzen	233	220	141	139	374	359
Arab. & andere Vr. O.	31	30	22	21	53	51
	374	387	245	277	619	664

Naar den Burgerlijken Staat wordt deze groepeerings als volgt :

Landaard	Jaar	Ongehuwd		Gehuwd		Weduwen- staat		Gescbelden		Totaal		To- taal
		M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	
Europeanen	1936	63	35	37	23	8	22	2	2	110	82	192
	1937	63	35	65	44	7	35	2	3	137	117	254
Chineezzen	1936	138	61	82	47	13	31	—	2	233	141	374
	1937	118	59	82	44	19	34	1	2	220	139	359
Arab.	1936	12	8	15	7	2	6	—	1	29	22	51
	1937	13	9	13	8	1	4	1	—	28	21	49
Andere Vreemde O.	1936	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	2
	1937	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2
	1936	233	104	136	77	23	59	2	5	374	245	619
	1937	195	103	161	96	27	73	4	5	387	277	664

§ 2. Vestiging en vertrek.

Het aantal personen, dat zich gedurende 1937 in de Gemeente vestigde bedroeg in totaal 10949 of 1187 meer dan in 1936. Het aantal vertrokkenen heeft 8206 bedragen of 591 minder dan het voorgaande jaar, vide ondervolgend overzicht.

Mutaties	Europeanen		Chineezen		Arab. & andere Vr. O.		Totaal	
	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937
Gevestigd	5787	6555	3617	4055	558	339	9762	10949
Vertrokken	5195	5637	2355	2143	1051	426	8797	8206
Vestigings- overschot	+ 588	+ 918	+ 1262	+ 1912	— 493	— 87	+ 965	+ 2743

Het aantal gezinnen, dat zich gedurende het jaar 1937 te dezer stede vestigde bedroeg 1888 tegen 1126 in 1936, daarentegen vertrokken in dat jaar 1580 gezinnen uit deze Gemeente tegen 1069 in 1936.

§ 3. H u w e l i j k e n e c h t s c h e i d i n g e n .

a. Huwelijken.

Het aantal gesloten huwelijken bedroeg in totaal 349. Hier-nevens een vergelijkende staat van de 4 laatste jaren.

Landaard	Aantal huwelijken			
	1937	1936	1935	1934
Europeanen	202	198	206	178
Chineezen	104	117	94	69
Arab. & andere Vr. O.	43	35	25	34
Totaal	349	350	325	281

b. Echtscheidingen.

Het aantal ingeschreven echtscheidingen bedroeg in het ver-slagjaar 147 of 29 meer dan in 1936.

De meeste echtscheidingen kwamen voor bij de Europeesche bevolkingsgroep, zooals uit het ondervolgende moge blijken.

Landaard	Aantal echtscheidingen			
	1937	1936	1935	1934
Europeanen	93	34	40	39
Chineezzen	8	37	12	4
Arab. & andere Vr. O.	46	47	30	32
Totaal	147	118	82	75

c. Erkenningen.

In 1937 hadden verder in totaal 116 erkenningen plaats n.l. 45 bij de Europeanen, waarvan 22 van de mannelijke kunne en 23 van de vrouwelijke, terwijl bij de Chineezzen deze getallen zijn 71, 36 en 35.

HOOFDSTUK III. VERKIEZINGEN.

§ 1. Kiezerslijst.

a. Commissie.

De Commissie als bedoeld in art. 12 lid 1 der Kiesordonnantie Gemeenteraden, waarvan de Burgemeester ex. officio Voorzitter is, werd voor de vaststelling van de kiezerslijst 1937/1938 door den Stadsgemeenteraad als volgt samengesteld :

Voorzitter: Mr. W. A. H. Fuchter.

Leden: H. Offerhaus, A. A. A. van Eeckhoven, J. F. Tuwanakotta en The Boen Liang.

b. Kiezerslijst.

Op 25 Maart 1937 werd de kiezerslijst 1937/1938 vastgesteld. Het aantal opgebrachte kiezers bedroeg na de door de Commissie aangebrachte wijzigingen respectievelijk :

a. Onderdanen Nederlanders	7073
b. Inheemsche Onderdanen niet-Nederlanders	3246
c. Uitheemsche Onderdanen niet-Nederlanders	2184

Totaal 12503

of 2044 kiezers meer dan de kiezerslijst 1936/1937 aangeeft.

§ 2. Stembedistricten.

Het aantal stembedistricten is in aantal het zelfde gebleven. n.l. vier.

§ 3. Stembureaux.

Bij besluit van 18 Augustus 1937 No. 155 is door den Stads-gemeenteraad het besluit van 22 Juni 1936 No. 114 i/z. samen-stelling van de stembureaux gewijzigd en de indeeling als volgt samengesteld:

Stembureau I.

Voorzitter: Burgemeester Mr. W. A. H. Fuchter.

Leden: W. H. J. J. Passtoors, J. H. W. Pfeiffer. Ch. F. Hakkers.

Plv. leden: Dr. G. A. Rademaker, C. v.d. Hamer, J. A. Mijer, Ir. F. Engelken, Raden Sanoesi, The Boen Liang, Ir. A. Scheffer, A. Levy, F. Dijkstra, M. H. Nederpelt, R. J. G. Seydel, E. E. O. de Raadt, E. Hereman, L. H. Schenkenberg v. Mierop, D. A. Heldring, W. Horrocks van Steenbergen, H. F. L. Boltze, L. G. Haspers, W. M. C. E. van Beem, L. A. J. Urich, E. A. Uijleman, H. M. Brangert, J. Salmon, R. Idajat, Moh. Jacob.

Stembureau II.

Voorzitter: H. Bach Kolling.

Leden: W. F. Joanknecht, Ir. L. W. G. de Roo de la Faille, C. van Schelven.

Plv. leden: C. A. R. D. Snell, Markaban, M. Sabar, Tjoe Kiem An, W. L. Gijsing, Ir. R. Heida, C. Sourbag, J. J. Th. Renaud, S. A. de Bruin, E. W. P. Niggebrugge, A. F. H. Samson, Tee Tjin An, Tee Sien Liang, E. van Krieken, R. C. P. van Naerssen, E. F. van Eldik, G. M. Kraamer, R. S. Doeve, M. Soekardiman, M. L. J. Hagen, M. A. H. Kroon, W. A. de Rooy, F. W. Perié, G. A. W. Wigeri van Edema.

Stembureau III.

Voorzitter: J. K. Lengkong.

Leden: Mr. B. H. W. Th. Schattenkerk, Th. W. van Kempen, J. F. Tuwanakotta.

Plv. leden: A. A. A. van Eeckhoven, Ir. W. M. Lemaire, R. Soeman, R. P. Moh. Soebir Notoesodjono, Tio Hian Sioe, Ir. P. A. Arnold Bik, S. T. Tan, Tan Hok Gie, O. P. Hondius, W. F. Camerik, W. F. Lapré, J. A. R. Guldenaar, J. W. van Blyenburg, P. F. Burk, R. Soetarto, M. Soekadarisman, W. F. Nottebohm, C. F. W. J. Fleur, M. Roesbandi, I. F. J. Schrijn, A. L. Stoové, L. C. J. H. Baumgarten, H. Barend, J. Ch. Zwart, G. L. van Kempen.

Stembureau IV.

Voorzitter: A. van Gennep.

Leden: J. F. Lapré, B. Schansman, Mr. T. F. H. Postma.

Plv. leden: Mr. W. Augustin, D. H. de Jong, M. Djojosoeprantoko, Radjamin, Sie Eng Giam, Han Soen Ie, E. C. Neyndorff, H. A. Soute, M. Soebjakto, A. H. Gijsberts, F. Lotz, A. J. de la Rambelje, H. Beer, F. A. Heil, J. L. H. Lutz, J. A. Barneveld Binkhuyzen, L. P. Tismeer, J. Lotz, J. H. B. van Slingerlandt, H. Roboth, F. P. R. R. Voigt, P. M. Leiwakabessy, O. J. S. Meyer, W. Ch. Breemer, J. H. Isaak.

§ 4. Verkiezingen.

Gedurende het verslagjaar had tweemaal een tusschentijdsche verkiezing plaats n.l. op 22 September en 29 December resp. ter vervulling van twee en één vacature in de groep onderdanen Nederlanders, waarbij de kandidaten bij enkele candidaatstelling werden verkozen.

HOOFDSTUK IV. BESTUUR DER GEMEENTE.

§ 1. Stadsgemeenteraad.

Samenstelling.

De Stadsgemeenteraad bestaat uit 31 leden n.l. :

a. Onderdanen Nederlanders	16
b. Inheemsche Onderdanen — Niet Nederlanders	10
c. Uitheemsche Onderdanen — Niet Nederlanders	5

Op 1 Januari 1937 was de Raad samengesteld als volgt :

a. *Onderdanen — Nederlanders :*

J. P. Adèr, H. Bach Kolling, A. A. A. van Eeckhoven, Ir. F. Engelken, Mr. A. van Gennep, L. Guldenaar, Ch. F. Hakkers, Ir. J. W. Halbisch, C. van den Hamer, Ir. W. M. Lemaire, G. L. Nitzschke, H. Offerhaus, Mr. T. F. H. Postma, Dr. G. A. Rademaker, Ir. L. W. G. de Roo de la Faille, C. A. R. D. Snell.

b. *Inheemsche Onderdanen — Niet Nederlanders.*

M. Djojosoeprantoko, J. K. Lengkong, Markaban, R. P. Moh. Soebir Notoesdjono, Radjamin, M. Sabar, R. Sanoesi, R. Soeman, J. F. Tuwanakotta, Goedadi Wreksoatmodjo.

c. *Uitheemsche Onderdanen — Niet Nederlanders.*

Han Soen Ie, Sie Eng Giam, The Boen Liang, Tjoe Kiem An, Tio Hian Sioe.

Mutatiën :

De heeren J. P. Adèr, L. Guldenaar, Ir. J. W. Halbisch, G. L. Nitzschke en H. Offerhaus traden af als lid van den Raad en werden opgevolgd door resp. de heeren D. H. de Jong, J. A. Mijer, Mr W. Augustin, J. J. Tissing en H. Meyer Jzn.

Partijverhoudingen.

Over de verschillende partijen worden de leden als volgt verdeeld :

I. E. V. 9 leden, Vaderlandsche Club 7 leden, Nationalistische Partij 10 leden en Partij Tiong Hwa Indonesia 5 leden.

Vergaderingen.

In totaal werden 15 vergaderingen gehouden tegen 19 in het voorgaande jaar.

Raadsbesluiten.

Door den Stadsgemeenteraad werden 358 besluiten genomen tegen 322 in het voorgaande jaar. Van den Raad gingen 342 voorstellen uit tegen 318 in het vorige jaar.

Voorzitter. Het voorzitterschap van den Stadsgemeenteraad werd gedurende het verslagjaar uitgeoefend door den Burgemeester, den heer Mr. W. A. H. Fuchter.

§ 2. College van Burgemeester en Wethouders.

Samenstelling van het College.

Op 1 Januari 1937 was het College van Burgemeester en Wethouders als volgt samengesteld :

Mr. W. A. H. Fuchter — Burgemeester.

Mr. A. van Gennep — Wethouder Publieke Werken.

H. Bach Kolling — Wethouder Bedrijven.

J. K. Lengkong — Wethouder Sociale Zaken.

Verdeeling der werkzaamheden.

Gedurende het verslagjaar was de taakverdeeling van het College als volgt :

A. *Burgemeester.*

Alle zaken voortvloeiende uit of rakende :

1. De Gemeente Financien, waaronder medebegrepen, de administratie daarvan en de contrôle daarop.
2. De personeelsverordeningen, belasting-verordeningen en verordeningen betreffende retributies (voor zoover hieronder niet aan een der wethouders opgedragen).
3. De Algemeene Politie-verordening.
4. De Verordening op Logementen.
5. De Zedelijkheidsverordening.
6. De Wapenverordening.
7. De Bevolkingsboekhouding.
8. De Verkiezingen.

B. Wethouder voor Publieke Werken (Mr. A. van Gennep).

1. Publieke Werken.
2. Het Bouw- en Woningtoezicht.
3. De Brandweer.
4. De Reinigingsdienst.
5. De Plantsoenendienst.
6. De Europeesche Begraafplaatsen.
7. Het Verkeerswezen.
8. Ordonnantien en Reglementen waarvan de uitvoering aan de Gemeentebesturen is opgedragen.
9. Verordening op het gebruik van Openbare wegen — pleinen enz.
10. De los- en laadplaatsen.
11. Bezwaarschriften inzake belastingen.

C. Wethouder voor de Bedrijven (H. Bach Kolling).

1. Alle Gemeentebedrijven.
2. De Veterinaire Dienst.
3. Het Ambachtsonderwijs en de Bureau Cursus.
4. Het Inkoopkantoor en den Magazijndienst.
5. De Verordeningen op :
 - a. Stalhouderijen.
 - b. Bakkerijen.
 - c. Melkerijen .
 - d. Fabricatie van Stroop en Limonades.

D. Wethouder voor Sociale Zaken (J. K. Lengkong).

1. Het Arbeidskantoor.
2. De Armenzorg.
3. Subsidiën en Studietoelagen.
4. De Kampongzorg.
5. De Gezondheidsdienst.
6. Het Volksonderwijs.
7. De Verordeningen op de Mohammedaansche en Chineesche Begraafplaatsen.

Verrichtingen van het College, Vergaderingen.

Het aantal gehouden vergaderingen door het College van B en W bedroeg ultimo van het verslagjaar 95.

Besluiten.

Door het College werden 1896 aangelegenheden behandeld tegen 1673 in 1936.

Het aantal besluiten bedroeg in het verslagjaar 1910 tegen 2074 in het vorige verslagjaar.

Door den Burgemeester werden 927 besluiten genomen tegen 938 in 1936.

Vertegenwoordiging.

Het College van Burgemeester en Wethouders trad bij verschillende gelegenheden, zoowel van officieelen als van particulieren aard als vertegenwoordiger van het Gemeentebestuur op of liet zich door een of meer zijner leden vertegenwoordigen.

§ 3. Raadscommissies.

Gedurende het verslagjaar werden Burgemeester en Wethouders door verschillende commissies uit den Raad terzijde gestaan in het Bestuur der Gemeente, die aan het einde van het verslagjaar als volgt waren samengesteld :

I. VASTE COMMISSIES.*A. Bedrijvencommissie.*

Voorzitter : Wethouder H. Bach Kolling.

- Leden :
1. Ir. W. M. Lemaire.
 2. D. H. de Jong.
 3. Radjamin.
 4. Sie Eng Giam.

Plv. Voorzitter : Wethouder Mr. A. van Gennep.

- Plv. leden :
1. Ch. F. Hakkers.
 2. Ir. L. W. G. de Roo de la Faille.
 3. R. Sanoesi.
 4. The Boen Liang.

B. Technische Commissie.

Voorzitter : Wethouder Mr. A. van Gennep.

- Leden :
1. Ir. F. Engelken.
 2. Ir. L. W. G. de Roo de la Faille.
 3. R. Soeman.
 4. The Boen Liang.

Plv. Voorzitter : Wethouder H. Bach Kolling.

Plv. Leden : 1. Ir. W. M. Lemaire.
2. C. van den Hamer.
3. R. P. Moh. Soebir Notosoedjono.
4. Tjoe Kiem An.

C. Gezondheidscommissie.

Voorzitter : Wethouder J. K. Lengkong.

Leden : 1. C. A. R. D. Snell.
2. Dr. G. A. Rademaker.
3. Han Soen Ie.
4. 'Goedadi Wreksoatmodjo.

Plv. Voorzitter : Wethouder H. Bach Kolling.

Plv. Leden : 1. Ir. F. Engelken.
2. C. van den Hamer.
3. Tio Hian Sioe.
4. M. Sabar.

D. Commissie voor de Samenstelling van de Kiezerslijst.

Voorzitter : De Burgemeester (ambtshalve).

Leden : 1. A. A. A. van Eeckhoven.
2. Vacature.
3. J. F. Tuwanakotta.
4. The Boen Liang.

E. Commissie voor de Bezwaarschriften.

Voorzitter : Wethouder Mr. A. van Gennep.

Leden : 1. Mr. W. Augustin.
2. C. van den Hamer.
3. M. Djojosoeprantoko.
4. Sie Eng Giam.

F. Afdeelingen.

Ter bestudeering van Gemeenteverordeningen en voor begrootingsonderzoek is de Raad in drie afdeelingen gesplitst, welke bij loting worden gevormd. Eind December van het verslagjaar waren de afdeelingen samengesteld als volgt :

Afdeeling I.

- Voorzitter :
1. Mr. A. van Gennep.
 2. A. A. A. van Eckhoven.
 3. Ir. L. W. G. de Roo de la Faille.
 4. Ir. F. Engelken.
 5. Ch. F. Hakkers.
 6. M. Djojosoeprantoko.
 7. Goedadi Wreksoatmodjo.
 8. Markaban.
 9. Han Soen Ie.
 10. The Boen Liang.

Afdeeling II.

- Voorzitter :
1. J. K. Lengkong.
 2. Ir. W. M. Lemaire.
 3. J. A. Mijer.
 4. C. A. R. D. Snell.
 5. D. H. de Jong.
 6. C. van den Hamer.
 7. Radjamin.
 8. R. Soeman.
 9. R. P. Moh. Soebir Notosoedjono.
 10. Tio Hian Sioe.

Afdeeling III.

- Voorzitter :
1. H. Bach Kolling.
 2. H. Meyer Jzn.
 3. Mr. T. F. H. Postma.
 4. Mr. W. Augustin.
 5. Dr. G. A. Rademaker.
 6. R. Sanoesi.
 7. J. F. Tuwanakotta.
 8. M. Sabar.
 9. Tjoe Kiem An.
 10. Sie Eng Giám.
 11. J. J. Tissing.

II. ANDERE COMMISSIES.

G. Commissie voor Georganiseerd Overleg.

Voorzitter : Wethouder H. Bach Kolling.

- Leden (Raadsleden) :
1. Ir. W. M. Lemaire.
 2. Mr. T. F. H. Postma.
 3. Markaban.
 4. Sie Eng Giam.
- Ambtenaren leden :*
5. M. H. Nederpelt.
 6. A. Levy.
 7. M. Soebjakto.
 8. M. Idajat.

Voorzitter: Wethouder J. K. Lengkong.

- plv. Leden (Raadsleden)
1. A. A. A. van Eeckhoven.
 2. Vacature.
 3. R. Sanoesi.
 4. Tio Hian Sioe.
- plv. Ambtenaren leden :
5. J. J. Th. Renaud.
 6. E. E. O. de Raadt.
 7. M. Soekardiman.
 8. R. Soeparlam.

H. Armenzorgcommissie.

Voorzitter: Wethouder J. K. Lengkong.

- Leden (Raadsleden):
1. Ch. F. Hakkers.
 2. M. Sabar.
 3. Tio Hian Sioe.
 4. C. van den Hamer.
- niet raadsleden :*
5. A. M. G. Schlundt Bodien.
 6. R. Soenarjo-Gondokoesoemo.

I. Subsidiecommissie:

Voorzitter : Wethouder J. K. Lengkong.

- Leden :
1. Mr. W. Augustin.
 2. C. van den Hamer.
 3. J. F. Tuwanakotta.
 4. Tio Hian Sioe.
 5. J. A. Mijer.

Plv. Voorzitter : Wethouder H. Bach Kolling.

plv. leden :

1. Ch. F. Hakkers.
2. Mr. T. F. H. Postma.
3. R. Sanoesi.
4. The Boen Liang.
5. A. A. A. van Eeckhoven.

J. Onderwijscommissie.

Voorzitter : Wethouder H. Bach Kolling.

Leden-(Raadsleden) :

1. A. A. A. van Eeckhoven.
2. Ir. L. W. G. de Roo de la Faille.
3. R. P. Moh. Soebir Notosoedjono.
4. Sie Eng Giam.
5. R. Soeman.

Leden (niet Raadsleden):

6. A. C. Bödeker.
7. Ir. H. J. de Roos.

— Plv. Voorzitter : Wethouder J. K. Lengkong.

Plv. Leden (raadsleden) :

1. Mr. W. Augustin.
2. Vacature.
3. M. Djojosoepantoko.
4. The Boen Liang.
5. R. Sanoesi.

Plv. leden (niet raadsleden):

6. Ir. J. T. van der Noordaa.
7. Ir. J. W. R. Thomson.

De Onderwijscommissie is onderverdeeld in 3 subcommissies t.w. :

a. Subcommissie voor de B. A. S. samengesteld als volgt :

Voorzitter : Wethouder H. Bach Kolling.

Leden :

1. Ir. H. J. de Roos.
2. A. C. Bödeker.
3. R. Soeman.

Plv. Voorzitter : Wethouder J. K. Lengkong.

plv. leden :

1. Ir. J. T. van der Noordaa.
2. Ir. J. W. R. Thomson.
3. R. Sanoesi.

b. Subcommissie voor den Bureau Cursus.

Voorzitter : Wethouder H. Bach Kolling.

Leden :
1. A. A. A. van Eeckhoven.
2. Ir. L. W. G. de Roo de la Faille.

Plv. Voorzitter : Wethouder J. K. Lengkong.

plv. leden :
1. Mr. W. Augustin.
2. Vacature.*c. Subcommissie voor de Volksscholen.*

Voorzitter : Wethouder J. K. Lengkong.

Leden :
1. R. P. Moh. Soebir Notoesoedjono.
2. Sie Eng Giam.

Plv. Voorzitter : Wethouder H. Bach Kolling.

plv. leden :
1. M. Djojosoepantoko.
2. The Boen Liang.*K. Personeelscommissie.*Leden :
1. Ir. W. M. Lemaire.
2. Mr. T. F. H. Postma.
3. M. Sabar.Plv. Leden :
1. A. A. A. van Eeckhoven.
2. Vacature.
3. Markaban.*L. Commissie tot bestudeering der formaties der Gemeentediensten.*

Voorzitter : Wethouder H. Bach Kolling.

Leden :
1. Ir. W. M. Lemaire.
2. Mr. T. F. H. Postma.
3. Goedadi Wreksoatmodjo.
4. Sie Eng Giam.

Plv. Voorzitter : Wethouder Mr. A. van Gennep.

plv. leden :
1. A. A. A. van Eeckhoven.
2. Vacature.
3. J. F. Tuwanakotta.
4. The Boen Liang.

Voorstel inzake verleening eervol ontslag aan den Gemeente-Secretaris den heer G. Hoeneveld (G.B. 1937 No. 5).

Ontwerp begrooting dienstjaar 1937 (G.B. 1937 No. 14).

Voorstel tot uitbreiding Mohamedaansche Begraafplaats te Ngagel. (G.B. 1937 No. 15).

24 Februari 1937 :

Voorstel inzake wiskundige balans Gemeentelijk Pensioen-fonds per ultimo December 1935 (G.B. 1937 No. 24).

Voorstel tot benoeming Gemeente Secretaris en Administrateur ter Gemeente Secretarie (G.B. 1937 No. 25).

Voorstel tot wijziging van het Raadsbesluit inzake conversie Gemeenteleeningen (G.B. 1937 No. 30).

Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met begrooting en teekeningen van het werk „Wegaanleg Goenoengsarie en verbetering le gedeelte” (G.B. 1937 No. 33).

31 Maart 1937.

Voorstel inzake het aanbrengen van voorzieningen in het leidingstelsel binnen het z.g. Kasribronnen-complex. (G.B. 1937 No. 46).

Voorstel tot afwijzing van het verzoek van den heer Soendjoto namens H. Abdullah inzake afbraak gebouw hoek Praban — Blaoeran. (G.B. 1937 No. 47).

Voorstel inzake verzoek van de Vereeniging Soerabajasche Ziekenverpleging om verder opschorting van betaling van de aflossing op het voorschot der Gemeente. (G.B. 1937 No. 54).

Voorstel inzake normalisatie Pegirian 3e en 4e gedeelte. (G.B. 1937 No. 57).

Voorstel inzake verbetering afwatering kampong Krembangan gedeeltelijk, Kemajoran en omstreken, Gembong Kapassarie (1e gedeelte) en verbetering wegen in de kampongs Krembangan en omstreken en Kemajoran en omstreken. (G.B. 1937 No. 58).

Voorstel tot verlenging van den termijn tot tijdelijke korting op van Gemeentewege verleende pensioenen en onderstanden. (G.B. 1937 No. 65).

14 April 1937.

Voorstel tot afwijzing van het verzoek van den vakonderwijzer aan de B.A.S. den heer G. J. Ravensburg om buitenlandsch verlof. (G.B. 1937 No. 75).

Voorstel tot aankoop van terrein Passer Pesapen. (G.B. 1937 No. 77).

4 Mei 1937.

Voorstel tot instelling van een beroep tegen de afkeuring van de Staten- en Schalenverordening 1936 Stadsgemeente Soerabaja. (G.B. 1937 No. 80).

Voorstel tot bouw van een brug te Gembong. (G.B. 1937 No. 83).

2 Juni 1937.

Voorstel tot beheersaanvraag van een stuk grond te Tembok Giedeh ten behoeve van de handhaving van een buurtpasser. (G.B. 1937 No. 90).

Voorstel tot het verleenen van onderstand aan den ontslagen brandspuitmeester L. Verbeet. (G.B. 1937 No. 100).

1°. Begrootingswijziging dienstjaar 1937. (G.B. 1937 No. 112).

Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegroting en teekeningen van het werk: „Bouw van een tweec-tal verplaatsbare passerloodsen en aanleg tjikarstandplaats te Wonokromo. (G.B. 1937 No. 109).

30 Juni 1937.

Voorstel tot :

- a) afschrijving van bij den Gemeente-Contrôledienst ontvangen valsche geld.
- b) beschikking uit de post „Onvoorziene uitgaven” van de Begrooting dienstjaar 1937. (G.B. 1937 No. 116).

Voorstel tot beëindiging van het contract inzake de electrische straatverlichting met de Aniem. (G.B. 1936 No. 318).

Voorstel tot bijstorting op het aandeelenkapitaal der N. V. Volkshuisvesting. (G.B. 1937 No. 132).

Voorstel tot het doen van af- en overschrijvingen op de Begrooting 1936. (G.B. 1937 No. 133).

Voorstel tot goedkeuring van de teekening O.J.S. No. G 151 (T. D. H. 145) ontwerp kunstwerk No. 8 te k.m. 3 + 880 lijn Grisseesche weg — Tandjong Perak. (G.B. 1937 No. 139).

Voorstel tot wijziging van het aflossingsplan van de 4½% Obligatieleening 1928 aan de N.V. Volkshuisvesting. (G.B. 1937 No. 140).

30 Juni 1937.

2e. Begrotingswijziging. (G.B. 1937 No. 141).

Voorstel tot oprichting van een Klein-Handelsschool. (G.B. 1937 No. 130).

Voorstel tot het aangaan van een overeenkomst inzake de waterlevering aan het Zwembad Tegalsarie. (G.B. 1937 No. 143).

Voorstel tot toekenning van subsidies voor het jaar 1937 aan diverse onderwijsinrichtingen en daarmede verband houdende instellingen. (G.B. 1937 No. 145).

Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegroting en teekeningen van het werk: „Aanleg fietspad weg Oedjoeng”. (G.B. 1937 No. 146).

Voorstel tot samenstelling van de begrooting voor het dienstjaar 1938. (G.B. 1937 No. 149).

Voorstel tot vaststelling v.d. Stembureaux. (G.B. 1937 No. 151).

18 Augustus 1937.

Voorstel tot het verlenen van ontslag aan den Opziener 1e klasse bij den Magazijndienst F. H. de Vries wegens overbodigheid. (G.B. 1937 No. 152).

Voorstel betreffende schatting van de huurwaarde als bedoeld bij artikel 6 lid 5 der Soerabajasche Straatbelastingverordening. (G.B. 1937 No. 154).

Voorstel tot afkoop van rechten en aanvraag in beheer van een stuk grond gelegen in de kampong Plosso Gedeh ten behoeve van rooilijnverbetering. (G.B. 1937 No. 158).

Voorstel tot afkoop van de bezitsrechten en aanvraag in beheer van een stuk grond in de kampong Kapassarie ten behoeve van rooilijnverbetering. (G.B. 1937 No. 160).

Voorstel tot het verleen van uitstel van de betaling van de erfpachtscanon van de Soerabajasche Jaarmarktvereeniging. (G.B. 1937 No. 161).

Voorstel tot het treffen van een betalingsregeling voor de pacht van de Gemeentelijke Veepasser. (G.B. 1937 No. 162).

Voorstel inzake financieelen toestand der Gemeente in verband met heffing straatbelasting. (G.B. 1937 No. 163).

Voorstel tot arresteering van het concept-besluit inzake aanwijzing van een Accountant ten behoeve van de contrôle op de boekhouding over het boekjaar 1937 van de Gemeente Spaarbank. (G.B. 1937 No. 164a).

Subsidies 1937 groepen B, C en D. (G.B. 1937 No. 165).

Voorstel tot aanvraag beheersonthefving grond Dinojotangsi waarop verlate huisjes staan. (G.B. 1937 No. 169).

Voorstel tot wijziging van de havengrenzen. (G.B. 1937 No. 173).

Voorstel inzake afkoop bezitsrechten en beheersaanvraag van grond te kampong Simokerto — Kendjeran ten behoeve van rooijijnverbetering. (G.B. 1937 No. 174).

Voorstel tot bouw van koelie-verblijven en lijkenkamer voor de Inheemsche begraafplaats Poetat Gedé. (G.B. 1937 No. 180).

Voorstel tot bouw van een brug te Tjantian. (G.B. 1937 No. 181).

Voorstel inzake verlenging verjaringstermijn van vorderingen op de Gemeente (G.B. 1937 No. 187).

Voorstel tot aanleg van een trottoir hoek Simpang — Goe-beng Pcdjok. (G.B. 1937 No. 188).

Voorstel tot verleening optie erfpacht grond Ngagel aan de Nederlandsch-Indische Textiel Industrie. (G.B. 1937 No. 190).

Voorstel inzake samenstelling van Raadscommissies en Afdelingen. (G.B. 1937 No. 191).

29 September 1937.

Voorstel tot goedkeuring van de Bedrijfs-, uitbreidings- en materieelrekening der N.V. O.J.S. Mij over het boekjaar 1935. (G.B. 1937 No. 197).

Voorstel tot voorloopige organisatie van den Luchtbeschermingsdienst met 4e begrootingswijziging. (G.B. 1937 No. 198).

Voorstel tot vaststelling eener schoolgeldheffing voor de Openbare Inlandsche Vervolgscholen, de Openbare Inlandsche Meisjesvervolgscholen en de Klein-Handelsscholen. (G.B. 1937 No. 199).

Voorstel inzake overschrijding begrootingsbedrag ten behoeve aanleg van een buisovergang over de Goenoengsarieleiding-Wonokitriboulevard met 5de Begrootingswijziging. (G.B. 1937 No. 201).

Voorstel tot toevoeging aan het College van Burgemeester en Wethouders van een Commissie van Bijstand ten behoeve van de bezwaarschriften inzake aanslagen in de Straatbelasting en benoeming leden van genoemde Commissie. (G.B. 1937 No. 203).

Voorstel inzake de fraude gepleegd door den klerk bij den dienst van Publieke Werken P. Joris. (G.B. 1937 No. 208).

Voorstel tot het overbodig verklaren van de diensten van den hoofdamtenaar op wachtgeld N. Kusters. (G.B. 1937 No. 217).

Voorstel inzake protest van den gewezen leerling Mantri-marktmeester maandgelder Raslan tegen het hem verleende ontslag (G.B. 1937 No. 218).

Voorstel tot het verleenen van subsidie aan verschillende weezeninrichtingen. (G.B. 1937 No. 219).

Voorstel tot afschrijving van door den schrijver bij den Ontvangersdienst Amarie verduisterde gelden. (G.B. 1937 No. 224).

Ontwerp-begrooting 1938. (G.B. 1937 No. 227).

27 October 1937.

Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegroting en teekeningen van het werk: „Verbetering abattoir te Pegirian” met 6e begrootingswijziging. (G.B. 1937 No. 236).

Voorstel inzake overdracht van bevoegdheden omtrent adviezen inzake aanvragen om afstand van Gouvernementsgrond. (G.B. 1937 No. 243).

Voorstel inzake verzoek van den Opziener 1e klasse bij het Passerbedrijf C. Liddle om binnenlandsch verlof. (G.B. 1937 No. 248).

Voorstel tot aanleg van vluchtheuvels ten behoeve van het cirkelverkeer voor het Luxor-theater en de afschuining van den Stadstuin ten behoeve van de verkeersverbetering op den viersprong

Sociëteitsstraat — Regentstraat — Aloon-Aloonstraat met 10de Begrootingswijziging. (G.B. 1937 No. 250).

Voorstel inzake verlenging termijn, gedurende welken aan den gewezen Chef Bureau Arbeidsbemiddeling G. E. le Rutte onderstand werd verleend. (G.B. 1937 No. 251).

Voorstel tot het verleenen van subsidie over het jaar 1937 aan instellingen voor Ziekenzorg (Groep E). (G.B. 1937 No. 253).

VIIde Begrootingswijziging dienstjaar 1937. (G.B. 1937 No. 255).

VIIIste Begrootingswijziging dienstjaar 1937. (G.B. 1937 No. 256).

Voorstel tot :

- a) aankoop grond ten behoeve aanleg Chineesche begraafplaats.
- b) IXe Begrootingswijziging dienstjaar 1937. (G.B. 1937 No. 259).

Voorstel inzake adres eigenaren perceelen Djagalan gang 7 betreffende straatbelasting. (G.B. 1937 No. 261).

Voorstel :

- a) tot aanschaffing van nieuwe lijkenauto's ten behoeve van den Plaatselijken Gezondheidsdienst.
- b) Xle Begrootingswijziging dienstjaar 1937. (G.B. 1937 No. 266).

15 December 1937.

Voorstel tot het verleenen van een schadeloosstelling aan de N.V. Voorheen Ruhaak en Co. in verband met verjaarde vorderingen ten laste der Gemeente. (G.B. 1937 No. 271).

Voorstel tot het aanvragen in beheer van gronden gelegen tusschen de tegenwoordige en de nieuw voorgestelde Havengrens. (G.B. 1937 No. 287).

Voorstel tot goedkeuring van de Jaarstukken van de Gemeente Spaarbank over het jaar 1936. (G.B. 1937 No. 288).

Voorstel tot goedkeuring van het ontwerp met kostenbegroting en tekening van het werk: „Gedeeltelijk dempen Zuidelijke afvoerleiding Darmo”. (G.B. 1937 No. 289).

Voorstel tot goedkeuring van de bedrijfs-, uitbreiding-, en materieelrekeningen der O.J.S. Mij. over het jaar 1936. (G.B. 1937 No. 307).

Voorstel tot afschrijving van het door den gewezen klerk bij den dienst van Publieke Werken Tirtoatmodjo genoten voorschot per saldo groot f 775,—. (G.B. 1937 No. 308).

Voorstel tot oplegging vergoeding aan den gewezen klerk bij den dienst van Publieke Werken P. Joris. (G.B. 1937 No. 314).

29 December 1937.

a) 12e begrootingswijziging dienstjaar 1937. (G.B. 1937 Nos. 293 en 335).

b) 13e begrootingswijziging dienstjaar 1937. (G.B. 1937 No. 334).

Voorstel inzake samenstelling Armenzorgcommissie. (G.B. 1937 No. 328).

Voorstel tot opheffing korting op van gemeentewege verleende pensioenen en onderstanden. (G.B. 1937 No. 330).

Voorstel tot voortzetting onvoltooide werken 1937 (machtiging tot overschrijving op 1938). (G.B. 1937 No. 311).

Voorstel tot verleen van vergunning aan de Vereeniging Lam Yang Tjo Soe tot den aanleg van een weg te Ketabangkali. (G.B. 1937 No. 336).

Voorstel om het financieele tekort van het Oranje-Comité betreffende de huwelijksfeesten van H. K. H. Prinses Juliana met Z. K. H. Prins Bernhard voor rekening van de Gemeente te nemen en een bijdrage te verleen in de kosten van de door genoemd Comité te organiseeren feestelijkheden ter viering van de te verwachten blijde gebeurtenis in het Vorstenhuis. (G.B. 1937 No. 338).

HOOFDSTUK V. GEMEENTE PERSONEEL.

Personeel.

Op 31 December 1937 waren de volgende diensthooften, afdeulings- en onderafdeulingscheffs, gerangfchikt naar de onderscheidene dienfttakken in dienft der Gemeente.

- I. *Gemeente-Secretarie*: W. H. J. J. Passtoors, Secretaris..
1. *Algemeene Zaken*: Th. W. van Kempen, Administrateur, Chef.
Mevr. J.C. Dickhut-Reynaert, Referendaris.
Mevr. C.M. Huppe-Pletscher, Archivaresse.
2. *Juridifche Zaken*: Mr. B.H.W.Th. Schattenkerk, Referendaris.
3. *Financiële Zaken*: W. F. Joanknecht, administrateur-Controleur.
A. M. Boers, Ontvanger, te werkgefteld o/d Afd. Controle Financiën (met buitenl. verlof).
4. *Belastingen*: A. Levy, Redacteur 1e kl. belast met de leiding der afdeeling.
5. *Sociale Zaken*: J. H. W. Pfeyffer, Chef.
6. *Controledienst*: F. Dijkstra, Hoofdcontroleur.
7. *Centrale Boekhouding*: C. van Schelven, Chef.
S. A. de Bruin, Boekhouder 1e kl.
W. F. Camerik, Boekhouder 1e kl.
8. *Ontvangerskantoor*: B. Schansman, Hoofdboekhouder 1e kl. te werkgefteld b/d ontvangersdienft
L. A. J. Urich, Boekhouder 2e kl.
9. *Inkoopkantoor en Magazijn*: J. F. Lapré, Chef.
- II. A. *Publieke Werken*: Ir. R. Heida, Hoofd.
B. *Gemeente Werken*: Ir. H. Veer, Chef (met buitenl. verlot).
M. H. Nederpelt, Bouwkundige,
wnd. Chef.

1. *Ontwerp- en teekenbureau:* L. H. Schenkenberg van Mierop,
Hoofdopzichter 2e kl.
2. *Uitvoering nieuwe werken:* G. L. van Kempen, Opzichter 2e. kl.
R. Soejitno, Opzichter 2e kl.
3. *Onderhoud :*)
4. *Algemeene Begraafplaatsen:*) J. W. van Blyenburgh, Hoofd-
) opzichter 2e kl.
5. *Plantsoendienst:*)
6. *Reinigingsdienst:* E.W.P. Niggebrugge, Hoofdopzchter 1e kl.
7. *Betonwerkplaats en asfaltbetonmenginstallatie:* F. A. Beyer,
Opzichter 1e kl.

C. *Rooiwezen en Bouwpolitie*: Ir. A. Scheffer, Chef.

1. *Bouwtoezicht* :
2. *Stadsuitbreiding en kaartering*: J.M. Nijkamp. Bouwkundige.
3. *Grondbewaking*: F. A. Heil, Hoofdopzichter 2e kl.

III. *Bedrijven.*

1. *Grond- Woning- en-Pasarbedrijf*: E. C. Neyndorff, Chef.
2. *Pasarbedrijf*: H. A. Soute, Adj. Chef.
3. *Waterleiding*: Ir. P. A. Arnold Bik, Chef Exploitatie.
J. J. Th. Renaud, Bouwkundige.
4. *Werkplaats*: F. Stomps, Hoofd-Machinist 2e kl.
5. *Veterinair Hygienische Dienst*: Dr. J. P. Fooy, Gemeente-
Veearts, Hoofd.
6. *Slachthuis*: M. Soerjadi, Indisch Veearts.

IV. *Gezondheidsdienst*: W. C. van Raadshoven, Hoofd
Plaatselijke Gezondheidsdienst.
E. K. Walandouw, Gemeente-Arts.

V. *Burger Ambachtsschool*: A. W. Blokland, Hoofd der School.

VI. *Ambachtsleergang*: G. Meyer, Hoofd der School.

Mutaties: Gedurende het verslagjaar hadden de volgende mutaties onder het personeel plaats.

Mutaties	1937	1936	1935	1934
Benoemingen en bevorderingen	135	157	101	41
Eervol ontslagen	28	45	56	48
Op wachtgeld gestelden	1	2	8	11
Sterfgevallen	10	10	9	9
Toegekende buitenlandsche verloven wegens langdurigen dienst	4	10	5	8
Op non- actief gestelden	1	1	5	3
Toegekende binnenlandsche verloven wegens langdurigen dienst	35	37	26	30
Buitenlandsche ziekteverloven en/of verlengingen	—	—	—	—
Binnenlandsche ziekteverloven en/of verlengingen	21	16	9	11
Verleende Gemeente Pensioenen tot ult. van het jaar	3	4	30	28
Verleende Gem. Wed. — en Weezen- pensioenen tot ult. van het jaar . .	5	5	36	37
Verleende Gem. Onderstanden tot ult. van het jaar	55*)	48	43	31

*) Hierin begrepen de loopende onderstanden, waarvan de termijn werd verlengd.

In verslagjaar werden vastgesteld :

- a. Verordening tot wijziging der Verordening tot regeling van den rechtstoestand van de Ambtenaren in dienst der Stadsgemeente Soerabaja.
- b. Verordening regelende de bezoldiging van het personeel, werkzaam te stellen in verband met de gedeeltelijke overdracht van de Landszorg voor het Onderwijs en de Volksgezondheid op de Stadsgemeente Soerabaja.
- c. Verordening regelende de vergoeding van kosten verbonden aan reizen in Nederlandsch-Indië in dienst van de Stadsgemeente Soerabaja.

- d. Verordening tot wijziging van de Verordening regelende het beheer en de administratie van het Pensioenfonds der Stadsgemeente Soerabaja (ingevolge artikel 49 der Soerabajasche Pensioensverordening).
 - e. Verordening tot wijziging van de Verordening tot tijdelijke korting van de pensioenen en van de hierop verleende toeslagen van gewezen ambtenaren der Stadsgemeente Soerabaja, voorzoo veel niet reeds vallende onder de wet afgekondigd in Indisch Staatsblad 1933 No. 562.
-

HOOFDSTUK VI. GEMEENTELIJKE ADMINISTRATIE.

§ 1. Algemeene Zaken.

Bij de afdeeling Algemeene Zaken werden in 1937 in totaal 16410 stukken behandeld tegen 16670 in 1936.

Het aantal ingekomen Stukken bedroeg 12139 of 95 minder dan het voorgaande jaar (12234).

Het aantal uitgaande Stukken bedroeg in 1937 in totaal 4271 of 165 minder dan in 1936 (4436).

Hiervan werden aan den Stadsgemeenteraad 167 stukken ter kennisneming (Lijst Ingekomen Stukken) aangeboden tegen 121 in 1936.

Naar de voornaamste rubrieken hadden de stukken betrekking op :

RUBRIEKEN		Inge- komen	Uit- gaande
1	Aanbesteding	2	3
2	Ambtenaren	1.109	532
3	Arbeidsbeurs	19	2
4	Armenzorg	109	15
5	Bad- en Privaatgebouwen	13	14
6	Begraafplaatsen	56	43
7	Belastingen		
	a. Drankbelasting	332	21
	b. Inkomstenbelasting	215	75
	c. Wegenbelasting	31	16
	d. Straatbelasting	601	54
	e. Overige belastingen	232	95
8	Bouwverordeningen (processenverbaal)	314	33
9	Bouw- en Woningtoezicht	237	110
10	Brandweer	29	21
11	Bruggen en duikers	20	21
12	Concessies	71	44
13	Decentralisatie	85	86
	(Gemeente aangelegenheden)		

RUBRIEKEN		Inge- komen	Uit- gaande
14	Eigendoms- en beheers aanvragen .	328	218
15	Financiën	517	292
16	Gebruik van wegen (afstand tijdelijk gebruik)	398	77
17	Gemeente-Verordeningen	131	132
18	Grond- en Woningzaken	510	344
19	Gezondheid inclusief controle levens- middelen	977	288
20	Hinder Ordonnantie	647	28
21	Kunst- en Wetenschappen	14	4
22	Landszaken	130	37
23	Onderwijs (Gemeente en studietoela- gen)	997	487
24	Onroerende- en roerende goederen .	59	53
25	Passerwezen	55	44
26	Petroleum-ordonnantie	72	41
27	Politiezaken	375	40
28	Rapporten en verslagen	135	78
29	Reinigingsdienst	60	39
30	Rioleering en Assaineering	114	92
31	Subsidiën	125	50
32	Uiterwaarden	137	35
33	Verkeer en vervoer	338	130
34	Verlichting	44	32
35	Veterinair Hyg. Dienst en Slachthuis.	131	85
36	Volkshuisvesting	36	10
37	Vuurwerk (Opslag en verkoop) . .	696	6
38	Waterleiding	225	117
39	Warongs.	867	13
40	Wegen straten, pleinen (aanleg on- derhoud).	106	80
41	Overige zaken	220	156

Aan de afdeling Algemeene Zaken werd in 1937 aan leges ontvangen f 2.939,79 tegen f 3.013,86 in het voorgaande jaar.

In de door Burgemeester en Wethouders of den Burgemeester uitgereikte besluiten hadden in 1937 de volgende mutaties plaats.

VERGUNNINGSBESLUITEN	Nieuw verleend		Ingetrokken	
	1937	1936	1937	1936
Warongs	273	259	35	39
Andere vergunningen uit hoofde van de Hinder-Ordonnantie .	586	673	50	60
Grondhuren	196	167	15	22
Petroleumopslag	9	11	—	—
Logement en Drankverordening .	157	112	16	20
Broodbakkerijen	29	18	4	—
Melkerijen	18	11	3	1
Vleeschhouwerijen	59	39	14	4

AFDEELING BEVOLKING.

§ 2. Bevolkingsregistratuur.

Sedert 1 Januari 1919 bezit de Stadsgemeente Soerabaja een bevolkingsbureau. Het werd ingesteld bij verordening van den Gemeenteraad ddo. 28-10-'18 (J.c. 1919 No. 9).

De bevolkingsregisters worden gehouden voor :

- Europeanen en met dezen gelijkgestelden;
- Chineezen voor zoover niet met Europeanen gelijkgesteld.
- Andere Vreemde Oosterlingen.

Een bevolkingsregister voor de Inheemsche Bevolking is nog niet ingesteld wegens het gemis van een Burgelijken Stand voor een verplichte naamsaanneming door deze bevolkingsgroep.

Aan de afdeeling Bevolking is de uitvoering opgedragen van de Soerabajasche Bevolkingsverordening „en van de Kiesordonnantie Gemeenteraden”.

Gegevens van het publiek.

Met betrekking tot de groep Europeanen en met dezen gelijkgestelden, werden gedurende het verslagjaar wegens *vestiging* in de Gemeente ingeschreven 3449 mannen en 3106 vrouwen vormende 1319 gezinnen.

Wegens *vertrek* werden afgeschreven 2977 mannen en 2660 vrouwen of 1198 gezinnen.

Aangifte werd gedaan van 5080 verhuizingen.

Voor de Chineesche bevolkingsgroep bedroegen de getallen voor vestiging resp. 2605, 1450, 525 en voor vertrek 1362, 781 en 319.

Aangifte werd gedaan van 4192 verhuizingen.

Betroffende de Arabische bevolkingsgroep werden in 1937 ingeschreven wegens vestiging 127 mannen en 118 vrouwen of 35 gezinnen, terwijl wegens vertrek werden afgeschreven resp. 177 en 144 of 54 gezinnen.

Het aantal aangegeven verhuizingen bedroeg 145.

Wat de groep Andere Vreemde Oosterlingen betreft bedroegen de getallen wegens vestiging 76, 18 en 9 en wegens vertrek 79, 26 en 9.

Het aantal aangegeven verhuizingen bedroeg 19.

Gegevens van den Burgerlijken Stand.

Gedurende het verslagjaar werden in het begin van iedere maand door eenige ambtenaren van de afd. Bevolking ten bureele van den Burgelijken Stand en van den Raad van Justitie gegevens verzameld met het doel deze in het Bevolkingsregister te verwerken.

Geregistreerd werden met betrekking tot de groep Europeanen de geboorten van 287 jongens en 284 meisjes, alsmede 202 huwelijken, 93 echtscheidingen en de erkenning van 22 jongens en 23 meisjes; wegens overlijden werden afgevoerd 137 mannen en 117 vrouwen.

Voor de Chineesche bevolkingsgroep bedroegen de getallen t/z. geboorten, huwelijken, echtscheidingen en erkenningen resp. 527 en 489, 104, 8, 36 en 35; wegens overlijden werden afgeschreven 220 mannen en 139 vrouwen.

Ten aanzien van de Arabische bevolkingsgroep waren de getallen onderscheidenlijk 49 en 29, 42, 46, erkenningen nihil. Wegens overlijden werden afgevoerd 28 mannen en 21 vrouwen.

Wat de groep der Andere Vreemde Oosterlingen betreft bedroegen de getallen resp. 3 en nihil, 1, nihil, geen rekenningen, terwijl wegens overlijden werden afgeschreven 2 mannen.

Inlichtingen uit het Register.

Gedurende het verslagjaar zijn 29460 schriftelijke inlichtingen verstrekt aan verschillende Gouvernements en Provinciale diensten

v.n.l. de Politie, de Justitie, de P.T.T.-dienst, de Afd. Comptabiliteit, de Weeskamer, de Belastingdienst, het Pensioenfonds.

Het aantal mondeling en telefonisch verstrekte inlichtingen is zeer groot, zelfs niet bij benadering vast te stellen.

Den Gouvernements Belastingdienst werden alle mutaties t/z. vestiging en vertrek verstrekt $\pm$ 11327.

Aan het begin van iedere maand werden lijsten van plaats gehad hebbende mutaties verstrekt aan :

- a. den Resident van Soerabaja, van zich te dezer stede gevestigde Nederlanders.
- b. den Commandant der Marine.
- c. Het Hoofd der Recherche van gevestigde en vertrokken vreemdelingen en Japanneezen en vertrokken gezinshoofden.
- d. Aan de diverse Gemeentediensten.

Al deze inlichtingen worden evenwel gratis verstrekt.

Aan inlichtingen waarvoor leges wordt betaald is in het afge-loopen dienstjaar voor een totaal bedrag van f 1539,07 ontvangen of f 387,74 minder dan in 1936, hetgeen te wijten is aan het opzeggen van enkele abonnementen.

Overtredingen.

De aantallen processen-verbaal t/z. overtredingen der Bevolkingsverordening opgemaakt door ambtenaren der afdeelen contrôle en der afdeeling Bevolking bedroegen onderscheidenlijk 19 en 8 in totaal 27.

§ 3. A f d e e l i n g B e l a s t i n g e n .

I. Belasting-Verordeningen en daaruit voortvloeiende werkzaamheden.

Aan de Afdeeling Belastingen is de uitvoering en administratie opgedragen van de ondervolgende verordeningen, t.w. :

1. Verordening tot heffing eener Gemeentelijke Inkomstenbelasting (1933);
 - 1a. Verordening tot heffing eener Gemeentelijke Inkomstenbelasting van forensen;
 - 1b. Verordening tot heffing van opcenten op de hoofdsommen der aanslagen in de Landsinkomstenbelasting in de Stads-gemeente Soerabaja;

2. Verordening tot heffing en invordering eener belasting op het houden van openbare gemakkelijkheden in de Stadsgemeente Soerabaja;
3. Verordening tot heffing van eene belasting op het gebruik maken der wegen met voertuigen in de Stadsgemeente Soerabaja;
4. Verordening tot het heffen van eene belasting van Naamlooze Vennootschappen, Commanditaire Vennootschappen op aandeelen, onderlinge Verzekeringsmaatschappijen, Vereenigingen of Stichtingen, welke een beroep of bedrijf uitoefenen en Coöperatieve vereenigingen;
5. Verordening tot heffing en invordering van een belasting onder den naam van „Vergunnings- en Verlofrecht” in de Stadsgemeente Soerabaja;
6. Verordening op de heffing en invordering van een hondenbelasting in de Stadsgemeente Soerabaja;
7. Verordening op het maken van reclame in de Stadsgemeente Soerabaja;
8. Verordening tot het heffen van een belasting op het maken van reclame in de Stadsgemeente Soerabaja (ingevolge artikel 7 der Reclame-Verordening);
9. Verordening tot heffing en invordering van een belasting op den verkoop en aanmaak van vuurwerk;
10. Verordening tot heffing en invordering van een belasting onder den naam van „Straatbelasting”;
11. Het toezicht op de naleving van de voorschriften der „Ordonnantie op de Loonbelasting” met betrekking tot de betaling van die belasting door middel van loonzegels.

II. WERKZAAMHEDEN.

ad. 1, 1a en 1b (Inkomstenbelasting).

Op 1 Januari trad de in het laatst van 1936 vastgestelde „Verordening tot heffing eener Gemeentelijke Inkomstenbelasting van forensen” in werking, terwijl op dien datum de „Soerabajasche Inkomstenbelastingverordening 1936” verviel.

Gedurende verslagjaar werden geregeld 538 aanslagen (suppletoire en navorderingsaanslagen inbegrepen) tot een totaal bedrag van f 12.961,66 t.w. over het jaar :

1937 tot een bedrag van	„	1.022,96 (forensen)
1936 „ „ „ „	„	1.280,38
1935 „ „ „ „	„	3.713,57
1934 „ „ „ „	„	5.285,46
1933 „ „ „ „	„	1.679,29

Hiervan werden door den Stadsgemeenteraad in 1937 vastgesteld :

94 aanslagen over 1937 tot een bedrag van f	910,60
221 „ „ 1936 „ „ „ „ „	1.244,00
116 „ „ 1935 „ „ „ „ „	3.713,57
69 „ „ 1934 „ „ „ „ „	5.285,46
27 „ „ 1933 „ „ „ „ „	1.679,29

Totaal 527 aanslagen tot een totaal bedrag van f 12.832,92

Van de voorloopig opgelegde aanslagen 1933, 1934 en 1935 werden 84 definitief geregeld en vastgesteld, welke aanslagen een totaal vermeerdering geven van onderscheidenlijk f 747,87, f 4.374,49 en f 2.338,25, welke totalen in de hierboven bedoelde bedragen begrepen zijn.

Wegens verleende verminderingen en/of vernietigingen werd gedurende verslagjaar gerestitueerd een bedrag van f 6.845,91.

De ontvangsten der Inkomstenbelasting 1935 en vorige jaren, Inkomstenbelasting 1936 en Forensenbelasting geraamd respectievelijk op f 45.000.—, f 11.000.— en f 500.— bedroegen onderscheidenlijk f 49.601,82, f 10.843,20 en f 652,26.

Van het Gouvernement werd ontvangen aan opcenten op de Landsinkomstenbelasting een bedrag van f 230.399,78. De raming bedroeg f 245.000.—

ad. 2. (Vermakelijkheidsbelasting).

Gedurende verslagjaar werden ontvangen 3133 aangiften terzake afstempeling van toegangsbewijzen tot een totaal bedrag van f 201.973,01.

Ontvangen werden 272 aanvragen om restitutie van betaalde belasting, wegens inlevering van onverkochte toegangsbewijzen.

Gerestitueerd werd aan belasting f 30.852,21.

De ontvangsten van deze belasting geraamd op f 166.000,— hebben netto bedragen f 170.799,53.

ad. 3. (Voertuigenbelasting).

Van deze belasting loopt het belastingjaar van 1 Juli tot en met 30 Juni van het daarop volgende jaar.

De belasting moet tegelijk bij het doen der aangifte worden voldaan, terwijl bij niet tijdige voldoening de aanslag ambtshalve wordt opgelegd en met 10% verhoogd.

Vanaf 1 Juli 1937 tot ultimo December 1937 werden ontvangen 642 aangiften tot een totaal bedrag van f 9875,27.

Opgelegd werden 84 ambtshalve aanslagen tot een bedrag van f 1068,10.

Wegens verleende ontheffingen en/of vernietigingen der aanslagen van beide belastingen werd in 1937 gerestitueerd een totaal bedrag van f 351,91.

De ontvangsten geraamd op f 85000,— bedroegen netto f 88583,50, in welk bedrag begrepen is een van f 75407,— wegens ontvangsten t.z. rijwielbelasting.

Geraamd werd oorspronkelijk een bedrag van f 192.000.— t.z. aandeel in de Centrale Motorvoertuigenbelasting c.q. benzine accijs; ontvangen werd netto f 192.024.—.

ad. 4. (Vennootschappenbelasting).

Opgelegd werden in 1937, 652 aanslagen over 1937 tot een bedrag van f 102.689,62 en 64 aanslagen over voorgaande jaren tot een bedrag van f 1621,27 t.w.

25 aanslagen over 1936 tot een bedrag van f 786,27

17 aanslagen over 1935 tot een bedrag van f 510,—

13 aanslagen over 1934 tot een bedrag van f 210,—

9 aanslagen over 1933 tot een bedrag van f 115,—

Gedurende verslagjaar werd dus in bovenbedoelde belasting aangeslagen tot een totaal bedrag van f 104.310,89.

Wegens verleende ontheffingen werd gerestitueerd een bedrag van f 1327,44.

De ontvangsten begroot op f 121.000.— bedroegen netto f 114.120,43.

ad. 5. (Vergunnings- en Verlofsrecht).

Ook voor deze belasting loopt het belastingjaar van 1 Juli tot en met 30 Juni van het daaropvolgende kalenderjaar.

In 1937 werden opgelegd 373 aanslagen van het belastingjaar 1937/1938 tot een bedrag van f 23415,01, 57 aanslagen over 1936/1937 tot een bedrag van f 974,15.

Het totaal der in 1937 opgelegde aanslagen bedroeg derhalve f 24.389,16.

Wegens intrekking der verleende vergunningen werd gerestitueerd een bedrag van f 479,47.

De ontvangsten geraamd op f 21.000,— bedroegen in 1937 netto f 21076,94.

ad. 6. (Hondenbelasting).

Evenals bij de Voertuigenbelasting is het belastingjaar van deze belasting niet het kalenderjaar, doch loopt van 1 Juli tot en met 30 Juni van het daarop volgende jaar.

Ingediend werden in 1937, 3161 aangiften voor het belastingjaar 1937/1938 tot een bedrag van f 27732,50 en 521 aangiften voor het belastingjaar 1936/1937 tot een bedrag van f 2115.—

Het totaal der in 1937 ingediende aangiften bedroeg dus f 29.847,50. Gedurende verslagjaar werden verstrekt 204 penningen (z.g. baby penningen) voor honden, waarvoor nog geen belasting verschuldigd was, t.w. 60 stuks voor het jaar 1936/1937 en 144 stuks voor het jaar 1937/1938 waarvan 8 stuks kosteloos zijn verstrekt ten behoeve van het Britsche Consulaat.

De aan de Gemeente verschuldigde kosten dezer penningen bedroegen totaal f 49,—.

Aan duplicaat-penningen werd gedurende verslagjaar ontvangen f 54,25.

In totaal werd in het jaar 1937 gerestitueerd een bedrag van f 362,79. De ontvangsten dezer belasting geraamd op f 22.000.— hebben netto bedragen f 23.635,58.

ad. 7 en 8 (Reclamebelasting en Reclamerechten).

Tot goed begrip zij medegedeeld, dat Reclamebelasting geheven wordt van alle te maken reclame, terwijl voor het gebruik maken van Gemeentelijke reclameborden of van andere aan de Gemeente toebehoorende of bij de Gemeente in beheer zijnde voorwerpen bovendien reclamerechten verschuldigd zijn.

Gedurende het jaar 1937 werden afgegeven 2253 vergunningen t.z. reclamebelasting en 41 vergunningen t.z. reclamerechten tot een totaal bedrag van respectievelijk f 28084,79 en f 3058,40.

Wegens intrekking van vergunningen werd gerestitueerd aan reclamebelasting f 189,29, aan reclamerechten nihil.

De raming der ontvangsten voor het jaar 1937 bedroeg voor de reclamebelasting f 27.000,— voor de reclamerechten f 3000,—

Ontvangen werd aan belasting f 27875,70, aan rechten netto f 3104,90.

Het laatste uit den verhuur van 48 Gemeentelijke aanplakborden, waarvan de huur per bord $\pm$ f 64,— bedraagt.

ad. 9. (Vuurwerkbelasting).

Voor 1937 was de raming f 3800,— en de opbrengst f 3550,—.

ad. 10. (Straatbelasting).

Op 1 Januari van verslagjaar was de Soerabajasche Straatbelasting-Verordening, vastgesteld in de vergadering van den Stadsgemeenteraad dd. 28 October 1936, nog niet goedgekeurd.

Deze goedkeuring had plaats op 27 Maart van verslagjaar; zij werd echter gegeven onder voorwaarde, dat de Verordening zoodanig zou worden gewijzigd, dat:

1e. geen belasting zou worden geheven van perceelen, gelegen aan niet bij de Gemeente in onderhoud zijnde wegen;

2e. onbebouwde perceelen zonder opbrengst vrijgesteld zouden zijn van de belasting;

3e. de aan den Lande toebehoorende bebouwde perceelen waarop een recht van huur rust, voortvloeiende uit een direct met het Land gesloten overeenkomst, niet in de belasting worden aangegagen, zoo deze huurovereenkomst is aangegaan voor een termijn van minder dan 20 jaar.

4e. voor zoover op aan den Lande in eigendom toebehoorende perceelen een recht van huur rust als gevolg van een direct met

den Lande gesloten huurovereenkomst van 20 jaar of langer, de belasting wordt geheven van den huurder.

De betrekkelijke wijzigings-Verordening werd vastgesteld in de Raadsvergadering van 2 Juni 1937 en goedgekeurd op 1 Juli d.a.v.

Door de aangebrachte wijzigingen is komen vast te staan, dat het geheele havengebied, waarop ook eenige honderden particuliere woningen staan, buiten de belasting valt, terwijl ook elders in de Gemeente van verschillende Gouvernements-eigendommen geen Straatbelasting kan worden geheven.

Teneinde de andere voorbereidende werkzaamheden, verbonden aan de inrichting der administratie, niet te stagneeren, werden voorloopig alle Gouvernements-eigendommen buiten beschouwing gelaten. Het ligt in de bedoeling te zijner tijd te doen nagaan, of, en zoo ja, welke Lands-eigendommen alsnog in de belasting kunnen worden aangeslagen.

Deze werkwijze kan, daar de mogelijkheid tot aanslag voor eenig jaar vijf jaren blijft bestaan, zonder eenig bezwaar worden gevolgd. Zooals in het vorig jaarverslag reeds gememoreerd, bleek in de praktijk de voorbereiding tot den aanslag op groote moeilijkheden te stuiten. Hierdoor was ook belangrijk meer tijdelijk personeel noodig, dan was voorzien, hetgeen met het oog op de beperkte ruimte ter afdeeling Belastingen, bezwaren met zich bracht, waaraan slechts gedeeltelijk kon worden tegemoetgekomen. Hierdoor duurden deze werkzaamheden langer dan was geraamd, niettegenstaande gedurende een zeer groot deel van het jaar door het personeel der afdeeling overwerk werd verricht.

Speciaal voor de benedenstad bleek het opsporen van perceelseigenaren een zeer omvangrijke arbeid. De oorzaken hiervan werden reeds in het vorig jaarverslag uitvoerig uiteengezet.

Daar de ordening der perceelskaarten door slechte nummering der perceelen, steeds bezwaarlijker werd, werd in den loop van het jaar door den dienst van Publieke Werken aangevangen met een hernummering der geheele stad.

Door al deze oorzaken was, toen de goedkeuring der Verordening verkregen was en met den aanslag kon worden aangevangen, de administratie slechts voor een gedeelte der stad gereed.

De aanslag werd daarop geleidelijk afgewerkt.

Voor 1937 werd, teneinde nieuwe moeilijkheden te voorkomen, nog op de oude straatnummering aangeslagen.

Ongeveer vijfhonderd perceelen waarvan de aanslag zonder nader onderzoek niet mogelijk bleek, waren aan het einde van verslagjaar nog niet aangeslagen. Zij zullen geleidelijk in den aanslag worden opgenomen.

Na de uitzending der aanslagen, kwamen opnieuw talrijke onjuistheden voor den dag.

Voor al vele aanslagen van Inheemsche eigenaren bleken onjuist, deels door foutieve opgaven van de wijkhoofden, deels door verkeerd verstrekte inlichtingen door belanghebbenden zelve. Meer dan duizend aanslagen, voor het overgrootste deel van Inheemschen, bleken voorts niet zonder meer te kunnen worden uitgereikt.

Voor het opsporen van de adressen van deze belastingplichtigen werden vier daggelders te werk gesteld. Deze arbeid vorderde bijna drie maanden.

In het laatste van het belastingjaar waren alle aanslagen uitgereikt.

Uit den aard der zaak was het aantal ingediende bezwaarschriften tegen aanslagen zeer groot, doordat, voor wat de Westersche eigendommen betreft, in verschillende gevallen de verpondingsnummers aan de perceelen niet waren aangebracht, terwijl bij de opname van verscheidene perceelen een grootere frontbreedte werd aangenomen, dan zij later bleken te bezitten. Hierdoor waren de betrokken eigenaren voor te hooge bedragen aangeslagen.

Door de medewerking van het bouw- en woningtoezicht, dat alle nalatige eigenaren deed aanzeggen, de Bouw-Verordening na te leven en Verpondingsnummers aan te brengen, werd hierin zoo veel mogelijk verbetering gebracht.

Voor de perceelen vallende onder de Inlandsche Verponding was de oplossing niet zoo eenvoudig. Hier moest dikwijls worden afgegaan op de verklaringen van belanghebbenden zelve.

Betwijfeld moet worden of voor deze categorie van belastingplichtigen in volgende jaren het aantal onjuiste aanslagen belangrijk zal verminderen.

Het ontbreken van een registratie voor Jasan-perceelen wordt door de afdeeling Belastingen als een groot bezwaar gevoeld.

Bij het onderzoek naar de eigenaren van de perceelen is een vrij groot aantal onwettige occupaties aan het licht gekomen, voor het meerendeel door Arabieren. Hiervan zijn ter afdeeling Belastingen lijsten opgemaakt, welke den Resident van Soerabaja zijn toegezonden.

Ook is gebleken, dat vele Inheemschen hun perceelen aan niet-Inlanders hebben „verkocht”, althans slechts in naam eigenaars zijn.

Aan het einde van verslagjaar werd aangevangen met de verwerking van de gegevens, de Afdeeling Belastingen door Bouwen en Woningtoezicht verstrekt inzake de hernummering. Ook deze arbeid vordert, daar de hernummeringsstaten in niet onbelangrijke mate afwijken van de oorspronkelijke opnamelijsten, slechts langzaam.

Het laat zich alles bijeengenomen aanzien, dat met het overwinnen van alle moeilijkheden nog wel eenige jaren gemeend zullen zijn.

Aan het einde van verslagjaar waren nog 6 tijdelijke krachten (daggelders) ter afdeeling werkzaam ten behoeve der Straathouding.

Zeer vermoedelijk zal, zoodra de aanslagen 1938 worden uitgereikt, door het ontbreken van een bevolkingsregister voor Inheemschen, dat aantal, voor het opsporen der adressen van belastingplichtigen, wederom moeten worden uitgebreid.

AANSLAG.

Geregeld werden 11832 aanslagen, tot een totaal bedrag van f 304911,81. Gerestitueerd werd een bedrag van f 249,06.

De netto ontvangsten, geraamd op f 285.000,— bedroegen f 192.781,34.

In November werd een onderzoek ingesteld naar den aanslag per bevolkingsgroep, onderverdeeld naar de rechten op de aanslagen perceelen rustende. Wel was de aanslag toen nog niet geheel gereed, wat kan blijken uit het verschil tusschen bovenstaande cijfers en die in het hieronder volgende overzicht, doch het onderzoek kon, in verband met de voorbereidingen voor den aanslag voor 1938, waarmede in December werd aangevangen, niet op een ander tijdstip plaats hebben.

OVERZICHT AANSLAG STRAATBELASTING.

Opgemaakt per 1 November 1937.

	Aantal belasting- plichtigen	Aantal objecten	Bedrag v/d aanslag verdeeld naar het recht, dat op de objecten rust						Totaal bedrag v d aanslag naar rechten
			Eigen- dom	Opstal	Erfpacht	Inh. R	Stbl. 1918	Diverse andere rechten	
Vennootschappen	700	4.300	99 800 —	1.100 —	2.800 —	100 —	—, —	700. —	104.500. —
Europeanen	1.300	2 500	74 300 —	250. —	700. —	— —	100 —	1 000. —	76.350. —
Chineezcn	700	2 700	42 500 —	2.200 —	50. —	—, —	1 500 —	300. —	46 550 —
Arabieren en A. V. O.	1 250	3 300	27.000 —	1.100. —	150. —	— —	400 —	550. —	29.200. —
Inheemschen	7.400	10 150	4.200. —	300. —	25. —	30 000. —	7 200. —	100 —	41 825 —
T o t a a l	11 350 —	22 950. —	247 800. —	4.950. —	3.725 —	30.100 —	9 200 —	2.650. —	298 425 —

Ad. 11 (Loonbelasting).

Het aandeel der Afdeeling Belastingen in de werkzaamheden ter uitvoering der Loonbelasting-Ordonnantie onderging ook in 1937 geen wijziging.

Deze taak werd echter in het begin van verslagjaar tijdelijk uitgebreid. Naar aanleiding van een schrijven van het Hoofd van het Centraal-Bureau der Statistiek aan de Gemeente dd. 24-12-'36 No. 10706/31, kreeg de afd. Loonbelasting opdracht, om behulpzaam te zijn bij het uitreiken, invullen en ophalen van met voornoemd schrijven gezonden staten betreffende het duurteonderzoek, welke werkzaamheden ruim een maand duurden en waardoor tijdelijk stagnatie ontstond in de andere werkzaamheden.

Straatcontrôle. Ook in verslagjaar nam de straatcontrôle wederom de voornaamste plaats in. Deze contrôle werd op dezelfde wijze als in 1936 voortgezet door alle straten, alphabetisch en huis voor huis, aan een contrôle te onderwerpen.

Hoewel dit systeem, met het oog op de ruim 1200 straten en gangen van Soerabaja, zeer tijdroovend is, bleek het in de praktijk toch het meest doelmatige te zijn, in aanmerking nemende de tenigzins preventieve uitwerking op het publiek.

Vanzelf sprekend was en is het bij dit systeem onuitvoerbaar, alle werkgevers binnen korten termijn te controleeren en hietendien werd deze taak door herhaalde afwezigheid der werkgevers of verhuizingen in hooge mate bemoeilijkt.

Zijn echter *alle* straten en gangen eens gecontroleerd, waardoor een totaal-overzicht wordt verkregen, dan kan vervolgens worden overgegaan tot de contrôle van die straten, welke van meer belang zijn, vooral van die wijken, waar firma's, toko's en bedrijven zijn gevestigd.

Door de invoering van het nieuwe kaartsysteem werd deze contrôle uiteraard vereenvoudigd, zooals nader zal worden uiteengezet.

De *nacontrôle* vergde nog steeds veel tijd en moeite. Vele werkgevers konden of wilden niet begrijpen, hoe de bepalingen der Loonbelasting-Ordonnantie moesten worden nageleefd.

Voor al bij de, meestal Madoereesche, slaggers stuitte men telkens weer op moeilijkheden. Hoewel steeds met hun onge-

schooldheid rekening werd gehouden, bleek het toch noodzakelijk, aan eenige van hen een boete te doen opleggen.

Zooals in 1936 werd ook dit jaar een bijzondere contrôle op het Jaarmarkt-terrein gehouden, welke echter in de avonduren moest geschieden.

Administratie. Het in 1935 en 1936 gevolgde register-systeem droeg door zijn omslachtigheid geenszins ertoe bij, om op vlugge wijze na te kunnen gaan, wie van de werkgevers zijn loonlijsten niet op tijd had ingediend. Op deze te verwachten moeilijkheden werd dan ook bereids in 1934 met nadruk gewezen (vide schrijven van den Burgemeester aan den Hoofd-Inspecteur van Financiën No. 310000/68 dd. 12-10-'34).

Toen in den loop van 1935/'36 deze geopperde bezwaren door de practijk werden bevestigd, werd nogmaals met klem op de invoering van het vroeger voorgestelde kaartsysteem aangedrongen.

Naar aanleiding van de terzake gevoerde besprekingen en correspondentie werd door den Hoofd-Inspecteur van Financiën in diens schrijven LB. 1/35/12 dd. 17-12-'36 daarvoor toestemming verleend.

Voor het nieuwe kaartsysteem werden aangeschaft 20.000 kaarten en 10 bakken.

In den loop van Februari werd een klerk voor het bijhouden der kaarten te werk gesteld.

Teneinde eerst een „kern” voor het kaartsysteem te vormen, werden in de eerste plaats aan de hand van de in 1936 ingediende loonlijsten kaarten uitgeschreven. Doch reeds zeer spoedig bleek één persoon voor deze omvangrijke werkzaamheden niet voldoende te zijn. In verband hiermede werd, zooals oorspronkelijk door den Inspecteur van Financiën te Soerabaja voorgesteld, met toestemming van den Hoofd-Inspecteur van Financiën vide schrijven L.B. 1/15/21 dd. 16-4-'37 een tweede klerk aangesteld. Deze werd wegens ongeschiktheid in October vervangen door een nieuwen klerk.

De thans gevolgde werkwijze komt in het kort hierop neer:

1. De kaarten worden naar de namen der werkgevers alphabetisch-lexicografisch bewaard.

2. Zoodra loonlijsten worden ingediend, wordt onmiddellijk met het op kaart brengen aangevangen en deze kaarten in afzonderlijke bakken geplaatst. Kaarten, welke dan tegen het einde der inleveringsmaand nog overblijven, zijn van werkgevers, die in verzuim zijn. Deze worden daarna schriftelijk aangeklaamd en hun drie dagen de tijd gegeven; daarna worden zij door de controleurs bezocht en, zoo noodig, rapporten opgemaakt.
3. Zooveel mogelijk — met het oog op de zwakke personeelsbezetting worden de door nieuwe bewoners betrokken huizen gecontroleerd.

Doch practisch regelt zich dat vanzelf, aangezien aan de hand van dagelijksche opgaven van de afdeeling „Bevolking” van nieuw gekomen bewoners van Soerabaja, direct nieuwe kaarten worden uitgeschreven, welke op de sub 2 vermelde wijze, worden behandeld.

Bevindingen der controleurs (dagrapporten) en andere bijzonderheden, zooals opgemaakte rapporten en de als gevolg daarvan opgelegde bijvorderingen en schikkingen, worden op de achterzijde der kaarten genoteerd.

Verandering van adres en vertrek uit deze Gemeente worden bijgehouden aan de hand van kaarten der afdeeling „Bevolking”.

Ingediende Rapporten.

Hoewel er jegens het publiek de meest mogelijke soeplesse werd betracht ingeval van het niet indienen der loonlijsten en andere overtredingen, moest er ook vaak strenger worden opgetreden c.q. rapport worden opgemaakt.

Werden bij de Inspectie van Financiën in 1935 en 1936 resp. 170 en 54 rapporten ingediend (bijvordering resp. f 750.— en f 2250.—) in verslagjaar bedroeg dit aantal rapporten 109, naar aanleiding waarvan werd bijgevorderd ruim f 5000.— terwijl door schikkingen een totaal bedrag van f 115.— aan boeten werd opgelegd. In één geval werd overgegaan tot strafvervolgning.

Ingediende loonlijsten.

Blijkens onderstaande opgave is het aantal ingediende loonlijsten in het eerste halfjaar, vergeleken bij 1936, vrijwel constant

gebleven. De stijging van het aantal in het IIIe kwartaal hield waarschijnlijk verband met de verscherpte contrôle aan de hand van de kaarten.

	1936		1937	
	waarvan		waarvan	
	Werkgevers:	bedrijven:	Werkgevers:	bedrijven:
Ie kw.	6.530	2.534	6.683	2.769
IIe kw.	6.434	2.544	6.489	2.890
IIIe kw.	6.437	2.676	6.927	2.956
IVe kw.	6.629	2.715	—	—

De cijfers voor het IVe kwartaal waren bij het opmaken van dit verslag nog niet bekend, doordat nog niet alle lijsten waren ingeleverd.

De stijging van het aantal bedrijven zal vermoedelijk het gevolg zijn van de economische opleving.

Gecontroleerde Werkgevers:

Onderstaand volgt een opgave van het aantal bezochte werkgevers, ingedeeld naar landaard:

1936.

	Totaal	Eur.	Inh.	Chin.	Jap.	Arab.	B.I.	Men.	Amb.	Arm.	Mad.
Ie kw.	5522	1072	2735	1562	45	4	1	29	61	2	11
IIe kw.	3059	1691	508	720	52	13	14	31	19	11	—
IIIe kw.	1841	816	389	565	38	11	14	2	5	1	—
IVe kw.	1483	598	209	571	45	30	4	2	10	13	1
	<u>11905</u>	<u>4177</u>	<u>3841</u>	<u>3418</u>	<u>180</u>	<u>58</u>	<u>33</u>	<u>64</u>	<u>95</u>	<u>27</u>	<u>12</u>

1937.

	Totaal	Eur.	Inh.	Chin.	Jap.	Arab.	B.I.	Men.	Amb.	Arm.	Mad.
Ie kw.	1837	859	345	517	40	23	5	5	21	8	14
IIe kw.	3434	1579	630	919	40	187	4	13	46	10	6
IIIe kw.	4086	1486	1292	974	42	115	19	32	70	5	56
IVe kw.	2911	951	928	878	45	59	9	19	15	5	2
	<u>12268</u>	<u>4875</u>	<u>3195</u>	<u>3288</u>	<u>167</u>	<u>384</u>	<u>37</u>	<u>69</u>	<u>152</u>	<u>28</u>	<u>78</u>

Opbrengst Loonzegels.

Blijkens opgave der Inspectie van Financiën alhier, is de totaal-verkoop der loonzegels bij de postkantoren te Soerabaja over 1937, vergeleken bij dien van 1935 en 1936, toegenomen met resp. $\pm$ f 90000.— en $\pm$ f 60000.—.

1936.		1937.	
48.774.20		51.547.50	
40.733.24		41.892.10	
40.248.85	129.756.29	45.422.91	138.862.51
58.973.70		57.703.55	
35.531.10		42.668.20	
40.800.57	135.305.37	49.098.22	149.469.97
60.051.40		63.660.80	
38.821.57		45.117.55	
38.523.65	137.396.62	46.656.10	155.434.45
59.528.81		63.614.80	
39.016.48		44.348.19	
48.917.50	147.462.79	57.736.91	165.699.90
	f 549.931.07		f 609.466.83

Gemiddeld per maand:

f 45827.—

f 50789.—

Personeels formatie.

Het personeel der afdeeling Loonbelasting bestond op 31 December 1937 uit:

1 Controleur belast met bureau-werkzaamheden, vijf terrein-Controleurs en twee klerken.

Er hadden in verslagjaar 2 mutaties plaats, n.l. overplaatsing van één der Controleurs en ontslag van één der klerken.

§ 4 Financiële Contrôle.

Personeel: Bij den aanvang van het dienstjaar 1937 was de bezetting dezer afdeeling als volgt:

1 Adm. Inspecteur van Financiën:	W. F. Joanknecht
1 Hoofdboekhouder 1e kl.:	B. Schansman
2 Adj. Boekhouders:	E. F. van Eldik
	L. A. J. Urich

1 Klerk 2e kl.: Soetimiardjo (met binnenlandsch verlof tot 1 April 1937)

wat in overeenstemming was met de vastgestelde formatie.

In den loop van het jaar vonden de volgende mutaties plaats:

Op 20 April 1937 werd de hoofdboekhouder 1e klas belast met de waarneming der functie van Ontvanger, terwijl de Ontvanger, de heer A. M. Boers tijdelijk te werk gesteld werd bij de afdeling Financiële Contrôle. Deze maatregel werd i.v.m. verschillende verloven uit organisatorische overwegingen getroffen.

In Juni 1937 werd de adj. boekhouder Urich overgeplaatst naar het Ontvangerskantoor. In zijn plaats werd de heer Crans benoemd tot adj. boekhouder.

In November 1937 werd de adj. boekhouder van Eldik eveneens overgeplaatst naar het Ontvangerskantoor en vervangen door den adj. boekhouder Stolk van de Centrale Boekhouding.

W e r k z a a m h e d e n .

Kasinspecties geschieden op ongeregelde tijdstippen en omvatten zoowel de contrôle van de hoofdkas als de legeskassen bij de afdelingen Bevolking en Algemeene Zaken en de kleine kassen, welke bij enkele diensten gehouden worden.

Voorraadopnemingen. Zij omvatten de voorraadopname in verschillende opslagplaatsen t.w. te Sidodadië, Ketabang, Ngagel, Magazijn voor kantoorbehoeften te Ketabang, enz.

Voorts werden nog op verschillende tijdstippen opnemingen verricht van de voorraden huisnummerplaten, rijwielpenningen en formulieren bij den Contrôle-dienst en bij de afdeling Bevolking, voor zoover deze aan betrokkenen in rekening worden gebracht.

Kasadministratie. Deze werd dagelijks aan de hand der bescheiden gecontroleerd.

Invorderingen. Maandelijks werden zooveel mogelijk openstaande vorderingen gecontroleerd, terwijl tevens werd nagegaan aan welke oorzaken eventueele achterstand was toe te schrijven en in hoeverre voor tijdige aanmaning zorg was gedragen.

Stand der middelen. Hiervoor werden maandelijks de z.g. kasbalansen samengesteld, welke gecontroleerd werden met den stand der begrootingsrekening.

Jaarwerk. De jaarstukken van de Bedrijven, zoomede de Begrootingsrekening werden aan de hand van registers en bescheiden geverifieerd.

Jaarstukken gesubsidieerde vereenigingen. Voorzoover de subsidies afhankelijk werden gesteld van de exploitatie-uitkomsten werden de jaarstukken onderzocht. Voorts werden de volgens vastgestelde normen door het Hoofd van den Plaatselijken Gezondheidsdienst opgemaakte berekeningen van de aan vereenigingen voor ziekenzorg toe te kennen subsidies, door de afd. Financiële Contrôle geverifieerd.

Begrootingswijzigingen, opgemaakt door de Centrale Boekhouding werden, vóór de indiening bij den Stadsgemeenteraad, geverifieerd.

Begrooting 1938. Het ontwerp voor de begrooting 1938 met alle bijbehorende stukken werd door de Centrale Boekhouding opgemaakt en door de afd. Contrôle Financiën geverifieerd.

Rapporten, adviezen, etc. De voornaamste betroffen de volgende onderwerpen:

- 23/1 Administratie van de B.A.S. bij de C.B.
- 26/1 Advies i/z eventueele verkoop van een deel van het land Kapas Krampoeng (Plosso Gedeh).
- 5/2 Asphaltbetoninstallatie.
- 5/5 Contrôle saldilijsten grondhuur wegen en pleinen.
- 12/5 Contrôle saldilijsten hondenbelasting.
- 14/5 Contrôle saldilijsten i/z ophalen erfvuil.
- 18/5 Taxatie van onderpanden voor eventueele verstrekking van leeningen onder 1e hyp. verband door Pensioenfonds en Verzekeringsfonds.
- 25/5 Contrôle administratie Slachthuis.
- 19/8 Contrôle administratie P.G.D.
- 20/8 Financiële administratie Openbare Ambachtsleergang.
- 10/9 Concept aanbiedingsbrief Begrooting 1938.
- 15/9 Retributies krachtens Vuilnisverordening.
- 21/9 Administratie melkkeuken P.G.D.
- 1/10 Betalingen aan leveranciers.

- 5/10 Advies i/z verkaveling en uitgifte van het perceel Plosso Gedeh.
6/10 Contrôle grondhuur wegen en pleinen.
6/11 Uitbetaalde presentiegelden.
26/11 Contrôle voorraad kaartjes Mohammedaansche begraafplaatsen.

Commissies:

De Adm. Inspecteur van Financiën werd bij schrijven van B. en W. dd. 4/1-'37 No. 7800/1 aangewezen als lid der commissie voor de 5-jaarlijksche taxatie van de eigendommen van het Grondbedrijf. Deze commissie, waarin tevens zitting hadden de heeren C. H. Ferrée en J. F. de Ceuninck van Cappele, bracht op 26 Febr. 1937 haar rapport uit aan het College van B. en W.

Voorts werd de Adm. Inspecteur van Financiën aangewezen als lid der commissie voor de taxatie van perceelen wegens ingediende bezwaarschriften tegen aanslagen in de straatbelasting.

§ 5 C e n t r a l e B o e k h o u d i n g.

W e r k z a a m h e d e n.

De onderafdeeling Begrootingsadministratie moest vanaf 1 Januari 1937 werken volgens de nieuwe begrootings-, rekening- en beheersvoorschriften 1936. Behalve, dat deze nieuwe voorschriften, belangrijke wijzigingen in de oude methode brachten werd aan de locale ressorten ook de plicht opgelegd om bij de indiening der begrootingsrekening méér bescheiden over te leggen. Aangezien deze bescheiden meestal afschriften van eveneens voorgeschreven registers zijn, werd voor de vervaardiging dezer stukken aangekocht een Moon Hopkins Boekhoudmachine, die de origineele boekingen en de afschriften daarvan (die dienst doen als bijlage van de begrootingsrekening) in één bewerking produceert. Door een verkeerde afstelling van de onderdeelen dezer machine is echter in de eerste maanden van 1937 zeer veel stagnatie in het werk ondervonden. Bovendien is aan het einde van het jaar gebleken, dat één machine onvoldoende was, waarom op de begrooting 1938 een crediet voor de aanschaffing van een 2e Moon Hopkins werd uitgetrokken.

Zeer veel arbeid werd ook gevraagd voor de contrôle van de ingeleverde obligaties, enz. der geconverteerde obligatie-leeningen 1916, 1927 en 1928.

Het aantal begrootingswijzigingen bedroeg dit jaar 13 (tegen 6 in 1936, 16 in 1935 en 22 in 1934).

waarvan de wijzigingen No. 1 t/m 11 ter voorziening van door den Stadsgemeenteraad in 1937 getroffen maatregelen waren;

No. 12 een herziening der verschillende ontvangst- en uitgaaf-ramingen op basis der uitkomsten per ult. van het 3e kwartaal 1937 was;

en No. 13 een tegemoetkoming aan de wenschen van het College van Gedeputeerden t.a.v. enkele posten in de begrooting 1937 betrof.

Naar aanleiding van het fraude-geval Joris inzake betaalbaarstelling van koelie- en boronganloonen van Publieke Werken werden speciale maatregelen getroffen teneinde de mogelijkheid van dergelijke fraudes te verkleinen.

Van den Ontvangersdienst werd de administratie voor de inhouding op de ambtenaarssalarissen van Landsbelastingen overgenomen. Hierdoor ontstond een onderafdeeling „Rekening-Courant” waar behalve de zoo juist genoemde administratie der Landsbelastingen ook de volgens het voorschotten-reglement verleende voorschotten op salaris aan Gemeente-ambtenaren en de couponadministratie werden ondergebracht.

Voor de incasseering van de grondhuren van het Grondbedrijf werd een regeling ingevoerd zooals in 1936 voor het eerst voor de schoolgelden werd toegepast.

Personeel. Het jaar 1937 was voor de afdeeling Centrale Boekhouding weer een jaar vol personeelsmutaties. Behalve door het langdurig verlof van eenige ambtenaren in de middelbare rangen en het overlijden van twee schrijvers, waren vooral overplaatsingen naar andere afdeelingen en het overgaan in particulieren dienst de oorzaak van deze personeelswisselingen. Dat hierdoor in groote mate stagnatie in het werk wordt ondervonden zal wel niet nader aangetoond behoeven te worden. Uit onderstaand overzicht moge blijken, hoe in één jaar de personeelsbezetting een geheel ander aanzien kreeg.

a. Personeel, dat gedurende 1937 de afdeling verliet:

N a a m	Rang	Datum van vertrek	Oorzaak	Vervangen
W. H. van Steenberg	Boekhouder 2e kl.	15-12-1937	4 maanden verlof	W. F. Camerik
Mej. E. E. Nieraeth	Adj. Commies	1/11-1937	5 maanden verlof	Mevr. Seelig
A. C. A. Kwant	Adj. Boekhouder	1/3-1937	Overgegaan naar B. P. M.	Middendorp

N a a m	Rang	Datum van vertrek	Oorzaak	Vervangen door
C. Stolk	Adj. Boekh.	1 - 11 - 37	Overgeplaatst naar G. A.	Vogel
E. W. Baron	2e klerk	1 - 2 - 37	Overgeplaatst naar A. Z.	Pietersen
J. Pietersen	2e klerk	11 - 8 - 37	Idem P.W.	Sedono
N. W. M. Kwant	dagg. klerk.	29 - 1 - 37	Idem G.A.	Coenraad
Partohariono	s.rijver 1e kl.	20 - 5 - 37	Overleden.	—
Koesoemod-hardjo	Idem	29 - 11 - 37	Overleden.	—

b. Personeel, dat gedurende 1937 op de afdeling geplaatst werd:

N a a m	Rang	Op CB indienst vanaf	ter vervanging van:
W. F. Camerik	Boekh. 1e kl.	1 - 12 - 37	W. H. v. Steenberg
Mevr. L. Seelig	Hoofdcommies	1 - 11 - 37	Mej. E. E. Nieraeth
H. Middendorp	Adj. Boekh.	10 - 3 - 37	A. C. A. Kwant
J. H. J. Vogel	Idem	1 - 11 - 37	C. Stolk
M. Coenraad	dagg. klerk	29 - 1 - 37	N. Kwant
Sedono	Idem	23 - 7 - 37	Pietersen
C. Stolk	Adj. Boekh.	1 - 4 - 37	Voor uitbreiding ten gevolge onderwijs- en gezondheidszorg
E. L. A. Beck	dagg. klerk	11 - 2 - 37	Idem
Soejono	Idem	17-12-37	Idem
N. W. M. Kwant	Idem	15 - 1 - 37	Idem
G. Schut	2e klerk	1 - 5 - 37	Voor overdracht werk van G.O.

§ 6 Ontvangerskantoor en Incassodienst.

Personeel. Bij den aanvang van het dienstjaar 1937 was de bezetting dezer Afdeeling als volgt:

- 1 Ontvanger
- 1 Boekhouder 1e klasse
- 2 Adj. Boekhouders
- 2 Commiezen 1e klasse
- 2 Adj. Commiezen
- 2 Klerken 1e klasse
- 9 Klerken 2e klasse
- 2 Schrijvers 1e klasse
- 1 Typist 1e klasse (belast met kasregister)
- 1 Typist 2e klasse
- 1 Hulpkassier (administratie)
- 1 Hulpoppasser
- 5 Daggelders
- 1 Hoofdkassier
- 1 Kassier 2e klasse
- 4 Hulpkassiers

36 Ambtenaren

In Februari werden in verband met uitbreiding der werkzaamheden (overname der scholen) 2 daggelders en een hulpoppasser aangesteld, terwijl de in dienst zijnde oppasser tot hulschrijver werd benoemd.

Voor het samenstellen der saldijisten van belastingen over diverse jaren moest het aantal daggelders in Maart met één worden uitgebreid.

Met ingang van 12 April werd aan een Commies 1e klasse 6 maanden binnenlandsch verlof verleend.

In verband met het buitenlandsche verlof van den Gemeenteontvanger in Januari 1938, werd in Mei 1937 de Hoofdboekhouder 1e klasse van de Afdeeling Contrôle Financiën naar den Ontvangersdienst overgeplaatst, terwijl de Gemeenteontvanger tijdelijk op de Afdeeling Contrôle Financiën werd te werk gesteld.

In Juni werd door een boekhouder-daggelder, wegens overgang in Gouvernementsdienst, ontslag gevraagd, in welke vacature

werd voorzien door een Adj. Boekhouder van de Afdeeling Contrôle Financiën, die tot boekhouder 2e klasse werd benoemd.

In verband met het ordenen van het archief werd in September voor den tijd van 6 maanden een daggelder aangesteld.

Het binnenlandsch verlof van een Boekhouder 2e klasse en het medio 1938 verleende buitenlandsch verlof van den Boekhouder 1e klasse bij de Centrale Boekhouding maakte het noodig den Boekhouder 1e klasse op het Ontvangerskantoor naar de Centrale Boekhouding over te plaatsen. Diens werkzaamheden werden waargenomen door een Boekhouder 2e klasse, terwijl in deze vacature werd voorzien door een Adjunct Boekhouder van de Afdeeling Contrôle Financiën, die tot boekhouder 2e klasse werd benoemd.

Per 1 December werd een 1e klerk naar de Afdeeling Gronden Woningbedrijf overgeplaatst, in welke vacature werd voorzien door den in Maart aangestelden daggelder, belast met samenstellen der saldijsten van diverse belastingen.

Een verdere combinatie van de Belasting- en Waterleidingkas bleek practisch niet langer mogelijk, in verband waarmede deze hulpkassen werden gesepareerd en medio December tot aanstelling van een hulkassier werd overgegaan.

Tengevolge van bovengenoemde mutaties was de bezetting van het Ontvangerskantoor per ultimo December 1937:

- 1 Ontvanger
- 2 Boekhouders 2e klasse
- 1 Adjunct Boekhouder
- 1 Adjunct Boekhouder (maandgelder)
- 2 Commiezen 1e klasse
- 2 Adjunct Commiezen
- 1 Klerk 1e klasse
- 9 Klerken 2e klasse
- 1 Typist 1e klasse (belast met kasregister)
- 1 Typist 2e klasse
- 1 Hulkassier (Administratie)
- 2 Schrijvers 1e klasse
- 1 Hulp-schrijver

- 1 Hulppasser
 - 8 Daggelders
 - 1 Hoofdkassier
 - 1 Kassier 2e klasse
 - 5 Hulpkassiers (w.o. 1 daggelder)
-
- 41 Ambtenaren

Onderafdeeling Kas- en Kasadministratie.

Het aantal kastransacties bedroeg:

Kastransacties	1936	1937	Vershil t.o.v. 1936	In procenten
Hoofdkas	70259	72794	+ 2535	+ 3,36%
Hulpkas belasting.	32321 ¹⁾	46544 ²⁾	+ 14223	+ 44,03%
Hulpkas waterlei- ding.	24602	25595	+ 993	+ 4,03%

- 1) In het verslag 1936 werd het aantal transacties abusievelijk op 62321 gesteld, wat ten rechte moest zijn 32321.
- 2) Het aantal transacties van de Hulpkas Belastingen bedroeg over het 1e Semester 1937, 8402; over het 2e Semester 1937, 38152, zoodat het totaal over 1937, 46544 uitmaakte. Deze belangrijke vermeerdering ontstaan door de invoering der Straatbelasting maakte splitsing der Hulpkassen (zie boven) noodzakelijk.

Incassodienst. Het saldo aan onbetaalde kwitanties in handen van den Hulpkassier op:

1 Januari 1937	f	92.174,19
In 1937 werd ter inning gegeven	„	1.635.435,57
	f	1.727.609,76
terwijl in totaal werd betaald	„	1.635.048,62

Het saldo per 1 Januari bedroeg derhalve f 92.561,14

Aan premies werd in 1936 uitgegeven aan loopers f 11.008,94 en aan loerah's f 1.349,16, alzoo in totaal f 12.358,10 tegen f 13.033,78 in 1936.

Belastingen. Voor de invordering der belastingen zijn in 1937 verzonden $\pm$ 6000 brieven tegen $\pm$ 7000 in 1936; aan gedrukten 24.000 tegen 35.000 in 1936.

Belastingen	Netto ontvangsten		Verschil t.o.v. 1937
	in 1936	in 1937	
Inkomstenbelasting . .	282.174,70	290.844,80	+ 8 670,10
Forensenbelasting . . .		652,26	+ 652,26
Vervoermiddelenbel. . .			
Motorrijtuigenbel. . . }	201.006,67	281 298,38	+ 80.291,71
Benzine accijns . . . }			
Vennootschappenbel. . .	103.255,70	114 120,43	+ 10.864,73
Vermakelijkheidsbel. . .	150.448,79	170.799,53	+ 20.350,74
Reclamebelasting . . .	22 542,79	27.865,57	+ 5.322,78
Reclamerechten . . .	2.461,64	3.104,90	+ 643,26
Hondenbelasting . . .	34.970,77	23 638,08	- 11.332,69
Vergunnings- en Ver- lofsrecht }	20.657,42	21.076,94	+ 419,52
Opcenten o/d Verponding	153.448,11	124.850,37	- 28.597,74
Vuurwerkbelasting . . .	3.000,—	3.550,—	+ 550,—
Straatbelasting		192.781,34	+ 192.781 34
Totaal . .	973.966,59	1.254.582,60	280.606,59

Rijwielbelasting. De opbrengst is begrepen in de cijfers der Vervoermiddelenbelasting. Te dezer zake werd in 1937 ontvangen f 75.407,— tegen f 72.932,— in 1936.

§ 7. Inkoopkantoor en Magazijndienst.

De vrijwel algemeen in het jaar 1937 plaats gehad hebbende opleving is eveneens tot uitdrukking gekomen in de prijzen van de verschillende voor de Gemeente benodigde artikelen.

Alvorens echter over te gaan tot de bespreking van de voornaamste dezer artikelen, moge worden opgemerkt, dat de werkzaamheden van het Inkoopkantoor in het verslagjaar in belangrijke mate zijn toegenomen, zooals o.m. blijkt uit onderstaand vergelijkend staatje van ingekomen aanvragen en uitgeschreven bestelbonnen.

Jaar	Ingek. aanvr:	Uitgeschr: bestelbonnen
1935	5053	5581
1936	4908	5567
1937	5952	6977

Aan magazijnsbonnen voor de levering van artikelen en materialen in voorraad opgeslagen in het algemeene magazijn, het waterleidingmagazijn en het hulpmagazijn van schrijf- en bureau-behoefte werden uitgeschreven 2855 stuks tegen 2305 in het jaar 1936.

Behalve dat meerdere en grootere werken werden uitgevoerd dan in het voorgaande jaar had in het verslagjaar de overdracht van den Pl. Gezondheidsdienst, de Openbare Ambachtsleergang en de Volksscholen aan de Gemeente plaats. De voor deze diensten benodigde materialen en andere artikelen moesten eveneens door het Inkoopkantoor geschieden.

Van het Gemeentebestuur werd dan ook toestemming verkregen per 1 Maart 1937 de personeelsbezetting uit te breiden met 1 daggeld.

Over het algemeen werd een sterke stijging geconstateerd van de diverse materiaalprijzen, met uitzondering van brandhout waarvan de prijs daalde van f 7,30 tot f 6,93 per ton.

De Inheemsche bouwmaterialen, zooals Madoerasteen, baksteen, zand en grind die in het voorgaande jaar een prijsdaling vertoonden, stegen in het verslagjaar gemiddeld ruim 30% in prijs; madoerasteen in enkele gevallen zelfs 50%.

De verhooging der ijzerprijzen beliep voor hoek- en plaatijzer ongeveer 50%. Betonijzer steeg zelfs tot 250%.

Cement. Afgenomen werden 38.500 zakken tegen 25.180 zakken Padangcement in het voorgaande jaar. De lca-prijs van f 3,80 tot f 4.— per 4 zakken franco het Gemeentemagazijn. Het voor de uitvoering v/d Pegirianwerken en de verbetering v/d afwatering van de kampongs Gembong, Krembangan en Kapassarie verbruikte cement werd in verband met het wekelijks benodigde kwantum van meer dan 1000 zakken, rechtstreeks door den leverancier op het werk geleverd.

In het laatste kwartaal werden ernstige moeilijkheden gevonden in de cementaanvoer vanwege stagnatie in de fabrieken

te Padang. Vele kleine werkjes moesten wegens gebrek aan cement worden stopgezet, in spoedgevallen werd gebruik gemaakt van Japansche cement, waarvan de voorraad op de markt echter direct uitverkocht raakte.

Kalk. De prijzen van metsel- en marmerkalk bleven gelijk aan die in het voorgaande jaar, n.l. f 0.53 per pic. en f 0.35 per blik. In Juni werd in verband met den verhoogden blikprijs voor de verpakking v/d marmerkalk f 0,03 meer betaald. Verbruikt werden 295 picol metselkalk en 468 blikken marmerkalk.

Zand, Madoerasteen en Grind. In vergelijking met het voorgaande jaar is het verbruik van deze materialen in 1937 belangrijk gestegen, n.l. 29.493 M³ zand, 12.392 M³ madoerasteen en 1.901 M³ grind. Deze hoeveelheden bedroegen in 1936 resp. 10.161 M³; 3.514 M³ en 1.274 M³.

Het hooge zand- en madoerasteen-verbruik vindt zijn oorzaak in de door Publieke-Werken uitgevoerde groote werken en afwateringswerken, zooals het normaliseeren van de kali Pegirian, kampong-verbetering Krembangan, aanleg weg Goenoengsarie, afwatering Westerbuitenweg, Kemajoran, Gembong, Kapassarie etc.

Asfalt. Hoofdzakelijk werd gebruik gemaakt van B.P.M. asfalt, na een gehouden prijsinschrijving via den Ica. Afgenomen werden 425 ton asfalt en aan cutbacksoorten, zoowel van de B.P.M. als van de Kol. Petr. Verk. Mij in totaal 66 ton. Aan Boetonan werd 5,5 ton verwerkt.

Hout. Zooals reeds eerder werd vermeld is de prijs van brandhout gedaald. Afgenomen werd 343,5 ton tegen 312 ton in het voorgaande jaar. De prijzen voor bewerkt djatihout bleven vrijwel stationnair, met voor bepaalde groote afmetingen een verhooging van 10 tot 15%.

Voorts werd door de Asfalt mixingplant gebruik gemaakt van afval brandhout, waarvan 71 ton werd afgenomen tegen den prijs van f 3,70 per ton.

Ijzer. De ijzerprijzen die in het laatste kwartaal van 1936 reeds een verhooging van ongeveer 20% noteerden, liepen gedu-

rende het verslagjaar steeds sterker op. Voor betonijzer moest bijna het 3-voudige worden betaald als in het voorgaande jaar. Afgenomen werd 69 ton betonijzer van verschillende afmetingen, varierende van $\frac{1}{4}$ " tot $\frac{3}{4}$ ". Waar de betreffende leveranciers volgens onderlinge afspraak eenzelfde prijs offereerden, werd de levering telkens bij loting toegewezen.

Waterleidingartikelen. Voor den dienst der Gem. Waterleiding werden geen belangrijke inschrijvingen gehouden. Gegalvaniseerde buizen werden niet aangekocht omdat met de bestaande voorraden kon worden volstaan. De voorraden gietijzeren en gegalvaniseerde hulpstukken, alsmede koperen kranen moesten worden aangevuld tot een totaalbedrag van f 4378,80.

De koperen kranen noteerden ongeveer 20% hooger dan het voorgaande jaar doch bij de gegalvaniseerde hulpstukken bedroeg de prijsstijging 50 tot 60%.

Magazijndienst. In verband met het groote aantal aanvragen van magazijngoederen was het niet mogelijk de hand te houden aan de getroffen maatregel om slechts 2 $\times$ per week te verstrekken. Voor het jaar 1938 is dan ook machtiging verzocht voor den aankoop van een 5-tons aanhangwagen, waar het zich laat aanzien dat de werkzaamheden voor den magazijndienst in dat jaar zeer zeker niet minder zullen worden.

Door het Gemeentebestuur werd besloten de overtollige en afgekeurde goederen, ook van de andere diensten in het openbaar te verkoopen. Naar aanleiding hiervan werd op 7 Augustus en op 25 October van het verslagjaar een vendutie van bedoelde goederen gehouden te Pesapen en op het opslagterrein van den Waterleidingdienst te Ngagel. Deze venduties brachten resp : f 1898,89 en f 2534,25 op.

HOOFDSTUK VII. DIENSTEN.

I. Publieke Werken.

Afd. 1. Leiding en Administratie.

In den loop van het jaar 1937 moest helaas worden geconstateerd, dat één der klerken van Publieke Werken fraude pleegde door het vervalschen van loonlijsten en boronganstaten. Deswege werd hij bij de politie aangeklaagd. Overigens deed het personeel, enkele gevallen uitgezonderd (één der mandoers van Bouw- en Woningtoezicht moest worden ontslagen), zeer goed zijn plicht.

De mutaties onder het personeel, vooral bij de administratie, en speciaal bij de klerken in het begin van het jaar, waren veelvuldiger dan andere jaren. Dit moet hieraan worden toegeschreven, dat het particuliere, vanwege de hoogere betaling, die voor goede krachten kan worden bedongen, voor hen aantrekkelijker is.

Bij het in vasten dienst zijnde personeel kwamen 375 ziekte-dagen voor of 3,83 per persoon, tegen 3,52 per persoon in 1936. Dit aantal is voor 1937 hooger dan voor 1936, omdat enkele ambtenaren met ernstige ziekte te kampen hadden, waardoor lange ziekte verloven noodig waren.

De voorspelling in het jaarverslag 1936, dat in 1937 meer werk zou worden uitgevoerd, werd bewaarheid. Uit de algemeene middelen kon een bedrag voor nieuwe werken verwerkt worden van ± f 63275,— tegen ± f 11000.— in 1936, f 121260.— in 1935 en f 1268600.— in 1932.

Daarbij werd voor de Bedrijven voor rond f 30692,— en uit het 25 miljoen fonds voor rond f 108430.— verwerkt, dus in totaal door den Dienst van Publieke Werken in 1937 voor rond f 202397.— aan nieuwe werken uitgevoerd exclusief f 38823.— voor werken voor derden.

Uit den toestand waarin verschillende wegen en bruggen verkeerden, uit het gemis aan afwateringswerken en wegen in verschillende kampons en verder uit het gemis aan een rioleering, sportparken enz. te Soerabaja, moge blijken, dat, zooals reeds meermalen werd aangetoond, een bedrag van f 100000.—

voor nieuwe werken uit de algemeene middelen, veel te gering is en dat dit bedrag tot f 500000.— per jaar dient te worden opgevoerd.

De personeelformatie moest het laatste jaar in verband met het meerdere werk een weinig worden uitgebreid. Een en ander wordt op den hierna volgenden staat aangegeven. Het tijdperk, dat nog verschillende bezuinigingen konden worden doorgevoerd, moet als geëindigd beschouwd worden.

De Dienst bestond evenals vorige jaren uit drie afdeelingen, n.l. de Administratie, de afdeling Gemeentewerken en de afdeling Bouw- en Woningtoezicht en Stadsontwikkeling, aan het Hoofd waarvan respectievelijk staan een Commies, een Ingenieur eerste klasse en een Ingenieur eerste klasse. Het Afdelingshoofd van Gemeentewerken was voor het grootste gedeelte van 1937 met verlof en werd vervangen door een Bouwkundige.

Het gemis aan een goede rioleering te Soerabaja doet zich, vooral in de dichtbevolkte wijken der benedenstad sterk gevoelen. Ofschoon dit niet met cijfers kan worden aangetoond, mag worden aangenomen, dat een gedeelte der jaarlijks terugkeerende besmettelijke buikziekte hieraan moet worden toegeschreven. Misschien is het mogelijk dit voor Soerabaja zoo belangrijke vraagstuk tot een finantieel mogelijke oplossing te brengen, nu bekend is (proeven te Bandoeng hebben dit bewezen), dat het te verkrijgen gas (in hoofdzaak methaan gas) uit de in te schakelen „Emscher Brunnen” — zeer goed bruikbaar is als motorische beweegkracht voor auto's.

Het wordt daartoe in stalen cylinders geperst.

In verband met de steeds toenemende werkzaamheden van den Dienst van Publieke Werken, o.a. t.g.v. den overgang van Onderwijs en Plaatselijke Gezondheidszorg naar de Gemeente, het invoeren van de straatbelasting en het instellen van een Luchtbeschermingsdienst, is de kantoorruimte langzamerhand veel te klein geworden. In 1938 zal hieraan de noodige aandacht besteed moeten worden, weshalve voorstellen zullen gedaan worden om tot vergrooting der kantoorruimten over te gaan.

In 1937 werd begonnen aan het opmaken van een nieuwe stratenlijst en aan de hernummering der huizen in de verschillende straten. Zoo langzamerhand was hier een chaotische toestand ontstaan.

De aanleiding hiertoe was het invoeren van een straatbelasting, terwijl zal blijken, dat ook de volkstelling voor 1940 hiervan zeer veel nut zal hebben.

Bij een voortdurende contrôle op de aangeslagen nummers kan bereikt worden, dat de thans, aan te stellen eischen voldoende nummering, zal kunnen worden bestendigd.

Het is thans wel gebleken, dat het vliegveld Darmo, niettegenstaande de verschillende aangebrachte verbeteringen, niet voldoet aan de eischen, welke aan een modern vliegveld moeten worden gesteld. Bedriegen de teekenen niet, dan kan in 1938 een beslissing tegemoet gezien worden, waar het nieuwe vliegveld zal worden gevestigd.

PUBLIEKE WERKEN					GEMEENTEWERKEN					Bouw- en Woningtoezicht Stadsontwikkeling							
RANG					Bezetting in vast verband ult. Dec. 1937	Vastgestelde formatie 1936	Algemeene Leiding	Admini- stratie	Leiding	Nieuwe Werken Onderhoud en Teekenbureau en Plant	Reinigings- dienst	Plantsoen- dienst	Begraafplaatsen	Leiding	Bouwpolitie	Grondbe- waking	Stadsontwik- keling
Hoofd Ingenieur	.	.	.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ingenieur	.	.	.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Bouwkundige	.	.	.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Hoofd R. D.	.	.	.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Opzichters	.	.	.	14	12	12	7	7*)	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Opzieners Werkbazen	.	.	.	21	21	21	7	7*)	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Mantriopnemers	.	.	.	7	8	8	5	5	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Mantriteekenaars	.	.	.	8	8	8	5	5	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Hfd. mandoers of Hfd mantri's	.	.	.	3	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Mandoers of Mantri's	.	.	.	10	10	10	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Metselaars	.	.	.	6	6	6	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Wakers	.	.	.	—	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Redacteur	.	.	.	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Commissies	.	.	.	2	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Klerken	.	.	.	6	6	6	6	6	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Schrijvers	.	.	.	4	4	4	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Controleur	.	.	.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Djoeroekoentji	.	.	.	6	6	6	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Oppassers	.	.	.	3	3	3	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Lichtdrukker	.	.	.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	99	100	1	13	1	20	10	6	15	1	16	11	4	99			

!) = Zoowel voor Teekenbureau als Opname Dienst.

**) = Hiervan is 1 dagggelder Fritsche.

**) = Er moet nog een Opnemer in vasten dienst benoemd worden.

*) = Waarvan 1 in verslagjaar is overleden

AFD. 2. GEMEENTEWERKEN.**A. Algemeen.**

De indeeling van de Afdeeling Gemeentewerken van den Dienst van Publieke Werken bleef in verslagjaar gelijk aan 1936 n.l.

- 1) Ontwerp- en Teekenbureau
- 2) Uitvoering nieuwe werken
- 3) Onderhoud
- 4) Plantsoendienst
- 5) Algemeene Begraafplaatsen
- 6) Hulpbedrijven *a.* Betonwerkplaats
b. Asfaltbetonmenginstallatie
- 7) Reinigingsdienst.

De formatie van het personeel in vasten dienst bleef ongeveer gelijk aan 1936.

Gedurende de afwezigheid met buitenlandsch verlof van den Ingenieur Veer werd de Bouwkundige Nederpelt belast met de functie van waarnemend Chef Gemeentewerken. In diens plaats werd de Hoofdopzichter Blijenburgh aangewezen als waarnemend Chef van de Afdeeling Onderhoudswerken. Verder hadden nog eenige mutaties plaats tusschen het personeel van de Afdeeling Gemeentewerken en dat van Bouw- en Woningtoezicht.

In verband met de in voorgaande jaren getroffen bezuiniging op personeelsgebied, welke vooral bij den Dienst van Publieke Werken sterk was doorgevoerd, moest in verslagjaar noodzakelijk worden overgegaan tot het aannemen van eenige tijdelijke krachten, welke als werkbaas daggelder tewerk werden gesteld.

Dit was noodig in verband met de uitvoering van meerdere werken o.a. die, welke in verslagjaar door het Gouvernement uit het 25 miljoen fonds werden gesubsidieerd. Deze personen zijn alleen voor de onderhanden zijnde werken aangenomen en worden na gereedkoming hiervan weder ontslagen.

De asfaltbetonmenginstallatie heeft het geheele jaar voor de de afdeeling Onderhoudswerken het benodigd asfaltbeton geleverd, met een vaste dagcapaciteit van ± 12 ton.

Van 15 October tot 15 December werd het asfaltbeton benodigd voor de nieuwe werken aangemaakt met een gemiddelde dagcapaciteit van ± 80 ton.

Voor de bedrijfsresultaten wordt verwezen naar het desbetreffende verslag.

Ook de betonwerkplaats heeft dit jaar constant door kunnen werken ten behoeve van den aanmaak van diverse beton-artikelen, welke voor de nieuwe- en onderhoudswerken benodigd waren.

B. Ontwerp- en Teekenbureau.

In verslagjaar werden op het Ontwerp- en Teekenbureau projecten met de bijbehorende begrotingen opgemaakt en ingediend tot een totaal geraamd bedrag van rond f 529.000.—, tegen f 402.000.— in 1936 en f 315.000.— in 1935.

Van deze ontwerpen werden niet geheel of in het geheel niet uitgevoerd :

De wegenprojecten: Trottoiraanleg Kaliasin — hoek Juliana-boulevard, Uitbreiding tijkarstandplaats Rustenburgerpad, Aanleg wegen en goten t/b van het Sportpark Darmo, Aanleg vluchtheuvels t/b van het circelverkeer Pasar Besar en de Sociëteitstraat, Trottoiraanleg voor de Volkscredietbank te Kaliasin, Wegenaanleg Wonokitriboulevard en de verlengde Tjiliwoengstraat.

De afwateringsprojecten: Brug Tjantian en het gedeeltelijk dempen van de Zuidelijke hoofdafvoerleiding op Darmo.

De projecten voor de gebouwen: Wakersverblijf voor de Inlandsche School te Kaliendo, Reparaties t/b van de Ambachtsschool Pekoelen, Verbetering varkensstallen Pegirian, Bouw passerloods Dapoean, Uitbreiding Pasar Patjarkling en Bouw pasar Pabean.

Verder werden ten behoeve van het Grondbedrijf en de N. V. Volkshuisvesting ontwerpen en ramingen opgemaakt voor den aanleg van wegen voor het bebouwingsplan Ambenganweg — hoek Derxstraat en Donokerto.

Ook werden ten behoeve van andere Diensten kleinere ramingen opgemaakt, o.a. voor den aanleg van eenige kleine trottoirs, het storten van waarborgsommen, afwatering van eenige kampong-gangen in de kampong Kepoetran, het bijwerken van grafieken, enz.

C. Uitvoering Nieuwe werken.

C 1. Voortgezette werken.

De in 1936 aangevangen werken: Afwatering kampong Krembangan 1e. gedeelte, Wegaanleg Patjarkling tusschen Derxstraat en Weyermanstraat, Bouw bad- en privaatgebouwen Genteng Bander en Gili en het bouwen van 3 stuks passerloodsen in Djagalan Gang 3, werden in verslagjaar voortgezet. Eveneens werden de kampongafsluiting in de kampongs Tambak Gringsing e.o. aangebracht. Al de bovengenoemde werken kwamen in 1937 gereed.

C 2. Rooilijnverbetering.

Ten behoeve van rooilijnverbetering werden in verslagjaar gevoteerd de volgende kleine werken: Trottoiraanleg Simpang voor het Kunstkringgebouw, Wegverbreding Societeitstraat voor perceel verponding No. 3658 ged., Trottoiraanleg Kaliasin hoek Julianaboulevard en trottoiraanleg voor de Volkscredietbank te Kaliasin. De beide eerstgenoemden kwamen in verslagjaar gereed, terwijl de beide laatstgenoemden door het nog niet voltooid zijn van de diverse bouwwerken niet konden worden afgewerkt.

C 3. Kampongverbetering.

Behalve het voortgezette werk: afwatering kampong Krembangan 1e. gedeelte werd in verslagjaar t.b.v. kampongverbetering een aanvang gemaakt met de voortzetting van de afwatering en wegeaanleg van de kampongs Krembangan e.o. en Kemajoran e.o. Deze werken werden door het Gouvernement gesubsidieerd uit het 25 miljoenfonds (zie hiervoor C 5).

C 4. Werken voor derden.

Voor het Passerbedrijf werden behalve enkele der onder C₁ genoemde werken in verslagjaar uitgevoerd de werken: Bouw van een tweetal verplaatsbare passerloodsen en tijkarstandplaats te Wonokromo, Bouw van twee verplaatsbare passerloodsen aan de Werfstraat, Bouw van een verplaatsbare passerloods aan den Grisseeschen weg, Bouw verplaatsbare passerloodsen Toewowo en bouw verplaatsbare

passerloodsen te Wonokromo. Genoemde werken werden onderhands aanbesteed en alle in aanneming uitgevoerd door den aannemer B. G. Tan (Grissee). Ze kwamen in verslagjaar gereed.

Voor het Grond- en Woningbedrijf werd uitgevoerd: Uitbreiding der Huishoud- en Industrieschool. Het werk werd in het openbaar aanbesteed en gegund aan den laagsten inschrijver, den aannemer R.D. de Jong. Het werd op den vastgestelden tijd opgeleverd.

Ten behoeve van den Gemeente Waterleidingdienst werd een bad- en privaatinrichting van 6 cellen te Ngaglik gebouwd. Het werk dat in aanneming werd uitgevoerd door den aannemer B.G. Tan (Grissee) kwam in verslagjaar gereed.

Voor de Genie werden uitgevoerd de werken: Verlengen Koeteistraat (Geniegedeelte) en wegaanleg Darmo (Wono-Kitriboulevard en wegaanleg tegenover het Militair kampement). Op het afwerken van de Madoerasteenonderlaag na van den weg tegenover het Militair kampement en de asfalteering van de beide laatstgenoemde wegen zijn de uitgevoerde werken gereed.

Ten laste van den Veterinair Dienst werd een aanvang gemaakt met het vernieuwen van de tegelvloeren, troggen en ringmuren om de boxen van de varkenskraal en het bijbouwen van een garage bij het abattoir te Pegirian.

C 5. *Werken voor werkverschaffing.*

In verslagjaar werd een bedrag van f 7500.— beschikbaar gesteld ten behoeve van de tewerkstelling van werklozen, zulks in tegenstelling met het dienstjaar 1936, toen voor dit doel f 75000.— was gevoteerd.

Uitgevoerd werden:

- a) Dempfen van kuilen langs de kali Pegirian (gedeeltelijk)
- b) Afgraven oude belt Sidodadie (gedeeltelijk)
- c) Het aanleggen van sportvelden (castivelden voor de schooljeugd)
- d) Het aanleggen van voetpaden en het graven van een vijver in den Dierentuin.
- e) Het aanleggen van een voetpad in Pasar Toerie.
- f) Afbreken Fort Prins Hendrik (ten deele).

De hierboven genoemde werken werden uitgevoerd met werkvolk van de Inheemsche Vereeniging Pemberantas Penganggoeran Indonesia. Per dag werden $\pm$ 30-60 man aan het werk gezet. Deze werken kwamen in verslagjaar gereed. Verder werden met abiturienten van de B.A.S. en Ambachtschool nog de ondervolgende werkjes uitgevoerd:

Bouw kampongwoningen, bouw van een lijkenkamer en koe-lieloodsen op de Moh. begraafplaats Poetat Gedeh en bouw van een Djoeroekoentjiwoning met pendopo op de Mohamedaansche begraafplaats Karang Tembok.

Ten slotte werd een gedeelte van het archief van Bouw- en Woningtoezicht geordend door twee werklooze technici van B.A.S. en K.E.S.

C 6 Werken uit het 25 miljoenfonds.

In verslagjaar werden de ondervolgende werken uitgevoerd, welke door het Gouvernement werden gesubsidieerd en waarvoor de bedragen uit het z.g. 25 miljoenfonds werden beschikbaar gesteld t.w.:

- a) Het verbeteren van de afwatering en wegeaanleg in de kampong Krembangan en omstreken.
- b) Het verbeteren van de afwatering in de kampong Kemajoran en omstreken.
- c) Het verbeteren van de afwatering in de kampongs Gembong Kapasari.
- d) Het normaliseeren van de kali Pegirian 3de gedeelte en
- e) Het normaliseeren van de kali Pegirian 4e gedeelte.

Voor de werken vermeld onder a t/m c werd een subsidiebedrag beschikbaar gesteld groot f 80000.-. Ze werden in eigen beheer uitgevoerd. Hiervan werd in verslagjaar verwerkt f 39925.-.

Op ultimo verslagjaar waren verbeterd in de complexen vermeld onder a en b.

- a) 1546 m' afgedekte kantgoten.
83 m' middengoot met beton voetpad.
3925 m² Madoerasteenverharding voor rijwegen en
1045 m² voetpaden.
- b) 1887 m' afgedekte kantgoten.

Bij de verharding van de voetpaden werd de ondervolgende constructie toegepast. Fijn geklopt puin werd ter plaatse gemengd met een emulsie van kleizand en „Soilstabilisator” op den weg uitgespreid en met een lichte wals ingewalst. Hierna werd een oppervlaktebehandeling toegepast met Socofalt.

Al het benodigde puin werd van het fort Prins Hendrik betrokken en door Inheemsche werkloozen ter plaatse afgebroken.

- c) Van het werk vermeld onder C kwamen in verslagjaar gereed: Het bemetselen en afpleisteren van de open hoofdafvoerleiding langs de S.S.baan over een lengte van 585 m' met de hierbij behorende betonplaatduikers in de wegen Petjindilan en Kapasarie en 375 m' afgedekte secundaire leiding in Gembong Gang 3.

Daar het bericht over het toestaan der subsidie eerst op het laatst van het derde kwartaal 1937 werd ontvangen, en eerst toen met de uitvoering kon worden begonnen, kon dit werk niet in verslagjaar worden voltooid.

- (i) De subsidie voor het werk vermeld onder d n.l. „het normaliseeren van de kali Pegirian 3e. gedeelte, kwam in den loop van het derde kwartaal van verslagjaar gereed. Het beschikbaar bedrag hiervoor bedroeg f 49000.—. Hiervan was op 31 December f 37180.— verwerkt. Dit werk moet als een voortzetting worden beschouwd van de reeds vroeger voltooide en voor een klein gedeelte door het Gouvernement gesubsidieerde normalisatie van het 1e en 2e gedeelte van deze kali en werd geheel in eigen beheer uitgevoerd.

Het gedeelte had een lengte van 1314 m' met ± 338 m' hierop aansluitende secundaire leidingen en was gelegen tusschen de reeds gereed gekomen sluizen te Ngemplak en Gembong. De constructie was gelijk aan die van het 1ste en 2de gedeelte. Op het eind van verslagjaar was dit werk op grondaanvulling ten behoeve van het dempen der droogweerafvoergoten en het ophoogen der bermen na gereed.

Hiervoor moest nog ± 3000 m³ grond van elders worden aangevoerd.

- e) Het subsidiebedrag ad f 55800.— voor de uitvoering van het 4de gedeelte werd gelijktijdig met die voor het 3de gedeelte

beschikbaar gesteld. Hierbij was echter voorgeschreven, dat het moest worden aanbesteed.

Bij een hiertoe gehouden openbare aanbesteding werd het werk gegund aan den laagsten inschrijver, het Bouwkundig Bureau R. D. de Jong, voor een bedrag van f 42567.—. In de maand September werd met de uitvoering aangevangen. Dit gedeelte heeft een lengte van 990 m' en is gelegen tusschen de brug Pegirian en de sluis Djatipoerwo.

De constructie hiervan was ook weder gelijk aan die van de gedeelten, welke reeds voltooid waren.

Hoewel volgens bestek en voorwaarden de 1ste oplevering op 31 December 1937 had moeten plaats hebben, is zulks niet mogelijk geweest door stagnatie, welke bij de uitvoering is ontstaan wegens gebrek aan Portland Cement en het eenige malen onderloopen van het werk als gevolg van het wegslaan der gronddammen door zware regens enz.

Op ultimo verslagjaar was ongeveer $\frac{3}{4}$ van het werk gereed. De eerste oplevering zal vermoedelijk eerst op ultimo Februari kunnen plaats hebben.

© 7. *Andere werken.*

Van de andere werken die in verslagjaar geheel of gedeeltelijk voltooid zijn, kunnen nog worden genoemd:

- a) Wegaanleg Goenoengsarie
- b) Verlengen Koeteistraat
- c) Aanleg autostandplaats aan de Werfstraat
- d) Aanleg fietspad Oedjong
- e) Uitbreiding Moh. begraafplaats Ngagel en
- f) de bouw van de brug Tjantian.

De werken a t/m e werden in eigen beheer uitgevoerd. Het werk genoemd onder f werd in het openbaar aanbesteed en gegund aan den laagsten inschrijver het Bouw- en Woningbureau „Tan & Tio”.

De werken, welke in eigen beheer werden uitgevoerd kwamen in verslagjaar gereed.

Van de brug Tjantian werd de bestaande bovenbouw gede-monteerd en kwam het grondverzet voor de nieuwe land-hoofden gereed.

D. ONDERHOUDSWERKEN.

D 1. *Wegen buiten de kampongs.*

Het benodigd asfaltbeton voor onderhoud wegen, alsmede voor eenige uitbreidingswerken werd geleverd door de Gemeentelijke asfaltplant tegen een prijs van f 10.- per ton.

Aan gewone onderhoudswerken werden door de vaste ploegen rond 66940 m² weg gerepareerd. De soort van verharding moge hieronder nader gespecificeerd worden.

Soort der verharding	1935	1936	1937
	M ²	M ²	M ²
Asfaltbeton	37.473	33.110	35.781
Penetratie	7.784	7.623	8.163
Afbraak	7.240	7.928	10.225
Teerlaag	9.035	12.968	10.766
Macadam verharding	3.568	1.622	2.005
Totaal	65.100	63.251	66.940

Verder werden 14288 m² (vorig jaar 3243 m²), door verschillende diensten, opgebroken wegen op kosten van deze diensten weder hersteld.

Boven de onderhoudswerkzaamheden, uitgevoerd door vaste ploegen, werd in z.g. borrananwerk de asfaltlaag van de ondervolgende wegen tot een oppervlakte van 15054 m² bijgewerkt t.w.:

Tamarindelaan, Darinokali, Progostraat, Willemsplein, Bagong, Ngagel, Dinojo, Aloon Aloonstraat, van Deventerlaan, Ondomohenweg, Djoharlaan, Djagalan, Pasar Toerie, Tempelstraat, Ketabang Boulevard en Kaliasin.

Deze werkzaamheden werden in 1935 en 1936 uitgevoerd over een oppervlakte van respectievelijk 26150 m² en 32220 m².

Na den aanleg van de wegbanden langs de wegen Kertopaten en Tengoemoeng werd de bestaande verharding zooveel mogelijk evenwijdig aan de vastgestelde rooilijn verbreed. Het rijvlak van deze wegen werd op een breedte van 6 m gebracht.

Het bijverharde gedeelte heeft een oppervlakte van 2850 m² en bestaat uit een zandlaag dik 0.30 m, een Madoerasteenlaag van 0.20 m afgedekt met een asfaltbetonlaag van $\pm$ 4 cm. Langs enkele van de verbeterde wegen werden fietspaden aangelegd met een totale oppervlakte van 3731 m².

Verder werden de bestaande bochten bij wegen, welke in verband met een te kleine straal ongemakken voor het verkeer opleverden, bijverhard. Een en ander had plaats tot een oppervlakte van 8300 m² en werden gemaakt van dezelfde constructie als voren genoemd.

Deze verbredingen werden uitgevoerd bij de ondervolgende wegen:

Buttewegstraat, B.A.S. straat, Ketapang, Tepekongstraat, Ambenganweg, Tamarindelaan (van Reesstraat) Coenboulvard, Blaoeran (Praban), Aloon-Aloonstraat, Regentstraat, alsmede bij de overwegen Ardjoenoboulevard (Prinçesselaan) en Reinierszboulevard vóór de van Hoogendorplaan.

Op de bestaande verharding van den Reinierszboulevard Oost werd wegens sterke golvingen van de bestaande asfaltverharding een splittapijt aangebracht tot een oppervlakte van 7800 m². Met deze constructie waren reeds eenige jaren proeven genomen, welke tot dusver goed hadden voldaan. Hiermede is de weg voor $\pm$ de helft van de totale oppervlakte behandeld. Het ligt in de bedoeling in 1938 het resteerend gedeelte op gelijke wijze te verbeteren.

Aan trottoirs werden de volgende werkzaamheden verricht.

Nieuwe trottoirs werden aangelegd met een gezamenlijke oppervlakte van 358 m², n.l. in de Dijkermanstraat, voor de Simpang Sociëteit, hoek Praban — Blaoeran en in de Buttewegstraat.

Van de bestaande trottoirs werden wegens sterke slijtage de tegels vervangen door nieuwe (een en ander ter oppervlakte van 1536 m²), bij de volgende wegen: Sumatrastraat, Simpang, Odomohenweg, Tepekongstraat, Aloon-Aloon Tjongtong, Kapasan en Gemblongan.

D 2. Wegen in de kampongs.

De voetpaden in reeds verbeterde kampongs werden geregeld en stelselmatig door vaste ploegen onderhouden. De kampong-

wegen, die in 1932, 1933 en 1934 zijn aangelegd, bestaande uit cutbackasfalt of teer gemengd met grond, blijken duur in onderhoud te zijn en zullen na verloop van tijd alle door een verharding van een andere constructie moeten worden vervangen. In verslagjaar werden 8970 m² voetpaden verbeterd door een gecementeerde puinverharding afgedekt met een asfalthuid n.l. in kampong Ampel en omstreken, Simokerto, Njamploengan, Klimboengan, Kalianjar, Peneleh en Plampitan.

Gedurende verslagjaar werd voortgegaan met het verharderen van voetpaden in nog niet verbeterde kampongs volgens een van te voren opgemaakt plan. Hierbij werd de reeds eerder genoemde constructie toegepast. De verbeterde gangen werden ter voorkoming van beschadigingen voor alle verkeer afgesloten. Deze werkzaamheden, uitgevoerd tot een totale oppervlakte van 11685 m², hadden plaats in de volgende kampongs:

Ketandan, Tembok Gedeh, Krangan, Kandang Sapie, Tembok Doekoe, Asem Djajar, Wonosari, Tambang Bojo.

D 3. Kaaimuren.

Aan de kaaimuren had gewoon onderhoud plaats. Van het bij de begroting 1937 extra toegestaan bedrag voor verbetering van den kaaimuur aan den Oedjoeng werden 1283 m' van de kade hersteld. Over deze lengte had een nauwkeurig onderzoek plaats. De holle plaatsen in het metselwerk werden met beton opgevuld.

De bovenkant van den kaaimuur, welke tengevolge van verzakkingen te laag was ten opzichte van het wegniveau werd eveneens bijgewerkt.

Verder werd de breedte van de gemetselde toegangstrappen tot de kali, welke sterk naar binnen waren uitgebouwd in verband met het aangelegde voetpad, tot 0.80 m teruggebracht.

D 4. Bruggen en duikers.

De aan de bruggen en duikers uitgevoerde werkzaamheden bestonden in hoofdzaak uit het vernieuwen van vergane brugdekplanken, bouten, klemplaten en het onderhoud van ijzeren leuningen. Bij de Bibisbrug werd het geheele trottoir vernieuwd. Bij wijze van proef werd hiervoor het „Bantikirai” hout gebruikt.

Duikers werden vernieuwd in de wegen Gembong, Embong Kemiri, Embong Woenggoe, Kajoon, Ketabang Kali, weg Kertopaten en Oedjong.

Verder werden nog zware reparaties verricht aan de Kebon Dalembrug en de duikers in den Darmoboulevard.

D 5. Afwateringen.

Het onderhoud van goten en duikers buiten en in reeds verbeterde kampongs werd door vaste ploegen uitgevoerd. In verslagjaar werden 10 stuks permanente brandgangafsluitingen gemaakt. De bodem van de afvoerleiding Koepang werd wegens streke degradatie ter oppervlakte van 776 m² met beton bijgewerkt en de taluds over een oppervlakte van 845 m² opnieuw afgepleisterd.

Het vervangen van de ingestorte gemetselde taluds van de toevoerleiding naar het pompstation Toewowo door een gestapelde taludbekleding werd in verslagjaar voortgezet. De werkzaamheden werden uitgevoerd over een lengte van 632 m'. Nieuwe afvoergoten werden gemaakt ter lengte van 565 m' inclusief de noodige duikers.

Verzakte goten werden opgebroken en opnieuw gelegd ter lengte van 1948 m' inclusief de inritten, n.l. langs de wegen; Koentistraat, Stolbergstraat, Pasar Toeri, Willemsplein, Pasar Kembangstraat, Koblen, Kaliendo, Reinierszboulevard West, Kalisarie, Boeboetan, Westerbuitenweg, Kampementstraat, Grisseesche weg, Ngagel, Dijkermanstraat, Ardjoenoboulevard, Darmoboulevard, B.A.S. straat en van Hoogendorplan.

Verder werden diverse leidingen en goten met betonplaten afgedekt; vloeiijzeren gootdeksels van de kamponggoten vervangen door gegoten ijzeren afdekplaten. De Morokrebbanganleiding ter plaatse van den Tandjong Perakboulevard werd overdekt met betonplaten opgevangen door I liggers afkomstig van oude bruggen.

D 6. Verdere onderhoudswerken.

Met het verzamelen en storten van ijzerafval afkomstig van de Machinefabriek Braat en Industrie t.b. van de oeverbe-

scherming van de Soerabaja rivier werd dit jaar voortgegaan; $\pm 249 \text{ m}^3$ werd gestort. Daar het materiaal niet in groote hoeveelheden verkrijgbaar was, kon dit werk slechts langzaam vorderen.

Aan straatnaamborden werd gewoon onderhoud uitgevoerd. Nieuwe straatnaamborden werden geplaatst langs de wegen: Gondosoelie, Ketabang, Ngemplak, van Sandickstraat, de O.J.S. laan en verlengde Koeteistraat. Verder werden de bestaande straatnaamborden in de kampongs Plampitan, Peneleh, Semoet, Kalianjar en Patjarkembang gereviseerd.

In verband met de henummering van gebouwen, waarbij tevens de straatnamen werden herzien, moesten zeer vele naamborden worden verplaatst c.q. opnieuw worden aangebracht.

Als gevolg van de groote onderhoudskosten en de geringe leesbaarheid van de bestaande straatnaamborden, werden proeven genomen met andere kleuren. Hierbij is gebleken, dat aluminiumverf voor grondkleur en roode verf voor letters, de beste resultaten oplevert.

Met deze combinatie wordt voorloepig doorgegaan. Het nemen van verdere proeven wordt voortgezet.

In verslagjaar werden in samenwerking met den P.G.D. boorprivaten gemaakt in de kampongs Kepoetran en Kedondong t.w. 11 boorprivaten van 0.80 en 32 boorprivaten 0.50 m. doorsnede.

Ondervolgende borden, vastgesteld bij de Wegverkeersverordening werden geplaatst:

52 stuks	borden	verplichte richting	No. 42	tabel II	W.V.V.
54	„	„	inrij	No. 18	„ „ „
93 stuks	„	„	voor voetgangers	No. 44	„ „ „
14	„	„	„ fietsers	No. 45	„ „ „
4	„	„	„ dogcars en tjikars	24 en 25	„ „
1	„	„	„ vrachtauto's	No. 22	tabel „ „

Van het toegestane bedrag aan onderhoudswerken werd verbruikt:

	1935	1936	1937
Toegestaan	120200.—	117025.—	118535.—
Verwerkt	118900.—	116880.—	—.—

E. POMPSTATIONS.

Bij de exploitatie van de pompstations hebben zich gedurende verslagjaar geen bijzondere moeilijkheden voorgedaan. Zoowel de stations voor feacaal als die voor oppervlakte waterafvoer zijn regelmatig in bedrijf geweest.

Bij het jaarlijksche onderhoud behoeften slechts enkele onderdeelen te worden vernieuwd. Verder werden wegens doorroesting de bochtstukken en persbuizen bij de pompstations Simolawang en Koepang gerepareerd.

Evenals het vorig jaar werd streng toegezien, dat gedurende den spertijd van 5 uur tot 9 uur n.m. niet dan bij hooge noodzakelijkheid werd gepompt.

De exploitatiekosten van het pompstation Bagong werden voor de helft betaald door den Heer Bas-Wedan en die van de pompstations Toewowo en Darmo gedeeltelijk door den Dienst van het Grond- en Woningbedrijf.

Voor exploitatie van de pompstations werd toegestaan f 23670.— waarvan $\pm$ f 19404.32 werd verwerkt.

F. STRAATVERLICHTING.

Gedurende verslagjaar hadden de volgende wijzigingen in de straatverlichting plaats.

De gasverlichting werd uitgebreid met de verlichting van de nieuwe aangelegde van Sandickstraat.

Electrische verlichting werd aangebracht in de kampongcomplexen Kranggan en Tembok Gedeh, alsmede langs den weg Dammestraat — Kendjeran (weg Rangkah).

Verder hadden eenige wijzigingen plaats in verband met het verbreedten van wegen.

De exploitatiekosten van het automatisch verkeerssignaal op het kruispunt Songojoedan werden in verslagjaar door de Gemeente betaald.

	Toegestaan		Verwerkt	
	1936	1937	1936	1937
Electrische verlichting buiten de kampongs incl. verkeersverlichting	57 000.—	58.000.—	56 370.29	56.459.50
Electrische verlichting binnen de kampongs	13.300.—	14 000.—	12.847.62	13 234.68
Gasverlichting . .	73.000.—	73 200.—	72.790.95	72.854.12
	143 300.—	145.200.—	142.008.86	142 548.30

In verslagjaar werden door de Aniem in overleg met verschillende leveranciers van verlichtingsmateriaal en met de Gemeente proeven genomen om met niet te groote vermeerdering van de totale rekening van de straatverlichting een veel betere verlichting der wegen te kunnen verkrijgen. De proeven hadden een gunstig verloop en zullen vermoedelijk invloed uitoefenen op het te vernieuwen straatverlichtingscontract omstreeks Juli 1938.

G. BEGRAAFPLAATSSEN.

G 1. *Europeesche begraafplaatsen.*

De formatie van het personeel zoowel op de begraafplaats Kembang Koening als op Penelch bleef gelijk aan die van 1936. Ten behoeve van het onderhoud van wegen en goten werden de noodige werkzaamheden verricht.

Verder werden steenbezettingen aangebracht bij de gegraven afvoerleidingen om uitschuren van de aarden taluds en bodem tegen te gaan.

Gedurende verslagjaar werden 189 stuks ontwerpen voor grafmonumenten in behandeling genomen. Verscheidene hiervan konden eerst na wijziging worden goedgekeurd, daar zij oorspronkelijk niet aan de gestelde eischen voldeden.

Verder werd voortgegaan met het onderhouden van particuliere graven tegen vergoeding der kosten volgens tariefprijs.

Op ultimo verslagjaar waren in onderhoud :

Op Kembang Koening 269 graven en op Peneleh 117 graven. Deze werkzaamheden werden verricht door 1 metselaar en 3 koelies op Kembang Koening en 1 metselaar en 2 koelies te Peneleh.

Niet tegenstaande de Gemeenteprijzen laag zijn gesteld werden vele graven nog door particulieren onderhouden.

Gedurende verslagjaar werden op de begraafplaats Kembang Koening 56 kelders voor volwassenen aangemaakt t.w. :

10 kelders Afd. A

10 kelders Afd. B

17 kelders Afd. I

5 kelders Afd. J

14 kelders Afd. E

en 25 kelders voor kinderen t.w.

15 kelders Afd. S

10 kelders Afd. T

Bij het bepalen van dit aantal werd uitgegaan van de gedachte, dat op elke afdeeling voor ± 2 jaar aan betonkelders voorradig moet zijn.

Begraven en bijgezet werden te Kembang Koening en Peneleh:

Soort van het graf.	Aantal lijken					
	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Volwassenen.						
A. Betonkelders						
1e. klasse . . .	35	36	30	27	32	24
2e. „ . . .	35	18	34	21	19	21
3e. „ . . .	13	25	22	34	40	42
B. Gemetselde kelders.						
1e. „ . . .	—	1	1	1	—	1
2e. „ . . .	6	3	—	1	2	—
3e. „ . . .	2	1	1	—	2	—
C. Nissen.	—	2	2	2	—	—
D. Aarden graven.						
1e. Onbepaalden tijd.						
1e. klasse . . .	9	8	9	8	8	5
2e. „ . . .	26	26	34	23	15	23
3e. „ . . .	45	47	52	78	70	79

Soort van het graf.	Aantal lijken					
	1932	1933	1934	1935	1936	1937
2e. Bepaalden tijd (8 jaar).						
1e. klasse	2	—	1	1	1	5
2e. „	4	2	—	1	4	2
3e. „	11	8	9	5	17	22
Prodeo	31	41	48	44	49	71
Totaal	219	218	243	256	259	295
Kindergraven.						
E. Betonkelders	18	19	16	19	19	15
F. Aarden graven . . .	95	126	117	109	112	103
	113	145	133	128	131	118
Op de Eur. Begraaf- plaats Peneleh.						
Volwassenen	—	66	54	66	30	49
Kinderen	4	9	5	4	2	3
Prodeo	—	—	—	—	2	6
Totaal	4	75	59	70	34	58

G 2. Mohamedaansche begraafplaatsen.

Het aantal bij de Gemeente in beheer zijnde Mohamedaansche begraafplaatsen bleef gelijk aan dat van het jaar 1936.

De formatie van het personeel bleef ook gelijk. In de vacaturen van Djoeroekoentji werd voorzien door benoemingen van nieuw personeel.

Voor het onderhoud van wegen en gebouwen werden de nodige werkzaamheden verricht. Op de begraafplaats Karang Tembok werd een Djoeroekoentjiwoning gebouwd met pendopo en op de begraafplaats Poetat Gedeh een lijkenkamer met koelieverblijven.

Verder werden 2 nieuwe draagbaren gemaakt, daar de ouden niet meer te gebruiken waren.

Met het dempen van de rawah op Kapaskrampoeng werd in verslagjaar verder gegaan; deze is voor $\pm 3/4$ gedeelte van de oorspronkelijke oppervlakte gedempt.

Op het daarvoor bestemde terrein te Wonokoesoemo werden 2 lijken verbrand. De ontvangen retributie hiervoor bedroeg f 40.—.

Op de Mohamedaansche begraafplaatsen en de Christenafdeeling te Poetat Gedeh werden het ondervolgende aantal lijken begraven:

Begraafplaats	Aantal lijken				
	1933	1934	1935	1936	1937
Prapat Koeroeng	60	111	90	103	116
Karang Tembok	1373	1650	1582	1541	1535
Kapas Krampoeng	426	490	427	492	496
Tembok Gedeh	1434	1553	1470	1480	1543
Poetat Gedeh	830	879	1150	1082	972
Ngagel	110	150	169	171	237
Totaal	4233	4833	4888	4873	4899

G 3. Ontvangsten.

1. De ontvangsten voor de beide Europeesche begraafplaatsen hebben bedragen:

Jaar	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Bedrag	25701.50	25809.50	25770.—	26437.—	22329.89	28135.75

In de bedragen zijn begrepen de ontvangsten van het onderhoud van particuliere graven.

2. De ontvangsten van de Mohamedaansche begraafplaatsen hebben bedragen:

Jaar	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Bedrag	10733.—	9183.—	11172.—	10143.—	10361.50	10412.50

H. PLANTSOENDIENST.

De formatie van het personeel bestaat uit 3 onderopzieners.

Eén onderopziener is belast met het toezicht op de wegbeplanting en plantsoenen in de benedenstad, één op de idem in de

bovenstad en één met het toezicht op den kweektuin Ngagel en het onderhoud van de beplanting in den Dierentuin.

De indeeling van vaste koelies zoowel voor het onderhoud van de plantsoenen als voor beplanting langs de wegen, bleef zooals die in 1936 werd vastgesteld.

De revisering van de wegbeplanting omvatten in verslagjaar die van de wijken Darmo en Koepang. Dit stadsgedeelte kwam gedeeltelijk gereed.

Verder werden opnieuw beplant het fietspad langs de genormaliseerde kali Pegirian vanaf de brug Petjindilan tot aan de brug Pegirian, de weg Kaliondo Westzijde en de S. S. Wijk te Sidotopo.

Ultimo verslagjaar kan worden voortgegaan met het afwerken van de wijken Darmo en Koepang. Verder zal de oostzijde van de genormaliseerde kali Pegirian vanaf brug Ngemplak tot brug Gembong worden beplant.

Het uitvoeren van werken voor derden beperkte zich alleen tot het verstrekken van boomen, heesters en plantjes aan particulieren en het onderhouden van de levende paggers van de woningen der N. V. Volkshuisvesting.

De verkoop van brandhout, zooals in 1936 was geregeld, bleef gehandhaafd. Door het inkoopkantoor werd tot een bedrag van f 195,— aan brandhout afkomstig van omgekapte boomen verkocht.

In den kweektuin te Ngagel werd een kweekloods en te Goe-beng een werkloods bijgebouwd.

	1932		1933		1934		1935		1936		1937	
	Boomen	Heesters	Boomen	Heesters	Boomen	Heesters	Boomen	Heesters	Boomen	Heesters	Boomen	Heesters
Gekapt	437	—	287	—	294	—	568	—	549	—	516	—
Gesnoeid	4143	—	4846	—	3517	—	4813	—	3350	—	5315	—
Geplant	1514	2965	1784	962	2479	580	1965	1690	1069	2250	1898	2990

Uit de Gemeente kweektuinen werden ten behoeve van weg- en plantsoenbeplanting en aan particulieren geleverd: 2449 boomen en 6866 heesters en plantjes.

In verslagjaar kwam gereed het beplanten van het plantsoen van den Westerbuitenweg. De ontvangsten van den Plantsoendienst over de jaren 1934 t/m 1937 bedroegen respectievelijk f 7270.59, f 3377.97, f 3820,80 en f 3012,48.

I. BETONWERKPLAATS.

Gedurende 1937 werd dezelfde werkmethode gevolgd als in 1936 en 1935, in welk jaar de reorganisatie plaats had.

Bedrijfsresultaten waren wederom gunstig n.l. 0.9% winst, niettegenstaande zeer groote hoeveelheden betonartikelen (restant onverkochte voorraden 1936) uit voorraad geleverd werden. Indien geen restant voorraden aanwezig waren en dus de productie voor 1937 grooter was geweest, zou er aanmerkelijke winst gemaakt zijn. Het ontstaan dezer restant voorraden vond zijn oorzaak in het niet uitvoeren van werken, waarvoor deze artikelen bestemd waren.

Een overzicht van diverse posten volgt hieronder, waarbij echter met de beoordeeling der grondstoffen-bedragen rekening gehouden moet worden met prijsstijgingen, in het bijzonder die van ijzer.

	1937 t/m Nov.	1936	1935
Productie waarde tegen tarief- prijs	15.212.—	18.958.—	15.498.—
Fabricagekosten	15.086.—	15.901.—	16.064.—
Werkloonen	1.237.—	1.263.—	1.833.—
Grondstoffen	4.596.—	6.040.—	5.425.—
Indirecte kosten	8.769.—	8.160.—	8.220.—

De restant voorraden van 1937 liggen nog iets boven de normaal voorraden, zoodat dit een gunstige factor voor het komend jaar geeft.

Bedrijfsstoornissen deden zich niet voor.

K. ASFALTBETONMENGINSTALLATIE.

In verslagjaar werd t/m October geproduceerd 4521 ton en in October t/m December 1747 ton. Totaal 6268 ton.

Bij de productie werden dezelfde fabricage-methoden toegepast als in 1936, wederom met gunstig resultaat. Technische en andere moeilijkheden deden zich niet voor.

Bedrijfsresultaten.	1937	1936
Productie in tons	6.268.—	4.300.—
Grondstoffen guldens	38.000.—	24.944.—
Loonen en personeelskosten.	5.400.—	2.422.—
Rente + afschrijving	8.100.—	8.130.—
Winst wegens inbedrijfstelling	21.000.—	15.800.—

Gedurende verslagjaar werd meer product aan nieuwe werken afgeleverd, zoodat in verband hiermede de algemeene kosten een geringere druk per ton uitoefenden.

Hoewel grondstoffen als asfalt, zand, etc. in prijs stegen, werd het mengsel tegen dezelfde prijzen verkocht als in 1936. Bij evenredige prijsverhooging, ook in verband met de samenstelling, zou grootere winst gemaakt zijn.

L. REINIGINGSDIENST.*L 1. Algemeen.*

De indeeling van de stad in 8 secties was conform het voorgaande jaar. Ook in de formatie van het personeel is geen verandering gekomen.

Bij het begin van verslagjaar bestond het aantal Opzieners uit: 3 Opzieners 1ste klasse, 3 Opzieners 2de klasse, 1 Onderopziener maandgelder en 2 Onderopzieners daggelder.

In verslagjaar werden de 2 Onderopzieners daggelder benoemd tot maandgelder.

In de maand September van verslagjaar is aan één der Opzieners 1ste klasse een binnenlandsch verlof wegens langdurigen dienst toegestaan. Gedurende dit verlof is als vervanger een Onderopziener daggelder aangesteld.

Aan het eind van verslagjaar was de bezetting van het aantal Opziener derhalve: 3 Opziener 1ste klasse, 3 Opziener 2de klasse, 3 Onderopziener en 1 Onderopziener daggelder.

Het aantal werklieden dat bij de verschillende takken van den Reinigingsdienst is tewerkgesteld, is in ondervolgenden staat gespecificeerd opgegeven.

Onderdeelen van den Dienst.	Aantal werklieden		
	1937	1936	1935
Vegen der wegen	186	185	191
Reiniging goten, riolen, leidingen en onderhoud bermen	309	313	294
Ophalen huisvuil	148	146	141
Ophalen kampongvuil	62	62	72
Transport passervuil	26	25	25
Verwerken van vuil op de belten	56	54	50
Stallen	18	18	18
Onderhoud materieel	15	12	15

L. 2. Vegen der wegen.

Het vegen der wegen geschiedde in verslagjaar op dezelfde wijze en volgens eenzelfde regeling als voor 1936 vastgesteld.

Gedurende verslagjaar werd door den Reinigingsdienst $\pm 30500 \text{ m}^3$ straatvuil opgehaald en verwijderd, in welke hoeveelheid is begrepen het vuil afkomstig van de diverse kampong-wegen.

Ondervolgende staat geeft een overzicht van het aantal vegers en het aantal m^2 te vegen weg per sectie.

Sectie	Aantal werklieden		Lengte der wegen	Oppervlakte in m^2 .
	1937	1936		
I	14	14	10980	167575
II	38	38	26434	160380
III	38	38	22976	135484
IV	25	25	12432	153305
V	20	19	24313	200018
VI	19	19	17981	151681
VII	23	23	28973	267444
VIII	9	9	46092	417222
	186	185	190181	1653109

In de Secties II en III zijn naast de wegen Gembong, Sreng-ganan en den weg Oedjong fietspaden aangelegd, waardoor de lengte van de geregeld aan te vegen wegen met 4396 m' is toe- genomen.

L. 3. Goten en riolen.

De wijze van reinigen der goten en riolen door middel van speciale gotenploegen, die ook belast zijn met het onderhoud der wegbermen is conform het voorgaande jaar.

De lengte en soort der leidingen, welke bij den Reinigings- dienst in geregeld onderhoud zijn, zijn op den volgenden staat aangegeven.

Omschrijving	Lengte in meters		
	1937	1936	1935
Open gemetselde- en beton- goten en leidingen	270199	268565	265640
Afgedekte kamponggoten, dui- kers en riolen	112755	108415	108415
	382954	374800	374800

De koelies voor de reiniging der goten, riolen en leidingen en het onderhoud der wegbermen zijn als in ondervolgenden staat is aangegeven over de verschillende secties verdeeld. In de opgave van de lengte der open gemetselde goten in het verslagjaar 1936 is een fout gemaakt, dit moest ten rechte zijn 266585.

Sectie	Aantal werklieden		Meters Goot	Meters Goot.
	1937	1936	1937	1936
I	34	34	49849	44506
II	45	45	39343	39343
III	50	51	44350	44350
IV	25	25	27301	27301
V	37	41	60589	60589
VI	27	26	32570	33570
VII	38	38	50807	50807
VIII	53	53	77145	74334
	309	313	381954	374800

In verslagjaar zijn in de kampongs Kranggan, Kemajoran en langs de wegen van Geunstraat, Koeteistraat en Goenoengsarie nieuwe goten aangelegd, waarvan het onderhoud door den Reinigingsdienst werd overgenomen. De lengte der goten is gedurende verslagjaar met 7154 m' toegenomen.

L 4. Ophalen vuilnis.

In verslagjaar heeft geen wijziging in de routes der vuilnis-karren meer plaats gehad. De nieuwe Vuilnisverordening is in de maand Juli van verslagjaar in werking getreden. Een groote verbetering ten opzichte van de oude Verordening is het feit, dat thans op de vuilnisbak een goed sluitend deksel wordt geëischt.

De werklieden voor het ophalen en transporteeren van huis-, passer- en kampongvuil zijn als in ondervolgenden vergelijkenden staat is aangegeven over de drie bovengenoemde onderdeelen van den Dienst verdeeld.

Onderdeel van den Dienst	Aantal werklieden 1937		Aantal werklieden 1936	
	koetsiers	koelies	koetsiers	koelies
Ophalen huisvuil	48	93	47	92
Ophalen kampongvuil . .	—	62	—	62
Transporteeren passervuil .	10	16	9	14
	58	171	56	168

L 5. Belten.

Het stadsvuil werd in verslagjaar, zooals ook in het voorgaande jaar is geschied, op de belten Doepak, Wonokoesoemo en Djodjoran verwerkt. De in verslagjaar op de belten verwerkte hoeveelheden vuilnis zijn in ondervolgenden staat aangegeven.

In de opgegeven hoeveelheden is niet begrepen het vuil, afkomstig van goten en riolen.

Plaats van verwerking	Aantal m ³ gestort huis- en passervuil.				
	1937	1936	1935	1934	1933
Belt Wonokoesoemo .	80.233	83.229	81.477	107.391	94.229
Belt Djodjoran . . .	63.964	61.758	65.133	67.372	65.153
Belt Doepak	109.493	87.161	96.707	116.216	111.936
Kampong Dinojo . .		29.055	16.000		
Kampong Djedong .		5.614			
Karang tembok . . .		16.646			
	253.690	283.463	259.017	290.979	271.918

Door particuliere stalhouders werd in verslagjaar ± 31019 m³ stalafval naar de Gemeentelijke belten Doepak en Wonokoesoemo gebracht.

De kosten voor het ophalen en verwerken van het stadsvuil hebben in verslagjaar bedragen f 0.32 per m³.

In de vorige jaren waren de kosten als volgt:

1936	f 0.32
1935	f 0.35
1934	f 0.38
1933	f 0.45
1932	f 0.664

L 6. Beerputreiniging.

Voor particulieren en diverse Gemeentediensten werden beerputledigingen verricht. Het aantal naar de belt Wonokoeseemo getransporteerde volle tankwagens is in ondervolgenden staat gespecificeerd aangegeven.

Opdrachtgever	1937	1936	1935
Particulieren	301	169	168
Gemeente abattoir	3.344	2.041	1.519
Andere Gemeentediensten .	27	21	10
	3.672	2.231	1.697

L 7. Tractie en materieel.

Bij den Reinigingsdienst is het volgende materieel in gebruik:

Soort van het materieel.	1937	1936	1935
Vuilniskarren (gesloten)	92	96	82
Vuilniskarren (open)	5	3	6
Vuilniskarren (klein model)	2	2	19
Modderkarren (gesloten)	54	54	52
Modderkarren (open)	25	22	22
Vegerkarren	66	73	78
Handkarren voor kampongvuil	25	25	22
Lorries (houten v/d belten)	73	73	74
Kiplorries (ijzeren v. latrines)	8	8	9
Vrachtauto's (v. latrinevuil)	2	2	2
Aanhangwagen (met pomp voor latrinevuil)	3	3	3
Transportfiets met aanhangwagen	1	—	—

Uit den staat blijkt, dat het aantal gesloten vuilniskarren met één werd uitgebreid en in bedrijf gesteld ten behoeve van het ophalen van het vuil van het nieuw aangelegde karrenplein te Pesapen. In het jaarverslag 1936 is het aantal gesloten karren onjuist opgegeven. Dit had ten rechte moeten zijn 91 gesloten karren en 5 open karren.

Het aantal in gebruik zijnde vegerkarren kon in verslagjaar door reorganisatie der vegerploegen wederom met 7 worden verminderd.

Het aantal trekossen bedroeg aan het begin van verslagjaar 142. Gedurende verslagjaar zijn 11 trekossen gestorven en 11 wegens algeheele verzwakking verkocht.

Aangekocht ter aanvulling van het tekort werden 24 jonge stieren, zoodat aan het eind van verslagjaar 144 trekstieren aanwezig waren.

In verslagjaar zijn meer stieren gestorven dan vorige jaren, terwijl vele beesten zeer mager werden. De Gemeente veearts schreef een en ander ten deele aan ondervoeding toe, redenen waarom het rantsoen per beest bestaande uit 36 kg. gras, 3 kg. zemelen gebracht werd op 40 kg. gras, $\frac{1}{2}$ kg. mais en $3\frac{1}{2}$ kg. zemelen.

L. 8. Ontvangsten.

Voor het ophalen van extra vuil werd in de achtereenvolgende jaren ontvangen :

1937	f 5550.21
1936	f 5158.58
1935	f 8158.58
1934	f 10320.77
1933	f 17660.36

Voor het ophalen en verwerken van passervuil werd door het Passerbedrijf betaald een bedrag van f 8075.—.

Voor de verwijdering van het afval der darmwassching van het abattoir, met materieel van de beerputreiniging, werd door het slachthuis tot een bedrag van f 2000.— bijgedragen.

De ontvangsten voor het ledigen van beerputten voor particulieren bedroegen f 2425.25 tegen f 2661.25 in 1936 en f 2496.— in 1935.

AFD. 3. BOUW- EN WONINGTOEZICHT EN STADSONTWIKKELING.

A. Algemeen.

In het verslagjaar is geen wijziging gekomen in de indeeling en de werkzaamheden van deze Dienstafdeeling. De bijzondere werkzaamheden voor de straatbelasting en de herziening van de huisnummering werden uitgevoerd met boven de formatie staand personeel in daggeld. (zie onder E. van dit verslag). Op te merken valt echter, dat de leiding en het toezicht op dit werk in handen is gesteld van personeel dat wèl tot de vaste formatie behoort, waardoor dit belast is met veel extra werk.

Voor het verrichten van de registratiewerken onder B₂ en B₃ van dit verslag werd in het verslagjaar voorgesteld om personeel in de vaste formatie op te nemen.

Gedurende het jaar 1937 had eenige uitwisseling plaats van personeel tusschen Gemeentewerken en Bouwtoezicht en wel werd de Opzichter R. Soejitno op 1-2-1937 van Gemeentewerken naar Bouwtoezicht overgeplaatst en op 1-8-1937 weer teruggeplaatst bij Gemeentewerken in verband met uitvoering van werken. In zijn plaats werd de Adspirant Opzichter H. Barend van Gemeentewerken naar Bouwtoezicht overgeplaatst van af 1-8-1937.

De Opzichter J. A. Barneveld Binkhuysen werd naar Gemeentewerken overgeplaatst op 1-1-1937 en werd weer naar Bouwtoezicht teruggeplaatst op 1-3-1937.

De Opzichter G. L. van Kempen werd daartegenover van Bouwtoezicht naar Gemeentewerken overgeplaatst op 1-3-1937.

De Opzichter M. J. L. Hagen werd op 1-3-1937 van het Onderdeel C. Grondhuren (zie indeeling) overgeplaatst naar het onderdeel B, Bouwpolitie, terwijl in zijn plaats werd benoemd de Controleur 2de klasse Ch. R. P. Sleebos, die op 1-1-'37 naar Publieke Werken — Afd. Bouwtoezicht werd overgeplaatst.

Binnenlandsche verloven (4 maanden) werden in het verslagjaar genoten door

Hoofdmantri-Opnemer M. Soerowisastro

De Mantri-Opnemer 1ste klasse M. Prawiroatmodjo

„ Mantri-teekenaar eerste klasse M. Soedjono

„ „ „ tweede „ R. Soekardi.

Tijdens deze verloven werden daggelders aangesteld om het werk niet te vertragen.

Ter voldoening aan den wensch om de toegestane formatieplaatsen door personeel in lossen of vasten dienst te doen bezetten in stede van daggelders zonder verband, werden benoemd:

Moh. Resasi, als mantri-opnemer 2e. klasse met ingang van 1-1-1937.

M. Soemantri, als schrijver 2de klasse met ingang van 1-2-1937.

Verder werd in de tweede helft van het verslagjaar één Opzichter-teekenaar in tijdelijken Dienst aangenomen ter assistentie voor project-werk, zoowel op de tekenkamer van Gemeentewerken als ten behoeve van de Afdeeling Bouwtoezicht.

In 1938 zal deze kracht geheel ter beschikking komen van de Afdeeling Bouwtoezicht in verband met de zeer krappe bezetting met betrekkelijk jong personeel, welke een gevolg zal zijn van buitenlandsche verloven en overplaatsingen.

Ten slotte dient te worden vermeld, dat één der mandoers van het Bouwtoezicht wegens onvoldoende plichtsbetrachting moest worden ontslagen, en dat in zijn plaats de Oppasser in vasten

Dienst Dachlan, die reeds als reserve-mandoer werkzaam was, met ingang van 1-11-1937 benoemd werd tot mantri-Bouwtoezicht 2de klasse.

Nu meer aandacht wordt gegeven aan de archieven, en de stadsontwikkeling steeds meer teekenruimte vraagt, wordt de ruimte voor de afdeeling te klein. Dit gebrek aan ruimte is hinderlijk merkbaar vooral bij de teekenkamer waarin de Opnemers moeten werken tezamen met de teekenaars voor de stadsontwikkeling.

De Afdeeling III bestaat evenals vorig verslagjaar uit de volgende onderdeelen:

B. Bouwtoezicht.

- B1 Bouwpolitie
- B2 Perceelsregistratie
- B3 Huisaansluitingen
- B4 Adviezen inzake Hinder-Ordonnantie.

C. Grondbewaking.

- C1 Verhuur van grond
- C2 Verhuur van los- en laadplaatsen.

D. Stadsontwikkeling.

- D1 Ontwerpen voor rooilijnplannen
- D2 Bewaken van rooilijnplannen (adviezen bij uitgifte van grond).
- D3 Registratie van diverse gegevens op de stadskarten
- D4 Opnamewerk en kaarteeren
- D5 Afkoop van grondrechten.

E. Bijzondere werkzaamheden.

- E1 Straat-belasting
- E2 Herzien huisnummering
- E3 Registratie Chineesche Begraafplaatsen
- E4 Registratie en sluiting Inheemsche Begraafplaatsen.
- E5 Voorlichting Luchtbescherming.

Hieronder volgt een verslag van elk dezer dienstonderdeelen:

B. BOUWTOEZICHT.

B 1. Bouwpolitie.

Dit onderdeel werkt nog steeds niet op de gewenschte bezetting van 1 Bouwkundige, 1 Hoofdopzichter en 4 Opzichters of Adspirant-Opzichters. Deze onderbezetting is te betreuren, omdat door de groote hoeveelheid administratief werk weinig tijd overblijft voor eigen initiatief van de controleerende ambtenaren en de Gemeente dikwijls achter de feiten (klachten) aanloopt.

Het jaar 1938 zal wat personeel betreft een moeilijke periode zijn voor dit dienstonderdeel in verband met verloven en overplaatsingen.

OVERZICHT VAN BOUWVERGUNNINGEN.

Jaar	Schriftelijke aanvragen			Mondelinge aanvragen *)			Rooigelden in guldens
	Ingediend	Afge- wezen in %	Inge- trokken in %	Ingediend	Afge- wezen in %	Inge- trokken in %	
1932	1663			1439			15.460,90
1933	1583			1305			17.517,80
1934	1344			1310			12.856,40
1935	1117	2,6	1,5	1272	14,8	0,8	12.781,30
1936	1181	2,1	1,1	1325	16,8	0,7	15.987,10
1937	1222	2,5	1,5	1188	16,—	0,6	16.094,30

*) Vrij van rooigelden.

Ten behoeve van deze bouwvergunningen werden de volgende dispensaties verleend van diverse artikelen van de Bouwverordening :

- Van art. 6 (overschrijding rooilijn) 18 maal
 „ „ 22 („ „ bebouwbaar oppervlak) 23 maal
 „ „ 4 (verplichting bouw a/e weg) 1 maal.
 „ „ 57 (voorgeschreven plafondhoogte) 1 maal

Totaal 43 maal, tegenover 36 gevallen in 1936,

OVERZICHT VAN BOUWWERKEN.

	Indeeling van de Bouwobjecten waarvoor vergunning werd ver- leend in 1937.	1935	1936	1937
Schriftelijke vergunningen (requesten)	1. Normale steenen woningen . .	95,—	59,—	32,—
	2. Kleinere steenen woningen als- mede die, welke zijn gebouwd in het belang van de Volks- huisvesting	43,—	8,—	65,—
	3. Woningen van semi permanen- ten en tijdelijken aard met een meerdere waarde dan f 250,—.	273,—	361,—	297,—
	4. Gebouwen niet ter bewoning bestemd	64,—	114,—	58,—
	5. Kiosken, depots, waroengs e.d.	15,—	8,—	11,—
	6. Ver- en bijbouwingen	679,—	644,—	739,—
	7. Diversen, waterputten e.d. . .	73,—	72,—	57,—
	8. Slooingen	20,—	6,—	13,—
Mondelinge vergunningen.	9. Woningen van tijdelijken aard van geringer waarde dan f 250,—	302,—	438,—	240,—

Opvallend in deze opgave is het terugloopen van nieuwbouw over de categoriën 1, 3, 4 en 9, terwijl de categoriën 2 en 6 een sterke stijging vertoonen. Toch vallen de rooigelden over 1937 mee, voornamelijk omdat onder de categorie 4 enkele werken zijn geweest van zeer groote uitgestrektheid. De meest ondankbare objecten zijn die in categorie 6.

Deze eischen wat toezicht betreft veel tijd en brengen meestal weinig rooigeld op. Opmerkelijk is ook nog de uitgesproken neiging om kleine steenen woningen te maken in het belang van de Volkshuisvesting; o.a. de van Sandickstraat geeft van dezen bouw een voorbeeld.

Enkele markante bouwwerken waarmede de stad in 1937 werd verrijkt zijn o.a. :

een kantoorgebouw voor de Volkscredietbank aan Kaliasin
 " " " „ Aniem aan de Embong Woengoe
 (Uitbreiding).
 " " annex goedangs voor de firma Arnoldt aan de
 Buttewegstraat

- een winkelgebouw annex werkplaats voor de firma Fuchs & Rens
aan Kaliasin
- „ winkelverbouwing annex werkplaats voor de firma Gall aan
Kaliasin
- „ „ „ voor Holvast & Co aan Toendjoengan
- „ fabrieksgebouw voor Regnaults Verffabrieken aan Koblen
Kidoel (Uitbreiding).
- „ fabrieksuitbreiding voor de Bierbrouwerij te Ngagel
- „ werkplaatsuitbreiding voor de N.V. Droogdok Mij. te Tandjong
Perak
- „ emplacement voor een 30 m' hooge telescoopeerende gas-
houder voor de N. I. Gas Mij. te Ngagel.

Als belangrijk werk voor het Gouvernement kan worden genoemd het verbouwen van een gebouw aan de Aloon Aloonstraat tot een Societeit voor onderofficieren en manschappen van de K.N. Marine.

De vorig jaar reeds vermelde kazernebouw voor de Landmacht op Darmo liep in het verslag jaar af en wordt in 1938 gecompleteerd door het bouwen van de bijbehorende woningen voor officieren en onderofficieren, terwijl voor 1938 ook nog een groot kazerne-complex op het programma staat. Het Bouwtoezicht heeft hiermede echter, nadat overeenstemming is verkregen met den Burgemeester over de oprichting, praktisch geen bemoeiing meer en beperkt zich tot het waken voor schade, welke zou kunnen worden toegebracht aan belendende perceelen voor wat betreft den hygiënischen toestand.

Tot het handhaven van de Bouwverordening moesten in het jaar 1937 de volgende processen-verbaal worden opgemaakt.

OPGAVE VAN PROCESSEN-VERBAAL.

Betreffende	1934	1935	1936	1937
Onhygiënische toestand . . .	13	27	41	53
Bouwvalligheid	14	18	21	21
Bouwen zonder vergunning .	135	163	194	122

OPGAVE VAN PROCESSEN-VERBAAL.

Dit staatje geeft een stijgende lijn aan voor wat betreft het ingrijpen in de hygiënische toestanden, terwijl te hopen is, dat de daling voor wat betreft de clandestiene bebouwingen blijft voortgaan.

Er deed zich in het verslagjaar slechts één ongeluk voor tengevolge van instorting van een bouwvallig perceeltje, dat echter zonder persoonlijk letsel is afgelopen. Ten aanzien van de aanschrijvingen wegens bouwvalligheid kan worden opgemerkt, dat de zeer lang doorzettende droge tijd van 1937 met de daarop optredende scheuren in den bodem grootendeels de oorzaak waren van gebreken aan normale steenen woonhuizen, hetgeen in de vorige jaren minder voorkwam.

B 2. Perceelsregistratie.

Het registreren van de dienstgegevens in het kaartsysteem werd doorgezet. Het inbrengen van de gegevens van vóórgaande jaren in dit kaartsysteem is thans gevorderd tot 1932.

Waar dit terugzoeken van de stukken, in verband met de dikwijls ontbrekende plaatsaanwijzing veel tijd kost, gaat dit niet vlug, tenzij extra personeel bij deze registratie tewerk gesteld wordt, zooals in 1937 geschied is onder „Werkverschaffing”.

De vorig jaar reeds voorziene herziening en completeering van de huisnummering heeft mede bij deze registratie zeer veel extra werk gegeven.

Het aantal verstrekte huisnummerplaten bedroeg in het verslagjaar 516 stuks, tegenover 852 in 1936.

Verkocht worden deze plaatjes alleen aan personen, die een nieuw perceel oprichten of bij verbouwing een nieuwe indeeling geven. Bij de algeheele hernummering worden de plaatjes gratis verstrekt en aangebracht. De oude nummers zullen daarbij door de Gemeente verwijderd worden na een tijdsverloop van één jaar, waarna de waardelooze plaatjes zullen worden vernietigd, en de nog bruikbare wederom kunnen worden uitgegeven voor de nummering langs de nog niet in de straatbelasting vallende (en minder belangrijke) straten.

Aan straatnamen werd mede met het oog op de vaststelling van de straatbelasting extra aandacht gegeven. Ook hiervoor was

practisch een herziening in aanvulling over de geheele stad noodig. Aan het eind van het verslagjaar was het werk hiervoor gereed om begin 1938 ter goedkeuring aan den Raad te worden aangeboden.

In het verslagjaar werden nog benoemd of herzien:

9	straten	in het Havengebied	
12	"	"	de Wijk Dapoean, Tambak Gringsing enz.
1	straat	"	de Wijk Krembangan
1	"	"	Koblen
4	straten	"	de Wijk Sawahan
2	"	"	" " Kedoenganjar
3	"	"	" " Genteng
1	straat	"	" " Kajoon
17	straten	"	" " Kedondong
2	"	"	" " Pakis
2	"	"	" " Goenoengsari
2	"	"	" " Wonokromo
1	straat	"	" " Ngagel
3	straten	"	" " Menoer
3	"	"	" " Goebeng
9	"	"	" " Ketabang
2	"	"	" " Patjarkembang
2	"	"	" " Tambaksari
3	"	"	" " Bogen
10	"	"	" " Oendaän
5	"	"	" " Kalianjar
4	"	"	" " Donokerto
8	"	"	" " Gembong
9	"	"	" " Kapasan
4	"	"	" " Sidotopo
5	"	"	" " Pabean
1	straat	"	" " Songojoedan
2	straten	"	" " Kampong Baroe
3	"	"	" " Ampel
7	"	"	" " Njamploengan
4	"	"	" " Soekodono
1	straat	"	" " Pekoelen
1	"	"	" " Pegirian
1	"	"	" " Wonosari
2	straten	"	" " Oedjong
1	straat	"	" " Tandjong Perak

147 straten bij Besluit van den Stadsgemeenteraad ddo. 2 Juni 1937 No. 102, en verder:

27	straten in de wijk	Pasar Besar
2	" " " "	Simpang
1	straat " " "	Koepang
7	straten " " "	Patjar Keling
8	" " " "	Patjar Kembang
5	" " " "	Gembong
4	" " " "	Semampir

54 straten bij Besluit van den Stadsgemeenteraad ddo. 27 October 1937 No. 244.

B 3. Huisaansluitingen.

De propaganda voor aansluiting van de huisrioleering op de Gemeente-goten in de verbeterde kampongs leverde in het verslagjaar 228 *nieuwe aansluitingen*.

De proeven met de boorprivaten werden doorgezet en in overleg met den Plaatselijken Gezondheidsdienst werd een model-hurkprivaat ontworpen dat zeer goed voldoet. Eigenaardig is, dat hoewel de prijzen zeer laag zijn de bevolking weinig neiging vertoont om deze privaten te maken, waardoor de verontreiniging van openbaar water en van goten nog steeds een moeilijk te voorkomen bezwaar geeft.

In totaal werden 53 *boorprivaten* aangebracht, waarvan vele gratis, in verband met de omstandigheid dat de oorspronkelijke privaten in het openbaar belang (verontreiniging en dicht slibben van een leiding) moesten worden afgebroken. Dit geschiedde in de kampong Kepoetran kidoel.

B 4. Adviezen inzake diverse Verordeningen gebaseerd op de *Hinderordonnantie*.

In het verslagjaar werden 95 adviezen gegeven voor technische verbeteringen bij aanvragen om een vergunning tot het houden van hotels of restaurants.

Verder werd nog in enkele gevallen het Bouwtoezicht betrokken in klachten wegens onhygiënische toestanden van melkerijen

en stalhoudcrijen, welke tengevolge hadden, dat verbeteringen werden voorgeschreven.

Dit systematisch verbeteren van stalhouderijen en melkerijen is in het verslagjaar voortgezet en gezegd kan worden dat behoudens een enkele uitzondering bereikt is, wat met redelijke kosten is te verlangen.

De verbeteringen komen principieel neer op het gescheiden houden van stal- en regenwater, waarbij het eerstgenoemde via een bezinkbak naar stapelputten op het erf wordt geleid, terwijl het laatstgenoemde zoo snel en volkomen als mogelijk is van het perceel moet worden afgevoerd naar de weggoten.

C. GRONDBEWAKING.

C 1. Verhuur van grond.

Verhuur van grond ingevolge de Verordening op het tijdelijk in gebruik geven van gronden enz. leverde dit jaar weinig bijzonders. Met den verhuur op enkele plaatsen in de stad doen zich moeilijkheden voor, welke met behulp van het Binnenlandsch Bestuur tot een oplossing worden gebracht. In de uiterwaard van de Soerabaja-rivier zijn thans de tarieven in overleg met het Bestuur zoodanig verlaagd, dat in vele gevallen nog minder wordt betaald dan de Inl. Verponding.

In totaal werden behandeld:

- In 1935 — aan nieuwe Besluiten 266 stuks
(processen-verbaal 15 stuks)
- In 1936 — aan nieuwe Besluiten 171 stuks
(processen-verbaal 10 stuks)
- In 1937 — aan nieuwe Besluiten 208 stuks
(processen-verbaal 8 stuks)

De inkomsten van deze verhuren, waarbij ook nog eenige als los- en laadplaats op langeren termijn verhuurde terreinen zijn begrepen zijn geweest:

in 1935 —	f 44.000.—
in 1936 —	f 52.328.88
in 1937 —	± f 52.058.47

Vermeld dient te worden, dat aan het eind van het verslagjaar de autostandplaats op het Willemsplein overgebracht werd naar de Werfstraat, waar thans de standplaats-verhuur op dezelfde basis wordt voortgezet.

C 2. Verhuur van Los- en Laadplaatsen.

Dit heeft plaats volgens de desbetreffende Verordening en heeft opgebracht:

in 1934 — f 6385.—

in 1935 — f 6230.—

in 1936 — f 5172.30

in 1937 — f 4474.30 (inclusief de bij C 1 geregelde verhuren wordt dit f 5462.30).

De losplaats Kajoon werd in verband met klachten van de overburen met enkele boxen ingekort, terwijl bij deze voornaamste losplaats in de stad eenige eenvoudige privaten en een badgelegenheid werden ingericht.

Voor de handhaving van de orde op de los- en laadplaatsen meesten in het verslagjaar 2 processen-verbaal worden gedresseerd.

D. STADSONTWIKKELING.

D 1. Ontwerpen van nieuwe rooilijnplannen.

Het omwerken van oude plannen en het opmaken van nieuwe werd in het verslagjaar voortgezet. Er zijn meerdere plannen geëntameerd, zooals:

Plan Poeloewonokromo — No. 51

Plan Soerabaja Oost 2e gedeelte — No. 111

Plan voor de groote verkeerswegen van het Geraamteplan.

Plan voor het stadsdeel ingesloten tusschen de wegen Tamarindelaan — Kedonganjer — Praban en de Soerabaja-rivier.

Plan voor kampong Ngaglik

Plan voor het stadsgedeelte tusschen de Pegirian — Kapasan — de Spoorbaan en Kalianjar,

welke echter om verschillende redenen nog niet konden worden afgewerkt en vastgesteld. Een vergelijking met het vorig jaar doet dan ook ongunstig aan, doch er dient in aanmerking te worden

genomen, dat de voorgaande plannen minder omvangrijk en bezwaarlijk waren dan de in dit verslagjaar gëentameerde. Ingediend bij den Raad zijn in 1937 — Plan Poeloewonokromo en

Plan Soerabaja-Oost 2e gedeelte.

Dit laatste plan is wederom actueel geworden o.a. door den thans vasten vorm verkrijgende plannen voor den bouw van een nieuwe C. B. Z. tegenover het gebouw van de Ned. Ind. Artsen School aan de Viaductstraat.

Bij het eerste en het vierde plan deden zich moeilijkheden voor met de particuliere land-eigenaars, welke nog niet tot een oplossing zijn gebracht.

D 2. Bewaken van rooilijnplannen door het geven van adviezen bij uitgifte van Gouv. Grond met een rechtstitel.

Hierbij heeft de Gemeente onder gebruikmaking van haar voorkeurrecht de gelegenheid om de hand te leggen op voor haar belangrijke perceelen of grondstrooken. Geadviseerd werd inzake :

- 6 opstalaanvragen
- 4 eigendomsaanvragen
- 34 jasanaanvragen.

Tegen het eind van het verslagjaar ontving de Gemeente een aanschrijving van het Hoofd van den Kadastralen Dienst om voortaan zoodanige maatregelen te treffen, dat deze adviezen, voor wat betreft de opstal- en eigendomsaanvragen, binnen één maand kunnen worden gegeven, waarvoor de Raad aan het College van B. en W. een deel van zijn bevoegdheid inzake deze belissingen moest delegeeren.

D 3. Registratie van diverse gegevens voor den Dienst in Stadskaarten en speciale registers.

Deze registratie vond voortgang op denzelfden voet als in 1936. Evenals bij de registratie sub B 2. wordt hier teruggewerkt om vergunningen en grondzaken van vorige jaren in de Stadskaarten in te dragen. Tevens wordt langzamerhand orde gebracht in de registers van archiefstukken van vorige jaren, hetgeen echter,

met de hiervóór genoemde werkzaamheden naast de normale moet geschieden en dus feitelijk extra personeel vraagt. In elk geval wordt het nieuwe werk bijgehouden.

De vergoeding voor inzage van Gemeente-kaarten en andere gegevens bracht in het verslagjaar een bedrag op van f 127.60, tegenover f 58.80 in 1936.

D 4. Opname werkzaamheden en kaarteering.

Groote opmetingen werden verricht voor de groote verkeerswegen Oost en West van de stad,

het opzetten van rooilijnplannen Soerabaja Oost II,

het kaarteeren en waterpassen voor de afwatering van Noord-Oost Soerabaja,

het uitzetten van plan Plosso-Gedeh,

het hermeten van kampong Gembong,

het hermeten van kampong Ngaglik,

het nemen van dwarsprofielen over de groote verkeerswegen, en verder diverse uitzettingen voor de uitvoering van afwatering en wegaanleg door de Afdeeling Gemeentewerken van den Dienst, alsmede voor werken van andere Diensten en Bedrijven. Ook dit jaar werd gestadig voortgegaan met het bijwerken en nieuw inmeten voor de stadkaarten met een versterking van opnemers in daggeld boven de formatie, waarvoor een artikel op de begrooting van Publieke Werken was toegestaan onder „kaarteering”.

D 5. Afkoop- en Afstand van rechten voor rooilijnverbeteringen.

Het voor den afkoop oorspronkelijk toegestane bedrag werd in het verslagjaar door enkele onverwachte, doch zeer wenschelijke aankopen overschreden, waarvoor echter suppletie van het artikel werd aangevraagd en verkregen. Eén van deze aankopen betrof het perceel van de N.V. Beversluis op den hoek van Goebeng Podjok en Simpang (No. 2 van de Staat I). In enkele gevallen werd grond langs de wegen afgestaan voor f 1.—, waartegenover de Gemeente de verharding aanbracht.

Behalve van grondaankoop werd in het verslagjaar druk gebruik gemaakt van de geboden gelegenheid om grond, welke bijv. door rooilijnen werden aangesneden, met vrij liggende stukken

Gemeentegrond te ruilen. Hierbij komt thans duidelijk de waarde naar voren van de gronden, welke destijds voor ruilverkaveling o.a. in Soerabaja Oost werden aangekocht.

Deze grondruil-transacties zijn vermeld in staat II.

Een overzicht van de werkzaamheden op het gebied van afkoop van rechten wordt hieronder gegeven in de staten I en II :

AFKOOP VAN RECHTEN OP GRONDEN TEN BEHOEVE VAN OPENBARE DOELEINDEN IN 1937.

Staat I.

Ligging	Akte van koop of af- staad	Gemeenteraads- besluit	Doel v/d Afkoop.
1 Gembong G. I . .	27 - 4 - 1937	2- 6-1937 No. 103	Rooilijnverbetering
2 Goebeng	24 - 5 - 1937	2- 6-1937 No. 112	Trottoiraanleg
3 Praban Blaoeran .	7 - 6 - 1937	31- 3-1937 No. 63	Rooilijnverbetering
4 Plossogedeh . . .	10 - 6 - 1937	18- 8-1937 No. 165	id.
5 Kapasan Gang 7 .	23 - 6 - 1937	18- 8-1937 No. 165	id.
6 Simokerto Kendjeran	15 - 7 - 1937	18- 8-1937 No. 180	id.
7 Kalimas Oosterkade	15 - 7 - 1937	18- 8-1937 No. 183)	
8 id.	15 - 7 - 1937	18- 8-1937 No. 183)	Aanleg fietspad
9 id.	15 - 7 - 1937	18- 8-1937 No. 183)	
10 Simokoewagean . .	17 - 7 - 1937	27-10-1937 No. 261	Openb. Ch. begraafplaats
11 Kemajoran	24 - 9 - 1937	27-10-1937 No. 241	Rooilijnverbetering
12 Petjindilan	30 - 9 - 1937	15-12-1937 No. 290	Afwateringswerken
13 id.	30 - 9 - 1937	15-12-1937 No. 291	id.
14 id.	30 - 9 - 1937	15-12-1937 No. 292	id.
15 Gang Pasar Genteng	12 - 10 - 1937	15-12-1937 No. 286	Rooilijnverbetering
16 Petjindilan	14 - 10 - 1937	15-12-1937 No. 287	Afwateringswerken
17 Kalimas Oosterkade	27 - 10 - 1937	27-10-1937 No. 263	Aanleg fietspad
18 Gembong Gang 1 .	1 - 11 - 1937	15-12-1937 No. 300	Wegaanleg
19 Gembong Gang 2 .	1 - 11 - 1937	15-12-1937 No. 300	Afwateringswerken
20 Dinojotangsi . . .	3 - 11 - 1937	24-12-1937 No. —	Rooilijnverbetering
21 Kapasari	18 - 11 - 1937	15-12-1937 No. 301	id.
22 Gersikan	22 - 11 - 1937	15-12-1937 No. 288	id.
23 Dinojotangsi . . .	22 - 11 - 1937	15-12-1937 No. 332	id.
24 Gembong Gang 2 .	25 - 11 - 1937	15-12-1937 No. 333	Wegaanleg
25 Gersikan	30 - 11 - 1937	12- 1-1938 No. 3	Rooilijnverbetering
26 Kembang Djepoen.	15 - 12 - 1937	15-12-1937 No. 285	id.
27 Kaliasin-Juliana- boulevard.	15 - 12 - 1937	15-12-1937 No. 299	id.

Aangeteekend wordt, dat de uitbetaling van de koopsom van No. 17 wacht op de overschrijving.

**OPGAVE VAN GEVALLEN WAARBIJ EEN GRONDRUIL-
OVEREENKOMST WERD AANGEGAAN INSTEDE
VAN AFKOOP IN CONTANTEN.**

Staat II.

No.	Ligging	Acte v ruil	Gem. Raadsbesluit	Doel van den ruil
1	Gersikan	28- 6-1937	18- 8-1937 No. 166) 18- 8-1937 No. 167)	Rooilijnverbetering (ruil)
2	Kampong Plosogedeh	31- 7-1937	15-12-1937 No. 315	id. (ruil)
3	Plosogedeh	6- 9-1937	27-10-1937 No. 239	id. (ruil)
4	Djagiran	13- 9-1937	27-10-1937 No. 257	id. (ruil)
5	Gersikan	18-10-1937	15-12-1937 No. 293) 15-12-1937 No. 296)	id. (ruil)
6	Patjar- kembang	25-10-1937	15-12-1937 No. 289	id. (ruil)
7	Patjar- kembang	25-10-1937	15-12-1937 No. 294) 15-12-1937 No. 297)	id. (ruil)
8	Bogen	26-10-1937	15-12-1937 No. 295) 15-12-1937 No. 298)	id. (ruil)
9	Djedong	) -11-1937	eind 1937	(ruil)
10	Djedong	) -12-1937	Nog geen raads- besluit	(ruil)

E. BIJZONDERE WERKZAAMHEDEN.

E 1. Straatbelasting.

Voor de straatbelasting werden hier en daar nog nametingen gedaan, terwijl voorbereid werden de gegevens voor den aanslag langs de in den loop van het verslagjaar voor de straatbelasting in aanmerking komende straten in de wijken:

Kandangsapi	Kepoetran Kedjambon
Asemadjadjar	Pakis
Tembok Doekoeh	Kedongsroko
Tembok Lor	Patjarkembang
Tembok Gedeh	Djagir
Kranggan	Rangkah
van Sandickstraat	Wonosarie.

Totaal ongeveer 80 straten, welke in 1938 voor de eerste maal in de straatbelasting dienen te worden aangeslagen.

Het Bouwtoezicht werd in de laatste maanden van het verslagjaar ingeschakeld om taxaties te verrichten van huurwaarden ten behoeve van de beoordeeling van bezwaarschriften inzake

straatbelastingaanslagen. Waar dit moeilijk aan daggelders kan worden overgelaten geeft dit, gezien de groote hoeveelheid bezwaarschriften (197 stuks), welke in November en December werden ontvangen, een hinderlijke belasting van het controleerend personeel van het Bouwtoezicht.

Het blijkt zoo langzamerhand wel, dat permanent een kleine kern van technisch onderlegd personeel voor den straatbelastingdienst beschikbaar moet zijn. Waar dit personeel ten deele verder practisch weinig contact heeft met den Dienst van Publieke Werken, zouden deze personen ten deele ook onder den Chef van de Belasting tewerkgesteld kunnen worden. Wanneer het echter gaat om het verzamelen van technische gegevens is de Dienst van Publieke Werken de aangegeven instantie om deze te verwerken. Dit gedeelte van het personeel dient dus bij P. W. te worden ondergebracht.

E 2. Herziening van de huisnummering.

Deze herziening is voorbereid tijdens de opmetingen voor de straatbelasting en heeft ook met hetzelfde personeel plaats gehad, dat in de tweede helft van het verslagjaar daarvoor vrijkwam. Ook deze huisnummering is niet ontkomen aan de bezwaren van het werken met onvoldoende te controleren daggelders. Meerdere malen is door onachtzaamheid of minder tactisch optreden van de met deze werkzaamheden belaste personen wrijving veroorzaakt met het publiek. Deze gevallen werden echter behoudens enkele, welke schriftelijk aan den Burgemeester ter kennis werden gebracht, door den Dienst zelf tot een oplossing gebracht.

De hernummering is in 3 tempi uit te voeren gedacht:

- a. Het eerst zal worden geentameerd de herziening van de nummering langs de straten, welke in de straatbelasting vallen. Dit werk is in Augustus 1937 aangevangen. Aan het eind van het verslagjaar waren 26055 objecten hernummerd en wordt gerekend, dat de nog ontbrekende ± 8000 perceelen eind Februari 1938 gereed zullen zijn. Dan wordt begonnen aan.
- b. Het herzien van de nummering langs de straten, welke in de nieuwe officieel vast te stellen „Lijst van straatnamen” zullen

voorkomen en welke nog niet in de straatbelasting zijn aangeslagen. Deze „Lijst van straatnamen” zal in begin 1938 aan den Raad ter vaststelling worden aangeboden en zal dan dienen ter vervanging van de „Lijst van straatnamen” vastgesteld bij het besluit van den Gemeenteraad ddo. 22 November 1922 No. 3045.

Dit werk, dat rond 12000 objecten zal omvatten wordt na Februari 1938 geentameerd, waarna ten slotte komt:

- c. het geven van nummers aan de nog niet officieel benoemde straten en wegen, meest in de randkampongs waar de bebouwing nog geen vast beeld geeft en uiteraard de nummering dan ook als voorloopig moet worden beschouwd. Het aantal objecten voor deze categorie is nog niet juist te schatten, doch zal waarschijnlijk tegen de 10000 loopen.

In verband met het voorloopige karakter zullen voor deze laatste groep de in te nemen oude nummers uit de andere stadswijken worden gebruikt.

Er zal op worden aangestuurd, dat vóór 1940, in welk jaar wederom een Volkstelling zal worden gehouden, de nummering over de geheele stad in orde is, waarvan dan een groot profijt zal kunnen worden getrokken.

E 3. Registratie van Chineesche Begraafplaatsen.

Zooals in het verslag van 1936 aangekondigd, is deze registratie op een punt van stilstand gekomen en wel reeds in het begin van 1937.

Alle bereikbare personen en vereenigingen zijn thans ingeschreven en resten nog de onbereikbaren, de onbekenden en de onwilligen.

In dit stadium is aan den Burgemeester voorgesteld om een Verordening op de Chineesche Begraafplaatsen in het leven te roepen, in aansluiting op die mede in het verslagjaar tot stand gekomen aankoop van een terrein op Banjoeerip bij de Inheemsche begraafplaats Poetat Gedeh, welk terrein dan door de Gemeente als openbare Chineesche Begraafplaats in exploitatie zou worden genomen (zie staat I onder D 5).

E 4. Registratie en ev. Sluiting van Inheemsche Begraafplaatsen.

In het begin van het verslagjaar werden door de Gemeente voorstellen gedaan aan het Binnenlandsch Bestuur om te komen tot een registratie van de vele kleine verspreid liggende Inheemsche begraafplaatsen, met de bedoeling om in overleg met het Bestuur en de Bevolking te komen tot sluiting voor het begraven van een groot gedeelte van deze objecten, waartegenover dan zou kunnen worden overwogen, welke begraafplaatsen zouden kunnen blijven voortbestaan als zoodanig hetzij onder direct toezicht en in exploitatie bij de Gemeente, dan wel in beheer bij een dessa of wijkvereniging. Om in deze aangelegenheden van advies te dienen is een Commissie in het leven geroepen waarvan deel uitmaken de Wedono's van Soerabaja en van Djabakotta, een arts van den Plaatselijken Gezondheidsdienst en den Chef van de Afd. Bouwtoezicht.

Het advies van deze Commissie kan in 1938 worden tegemoet gezien.

E 5. Voorlichting namens den Dienst van de Luchtbescherming.

In de tweede helft van het verslagjaar werd aan de Afd. Bouwtoezicht opdracht gegeven om aan het publiek de noodige technische inlichtingen te geven voor wat betreft het bouwen van scherf- en gasvrije schuilplaatsen.

Het personeel van de Bouwpolitie ontving hiervoor de noodige instructies en kan thans inderdaad de noodige aanwijzingen geven. Bij elke bouwaanvraag die zich er voor leent, wordt thans dzz. voorgesteld om minstens één scherfvrije ruimte in te richten en deze zoo mogelijk tevens gasvrij te maken.

Enkele groote Maatschappijen hebben in deze reeds het voorbeeld gegeven. Zoo is onder het H.V.A. gebouw reeds een complete schuilkelder aangebracht voor $\pm$ 80 personen, wordt er één gemaakt onder het nieuwe kantoorgebouw van de Aniem aan Embong Woenggoe en zijn projecten verstrekt voor het inrichten van bestaande vertrekken tot schuilplaatsen aan de Koloniale Bank en aan de Internationale Crediet & Handels Vereeniging Rotterdam en de Wapenhandel van der Linden.

II. PLAATSELIJKE GEZONDHEIDSDIENST.

Per ultimo van het verslagjaar bestond het personeel uit:

- 1 Hoofd van den Plaatselijken Gezondheidsdienst.
- 3 Indisch Artsen.
- 1 Controleur bij den Dienst der Volksgezondheid.
- 1 Administrateur 3e kl. bij den Dienst der Volksgezondheid.
- 3 Klerken
- 3 Schrijvers.
- 1 Hoofddesinfecteur.
- 6 Autobestuurders.
- 3 Ziekennoppassers(ressen).
- 9 Ziekendragers.
- 1 Daggelder.
- 3 Mantri's Hygiënische Contrôle.
- 9 Mantri verplegers(pleegsters).
- 1 Beheerster Melkkeuken.
- 1 Assistente Melkkeuken.
- 1 Baboe.
- 1 Koelie.

Verslagjaar was het eerste, waarin de P.G.D. in zijn heelen omvang onder Gemeentelijk beheer stond.

Het bleek vrij spoedig, dat de overdrachtsregeling niet voorzien had in talrijke feitelijke consequentie's, zoodat zich verschillende moeilijkheden voordeden.

De revisie der richtlijnen, die in April door de Regeering werd aangevangen waarin verschillende factoren, zooals natuurlijk accres, onderhoud en vernieuwing materieel, vervanging van personeel bij verloven en ontstentenis tot hun recht zullen worden gebracht, doet verwachten, dat in het komende jaar eene definitieve overeenstemming zal worden bereikt.

De diensten, welke de P.G.D. vóór de overdracht verrichtte ten behoeve van Landsinstellingen, waarmede de Gemeente geen bemoeienis heeft, zullen intusschen nog eenigen tijd dezen thans Gemeentelijken Dienst blijven bezwaren, wat minder juist moet worden gebracht.

Reeds werden stappen gedaan om o.a. 's Lands gevangenis en de Stadspolitie een eigen geneeskundige verzorging te verschaffen. Deze objecten nl. die hoe langer hoe meer zorg eischen, nemen dzz. Dienst met haar beperkte uitrusting in niet geringe mate in beslag.

Taak.

In groote trekken is deze in de volgende onderdeelen te splitsen:

- a. uitvoering centrale hygiënische voorschriften,
- b. uitvoering van en toezicht op Gemeentelijke hygiënische voorschriften,
- c. behandeling rechthebbende landsdienaren en on- en minvermogenenden,
- d. Eerste Hulp dienst, zieken- en lijkentransport,
- e. schoolartsendienst,
- f. zuigelingenverzorging annex melkkeuken,
- g. geneeskundige verzorging 's Landsgevangenis,
- h. geneeskundige verzorging Stadspolitie.

ad a. Doodschouw.

Deze werd oorspronkelijk verricht door 2 geneeskundigen en een mantri verpleger, sinds medio November door 2 mantri verplegers onder toezicht van een geneeskundige, eene economische wijziging die bevredigend blijkt.

In verslagjaar werden 7107 lijkschouwingen verricht waarvan 5907 door dzz. Dienst, neerkomende op 16 à 17 per dag.

Onderstaande staat geeft een overzicht van de sterfte onder de verschillende bevolkingsgroepen inclusief Europeanen, met berekend percentage. Hieraan is tevens verbonden de zuigelingenstatistiek, verkregen uit de gegevens der sinds enkele jaren toegepaste geboorteregistratie systeem Dr. Hydrick.

Landaard	Aantal inwoners	Sterfte		Zuigelingenstatistiek		
		aantal	‰	geboorte	sterfte	
					aantal	‰ v/d geboorte
Inl. . . .	298403	6355	21.3	5800	1778	30.7
Chin. . . .	43650	659	15.1	1206	182	15.—
A. Vr. O. . .	5896	93	15.8	87	31	36.—
Eur. . . .	28548	289	10.1	692	42	6.—
Totalen	376497	7396	19.6	7785	2033	26.—

De mortaliteit was het hoogst in de Oostelijke grensgebieden Soekolilo en Wonokromo, het gunstigst in het centrum der stad (Njamploengan), hetgeen wijst op ongunstige invloeden uit het Oosten (malaria!).

De zonderlinge verhouding tusschen de officieele sterfte- en geboortecijfers in den groep Inlanders, terwijl bevolkingstoename vaststaat, is te verklaren gedeeltelijk uit de talrijke bevolkingsverschuivingen, deels uit de aanwezigheid der vele groote ziekeninrichtingen en geneeskundigen in de Gemeente, waardoor een zeer groot aantal van elders gekomen personen bij overlijden op dzz. sterftestatistiek verschijnen terwijl daarentegen vele vrouwen in de Gemeente woonachtig, zich tegen den tijd harer bevalling tijdelijk naar hare familie buiten de Gemeente begeven, wat ten koste der Gemeentelijke geboortecijfers komt.

Epidemie Ordonnantie.

Twee besmettelijke ziekten verdienen vermelding nl. typhus en diphtherie.

Hoewel de morbiditeit gedurende verslagjaar niet onrustbaarend was, bleek het noodig de terzake geldende voorschriften streng te handhaven, waarbij van de practiseerende geneeskundigen bevredigende medewerking werd ondervonden.

Onderstaande cijfers geven een inzicht in morbiditeit en mortaliteit onder de verschillende bevolkingsgroepen.

	Inlanders			Chineezten			andere Vr. Oosterlingen			Europeanen			Totalen		
	Gerap- porteer- de ge- vallen		Sterfte aan- tal	Gerap- porteer- de ge- vallen		Sterfte aan- tal	Gerap- porteer- de ge- vallen		Sterfte aan- tal	Gerap- porteer- de ge- vallen		Sterfte aan- tal	Gerap- porteer- de ge- vallen		Sterfte aan- tal
		%			%			%			%			%	
Typhus en para- typhus A	299	81	27.1	130	25	19.2	4	0	0	112	19	17.-	543	124	22.8
Diphtherie	16	4	25.-	13	3	23.1	0	0	0	52	1	1.9	81	8	9.9

Toezicht mineraalwaterfabrieken.

Bij 14 geregistreerde fabrieken was het resultaat van de kwartaalsgewijs verrichte contrôle op toestand van bedrijf en product bevredigend.

Toezicht Zwembaden.

Het onderzoek der watermonsters wees enkele keeren uit, dat de beheerders bij de chloreering onvoldoende rekening hielden met het wisselend aantal gebruikers, hetgeen tot gevolg had, overschrijding van het voorgeschreven maximum bacteriegehalte. Hierop moest met eenige nadruk worden gewezen.

Verloskundige hulp aan rechthebbenden.

Dit object werd einde April alsnog in de overdracht inbegrepen.

Het omvatte de financiering van 6 stadsvroedvrouwen, die als gevolg van dezen maatregel met terugwerkende kracht tot 1 Januari ten laste van de Gemeente kwamen.

Hiervoor werd het benodigde bedrag door den D.V.G. ter beschikking van de Gemeente gesteld, waarover aanvankelijk eenig misverstand heerschte. Nog gedurende verslagjaar werd dit echter bevredigend geregeld.

ad b. Dit omvatte het toezicht op bakkerijen en andere instellingen tot bereiding van consumptieartikelen, restaurants, commensalenhuizen enz., hetgeen in verslagperiode tot geenerlei bijzondere vermelding aanleiding gaf.

De bevindingen van de contrôle op de stadsreiniging, werden ook dit jaar wekelijks in den vorm van afschriften-journaal bij de betrokken diensten, ingediend en droegen belangrijk bij tot correctie van talrijke ongerechtigheden.

ad c. De huis- en poliklinische behandeling van hieronder bedoelde rechthebbende categorieën, toevertrouwd aan 2 Gouv. Ind. Artsen nam het grootste deel van den tijd dezer geneesheeren in beslag. Jammer genoeg werd van de door dzz. Dienst verrichte huisbezoeken geen statistiek aangehouden.

Wat op polikliniek gebied geschiedde, toont onderstaand overzicht van in de Gemeente Soerabaja in totaal verstrekte poliklinische consulten.

P.G.D.-poliklinieken	67.520
Haven-polikliniek	26.883
C.B.Z.-poliklinieken	209.264
Particuliere gesubsidieerde poliklinieken	210.589

Totaal 514.256

Het aantal polikliniekdagen op rond 300 stellend komt dit voor den P.G.D. neer op een bezoek van rond 255 patienten per dag.

De totaalopbrengst bonverkoop bedroeg in verslagjaar f 3.913.88.

ad d. Eerste Hulp en Transportdienst.

Deze verliep naar wensch, hoewel door de minder goede conditie van enkele auto's niet over het volledige materieel kon worden beschikt. In 1938 kan verwacht worden dat dit bezwaar zal zijn weggenomen.

De ziekenauto's deden in totaal 2092 ritten, waarin 2.732 zieken en gewonden werden vervoerd.

Het aantal vervoerde lijken bedroeg 987.

De z.g. desinfectieauto, die tevens de functie van bestelauto vervult, nl. halen van medicijnen, bezorgen van zuigelingenvoeding en A.S.I.B.-voeding, legde in verslagjaar 6.214 trajecten af.

Aan de overbelasting der 5 chauffeurs werd tegemoet gekomen door aanstelling van een 6en functionaris.

De totaalopbrengst van dezen dienst inclusief desinfectiewerkzaamheden bedroeg f 3.381.90.

ad e. Schoolartsendienst.

Het aantal aangesloten scholen bleef ongewijzigd (35); ook de personeelsformatie (4 mantri-verpleegsters).

Om tot een beter georganiseerde behandeling der schoolkinderen te komen werd een schema opgemaakt waarbij aan de poliklinische behandeling der schoolkinderen deelgenomen wordt door alle plaatselijke poliklinieken.

De uitwerking hiervan eischte veel voorbereiding, zodat eerst in het jaar 1938 een aanvang kan worden gemaakt met de uitvoering.

De zoo gewenschte uitbreiding van het hygiënische schooltoezicht over alle plaatselijke onderwijsinrichtingen, waarvoor mede een werkschema werd opgezet, zal, van-

wege de daaraan verbonden financieele consequenties niet in de naaste toekomst verwacht kunnen worden.

Naast de normale werkzaamheden, die zonder stoornis verliepen werd eenige statistische arbeid verricht — wegingen en metingen — waarover t.z.t. verslag zal worden gedaan met daaruit op te maken conclusies.

ad f. Zuigelingen- en Melkkeuken.

Door de 6 C.B.'s voor zuigelingen, inclusief het Gemeentelijk C.B. werden in verslagjaar 2827 zuigelingen behandeld met 19.183 consulten, terwijl 9.512 huisbezoeken plaats vonden.

De Melkkeuken leverde 44.658 fleschjes zuigelingen-voeding af, waarvoor aan retributie ontvangen werd f 602.80 contant en f 1.365.40 op rekening courant t.i.v. de particuliere C.B.'s.

ad g. Geneeskundige verzorging 's Landsgevangenissen.

Deze staat feitelijk buiten bemoeienis van dzz. Dienst, doch is van Landswege opgedragen aan den Gouv. Ind. Arts M. Marjitno, een ter beschikking van de Gemeente gestelden geneesheer. De hieraan verbonden werkzaamheden eischen circa 2 uren per dag.

ad h. Geneeskundige verzorging Stadspolitie.

Deze omvat het dagelijksch ziekenrapport en waar noodig huisbehandeling; is als zoodanig een deel van de overgedragen taak „behandeling rechthebbenden”.

Mede werd echter dzz. zorg gedragen voor de in verslagjaar ingestelde vaccinatie tegen typhus, hetgeen voor dit rond 4000 individuen sterke corps een zware belasting voor dzz. personeel beteekende.

Een dzz. voorstel om voor Gevangenissen en Stadspolitie een afzonderlijken Gouvernements geneeskundige buiten P.G.D. verband aan te stellen, verkreeg de goedkeuring van het hoofd D.V.G., doch zal t.a. der verwerkelijking afhankelijk zijn van de beslissing der betrokken Departementen te wier laste deze geneeskundige zal dienen te komen.

III. VETERINAIR HYGIENISCHE DIENST.

Personeel:

Aan het einde van het jaar bestond het personeel van den Veterinair Dienst uit:

- 1 Hoofd Veterinair Dienst.
- 1 Gemeente Indisch Veearts.
- 1 Opziener 1e kl. van het slachthuis.
- 2 Hoofd Mantri-keurmeester.
- 3 Mantri-keurmeester 1ste klasse.
- 2 Mantri-keurmeester 2de klasse.
- 1 Mantri-keurmeester 3e klasse.
- 1 Leerling Mantri-keurmeester.
- 1 Mantri-laborant.
- 1 Hulp Mantri-laborant.
- 2 Mantri's Veterinaire Dienst, waarvan 1 tevens dienst doet als portier van het slachthuis.
- 1 Kassier.
- 1 Oppasser.
- 1 Europeesch maandgelder, die dienst doet als onderopziener bij den buitendienst.
- 1 Klerk 2de klasse.

1 Augustus 1937 keerde het Hoofd van den Dienst van buitenslandsch verlof terug en aanvaardde met ingang van dien datum wederom zijn dienst. (Besluit ddo. 5 Augustus 1937 No. 525/B).

Met ingang van 1 Juli 1937 werd de Provinciale Veearts J. L. G. L. van Gendt wegens overplaatsing als tijdelijk adviseur inzake Veterinaire aangelegenheden vervangen door den heer D. W. J. de Vor (Besluit ddo. 6 Juli 1937 No. 1073/B.W.), die na terugkomst van het Hoofd van den Dienst wederom van deze functie ontheven werd.

Met ingang van 15 Mei 1937 (Besluit ddo. 22 September 1937 No. 809/B.W.), werd aan den Mantri-keurmeester 3e klasse in lossen dienst Soeftandar op zijn verzoek eervol ontslag verleend.

Aangesteld werd met ingang van 1 September 1937 als leerling Mantri-keurmeester de heer Soentjipto (Besluit ddo. 22 September 1937 No. 1482/B.W.).

De daggelder J. H. G. F. A. de Boer werd benoemd tot Onderopziener maandgelder (Besluit ddo. 13 Januari 1937 No. 77/B.W.).

Bevorderingen vonden in verslagjaar niet plaats.

Behalve de gewone vacantie verloven werd binnenlandsch verlof wegens langdurigen dienst toegekend aan:

den Keurmeester 1e kl. Ng. Ismaoen (4 maanden) met ingang van 1 Juli 1937 (Besluit ddo. 28 Mei 1937 No. 842/B.W.).

Slachthuis, enz.:

Een aanvang werd gemaakt met het verbeteren van de vloer van de varkenskraal.

De werkzaamheden waren aan het eind van verslagjaar grootendeels beëindigd.

Andere herstellingen aan het slachthuis waren niet noodzakelijk.

Slachtingen:

Geslacht werden:

54.751 runderen tegen	50.039 in 1936
16.629 varkens „	15.378 „ 1936
25.178 geiten „	28.834 „ 1936

Wat betreft de runderslacht was het een gunstig jaar.

Voor al in het midden van verslagjaar steeg de slacht tot ongekende hoogte.

Zoo werden in Mei geslacht 5.395 runderen, een aantal dat tot dusver nimmer werd bereikt.

Geleidelijk verminderde de slacht echter aanmerkelijk zoodat in November slechts 3.416 dieren werden geslacht.

Voor een belangrijk deel moet deze vermindering op rekening worden gesteld van de daling van de huidenprijzen, tegelijk met een stijging van de vee prijzen.

Onderstaande staat geeft aan het verloop van de huidenprijzen in 1937 :

	1e Kwaliteit	2e Kwaliteit	3e Kwaliteit	
Januari	f 134.—	f 113.—	f 97.—	
Februari	" 142.—	" 117.—	" 100.—	
Maart	" 154.—	" 128.—	" 100.—	
April	" <u>163.—</u>	" <u>139.—</u>	" <u>121.—</u>	
Mei	" 138.—	" 117.—	" 100.—	
Juni	" 104.—	" 91.—	" 78.—	Berekend per 100 K.G.
Juli	" 100.—	" 87.—	" 73.—	
Augustus	" 110.—	" 104.—	" 84.—	
September	" 102.—	" 94.—	" 74.—	
October	" 81.—	" 74.—	" 65.—	
November	" <u>73.—</u>	" <u>55.—</u>	" <u>44.—</u>	
December	" 78.—	" 63.—	" 52.—	

Een sterke stijging van de runderslacht in het midden van het jaar en een belangrijke daling van de slacht aan het einde van het jaar viel ook in de andere groote plaatsen op Java waar te nemen, hetgeen moge blijken uit de volgende opgaven :

	Soera- baja	Ma- lang	Bata- via	Sema- rang	Ban- doeng	Buiten- zorg	Aanteekeningen
Januari	4848	954	2459	993	1514	318	
Februari	4600	950	2350	950	1597	330	
Maart	5382	1127	2471	1048	1696	347	
April	5355	1112	2466	1033	1608	367	
Mei	<u>5395</u>	<u>1155</u>	<u>2628</u>	<u>1127</u>	<u>1626</u>	<u>427</u>	
Juni	4785	1041	2569	1029	1413	411	Semarang huf- fels mede ge- rekend.
Juli	4540	959	2222	1061	1411	406	
Augustus	4554	994	2378	1052	1371	391	
September	4384	962	2276	984	1268	363	
October	3882	868	2298	965	1245	401	
November	<u>3416</u>	853	<u>2226</u>	<u>911</u>	1294	<u>362</u>	
December	3610	<u>840</u>	<u>1985</u>	929	<u>1154</u>	376	
Totaal 1937	54751	11815	28028	12082	17195	4499	

Ook in dit jaar werd door Gemeente Contrôle Dienst en Veterinaire Dienst een strenge contrôle uitgeoefend op de clandestiene slacht.

Frauduleuze slachtingen in belangrijke mate worden niet geconstateerd.

In zeer veel gevallen werd ingevoerd vleesch aangehouden, voor het meerendeel afkomstig van clandestien geslacht vee buiten de Gemeente.

De prijs van het rundervleesch steeg in geringe mate tegen het eind van het jaar.

De varkensslacht vertoonde ook eenige vooruitgang.

Daarentegen verminderde de geitenslacht wederom, hetgeen voornamelijk moet worden toegeschreven aan toename van de clandestiene slacht in de kampongs.

Vleeschhouwerijen:

In verband met de daling van de runderslacht tegen het einde van verslagjaar, verminderde het aantal vergunninghoudende runderslagers.

In Januari werd geslacht door 83 slagers, medio 1937 door 97 slagers, en in December door 89 slagers.

De finantieele uitkomsten van het slagersbedrijf waren, vooral aan het einde van het jaar, zeer slecht, zoodat vele hun bedrijf geheel moesten staken of hun dagelijksche slacht verminderen.

Aan het eind van verslagjaar waren verder nog aanwezig 18 varkensslagers en 2 geitenslagers.

Het aantal ingeschreven walidjo's steeg tot 576. Verschillende vleeschverkoopers oefenen echter hun bedrijf niet meer uit.

Afkeuringen:

Cysticercus inermis (runder blaasworm) werd waargenomen bij 175 runderen of 0.3% van het geslachte aantal; 26 heele runderen werden afgekeurd.

Cysticercus cellulosae (varkensblaasworm) werd aangetroffen bij 96 varkens of 0.6% van het totale aantal; 101 heele dieren werden afgekeurd.

Mond- en klauwzeer werd gezien bij 562 runderen.

Tuberculose werd geconstateerd bij 27 runderen.

Melkerijen:

In den loop van verslagjaar werden 5 nieuwe vergunningen verleend voor het houden van een melkerij en 5 voor een distributiehuis.

Eind 1937 bedroeg het aantal melkerijen, dat de melk ter plaatse slijt:

19 binnen de Gemeente.

16 buiten de Gemeente.

9 distributiehuisen.

Geregistreerd werden binnen de Gemeente 914 melkrunderen.

Alle vee werd door den Provincialen Veeartsenijkundigen Dienst ook dit jaar op tuberculose onderzocht.

Bij 29 stuks vee in 2 melkbedrijven werden op tuberculine reageerende dieren aangetroffen.

Aan het eind van verslagjaar brak in verschillende melkerijen mond- en klauwzeer uit. De ziekte had over het algemeen een goedaardig verloop.

De gezondheidstoestand van het melkvee was overigens bevredigend te noemen.

Melkonderzoek:

Onderzocht werden totaal 721 monsters melk, waarvan:

Ondeugdelijk van samenstelling 41

Ondeugdelijk van toestand (bedorven) 4

Minder deugdelijk van toestand 55

(meestal te hoog bacteriengehalte)

Het quantitatief bacteriologisch onderzoek had de volgende resultaten:

(de () geplaatste cijfers geven de cijfers van 1936 aan)

Aantal kiemen per 1 cc		Binnen de Gemeente	Buiten de Gemeente	Totaal
	100.000	32 (29)	38 (31)	70 (60)
100.000 t/m	500.000	96 (131)	82 (83)	178 (214)
500.000 "	3 000.000	159 (173)	128 (116)	287 (289)
3.000.000 "	10.000.000	82 (82)	58 (43)	140 (125)
boven de	10 000.000	25 (23)	21 (9)	46 (32)
T o t a a l		394 (438)	327 (282)	721 (720)

Op verzoek van melkveehouders werden meerdere monsters melk onderzocht.

Stalhóuderijen:

In den loop van verslagjaar werden 2 vergunningen verleend en 2 vergunning ingetrokken.

Aanwezig waren eind 1937 : 56 stalhouderijen met 7675 paarden.

Verstrekt werden 60 dogcartnummers, 2 kossongnummers en 61 tijkarnummers.

De paardenkliniek voldoet aan een behoefte. In verslagjaar werden 3171 nieuwe patienten behandeld.

Door deze kliniek wordt een betere contróle op het gebruik van on- en afgekeurde paarden verkregen.

Aangebracht werd op het terrein van de kliniek een stal voor 10 paarden.

Het aantal paarden dat werd goedgekeurd bedroeg 7675 in 1937, tegen 6422 in 1936.

Wateronderzoek:

In verband met het aan het Hoofd van den Dienst verleende verlof, werd het wateronderzoek wederom opgedragen aan het Gewestelijke Laboratorium.

Toestand Gemeentelijke Trekveestapel:

Deze was in verslagjaar slecht te noemen.

Ondervoeding, te veel arbeid en een infectie met leverbot waren oorzaak, dat de dieren in deplorabelen toestand verkeerden.

Causale behandeling (toedienen van distol) en verhooging van het voedselrantsoen deden den toestand snel verbeteren.

Processen-verbaal:

Processen-verbaal werden opgemaakt:

16 maal wegens overtreding van de melkverordening.

13 maal wegens overtreding van de stalhoudersverordening.

IV. GEMEENTELIJKE CONTROLEDIENST.

Ultimo van het verslagjaar was de bezetting van den Gemeentelijken Contróledienst als volgt:

Vast personeel:

1 Hoofd Controleur 1e kl. (Chef Contróle).

5 Controleurs 1e klasse.

8 Controleurs 2e klasse.

Tijdelijk personeel:

- 8 Asp. Controleurs daggelders.
- 3 Sectie-mandoers maandgelders.
- 1 weegbrugmandoer maandgelder.
- 1 hondenkarmandoer maandgelder.
- 4 hondenkarmandoers daggelders.
- 8 hondenkarkoelies.

Mutaties:

1. Op 1 Januari 1937 werden de maandgelders b/d Contrôledienst Ch. R. P. Sleetbos en Tio Wan Bing resp. benoemd tot Controleur 2e klasse bij den dienst van Publieke Werken en Controleur 2e klasse bij den Contrôledienst;
2. Met ingang van 22-1-1937 werd aan den Controleur 1e klasse A. E. O. von Harras ziekteverlof verleend voor den duur van 1½ maand;
3. op 10-2-1937 overleed een mandoer-daggelder. De vrijgekomen plaats werd nog niet aangevuld;
4. op 19-11-1937 verliet een aspirant Controleur daggelder wegens benoeming tot onderopzichter b/d Minahassaraad te Menado den Gemeentedienst. Deze vacature werd tijdelijk vervuld door aanstelling van 2 daggelders;
5. met ingang van 13-12-1937 werd aan den Controleur 1e klasse P. Polijn ziekteverlof verleend voor den duur van één maand.

Werkzaamheden:

Ten behoeve van het Centraal kantoor voor de Statistiek te Batavia, werden dit jaar kwartaalsgewijs opgaven verstrekt omtrent het prijsverloop van nagenoeg alle toko- en passartikelen. terwijl tevens periodiek een overzicht werd verstrekt van het verloop der huishuren h.t.s.

In de 2e helft van het verslagjaar vertoonden de opbrengsten der slachtlonen een gestadigen achteruitgang. Hoewel zulks vnl. een gevolg was van de belangrijke daling der huidenprijzen, kon dit oock een gevolg zijn van de verminderde contrôle op de clan-

destiene slacht, zoodat per December wederom 2 daggelders werden aangesteld, die speciaal werden belast met het opsporen van de clandestiene slacht. De opbrengst der slachtloonen was einde van het verslagjaar weer stijgende. Totaal werden in het verslagjaar 89 overtredingen van de Slachtverordening geconstateerd.

Het in 1936 ingevoerde systeem belastingmerk voor rijwielen en driefielers (transfers) blijkt in de praktijk goed te voldoen, zoodat verandering niet raadzaam moet worden geacht.

Het totaal aantal verkochte belastingmerkteekens voor rijwielen bedroeg per:

31 Dec. 1934	25.512 stuks.
31 „ 1935	30.817 „
31 „ 1936	34.063 „
31 „ 1937	35.847 „

Behandelde stukken etc.:

Behandelde informaties v/d afd. Bevolking	13.918
„ „ Hondenbelasting	462
„ „ Ontvangersdienst	1.944
„ „ afd. Belastingen	694

Uitgereikte stukken:

Oproepingen verhuizingen	857
Hinder Ordonnantie	3.653
Vuurwerk-, Drank-, Reclame-, Inkomsten-, Voertuigen- Vennootschappenbelasting en Grondhuur	2.521

Logement- en Drankverordening

INRICHTING	Nw. Verg	Over- name	Uit- brei- ding	Inge- trok- ken	Afge- wezen
Logementen	28	8	2	12	1
Restaurants	23	2	2	21	1
Verg. v. gebr. ter plaatse	9	—	—	5	—
Verloven v. gebr. ter plaatse	13	—	—	17	—
Verg. elders dan voor gebruik ter plaatse	3	1	—	—	—
Tijdelijke vergunningen	12	—	—	—	—
Tijdelijke verloven	12	—	—	—	—
Totaal	100	11	4	55	2

Hinder-Ordonnantie

	Aard der inrichting	Aantal behandelde verz.	Aantal verl. verg.	Aantal afgew. verz.	Overname	Uitbreiding	Aantal ingetr. verg.
1	Autoverhuurderijen	22	21	3	3	—	8
2	Autoreparatie atel.	13	9	—	1	—	4
3	Bakkerijen	23	23	—	2	—	17
4	Beschuiffabrieken	2	2	—	—	—	1
5	Blikslagerijen	8	8	—	—	—	1
6	Beulinrichtingen	2	1	—	—	—	1
7	Bioscopen	2	2	—	1	—	—
8	Bultzakmakerijen	2	2	—	—	—	1
9	Ducoinrichtingen	3	3	—	—	—	—
10	Diamantslijperijen	1	2	—	—	—	1
11	Drukkerijen	6	4	—	—	—	3
12	Goudsmederijen	10	10	—	2	—	—
13	Glasfabrieken	1	2	—	—	1	—
14	Glasslijperijen	2	1	—	—	—	1
15	Gaplekmlerijen	1	1	—	—	—	—
16	Gambirkokerijen	1	1	—	—	—	—
17	Galvaniseerinricht.	1	—	—	—	—	—
18	Huidendrogerijen	3	1	—	—	1	—
19	Houtbewerking	4	3	—	—	—	1
20	Houtzagerijen	2	2	—	—	—	—
21	Hoedenmakerijen	1	1	—	—	—	1
22	Ice-creembereidingen	11	11	—	—	1	24
23	Kistenmakerijen	2	2	—	—	—	—
24	Koffiebranderijen	5	6	—	1	—	2
25	Kleurstoffenfabr.	1	1	—	—	—	—
26	Kleermakerijen	3	1	—	—	—	—
27	Katjangpellerijen	2	2	—	—	—	1
28	Ketjapkokkerijen	2	1	—	—	—	—
29	Koffierfabrieken	1	1	—	—	—	—
30	Leerlooierijen	3	2	—	—	—	—
31	Lijmfabrieken	2	1	—	—	—	—
32	Ledikantenmakerijen	6	2	1	—	—	1
33	Miekokkerijen	1	1	—	—	—	—
34	Meubelmakerijen	24	31	—	2	—	7
35	Melkerijen	5	6	1	1	1	—
36	Melkdistibuties	7	7	—	—	—	3
37	Metaalbewerkingen	6	4	—	1	—	2
38	Mineraalwaterfabr.	1	1	—	—	—	—
39	Muziekuitvoeringen	6	4	1	—	—	—
40	Meelfabrieken	4	4	1	—	—	—
41	Nachtarbeid	5	4	1	—	—	—
42	Opslag van hontskool	269	256	—	42	—	33
43	" kalk	2	2	—	—	—	—
44	" " lars	1	1	—	—	—	—
45	" " beenderen	2	1	—	—	—	—
46	" " goederen	7	7	—	—	—	—
47	" " producten	2	2	—	—	—	—
48	" " kapok	2	2	—	—	—	—
49	" " huiden	1	—	—	—	—	—

No.	Aard der inrichting	Aantal behandelde ver.	Aantal verl. verg.	Aantal afgew. verz.	Overname	Uitbreiding	Aantal ingetr. verg.
50	Opslag van copra	2	2	—	—	—	—
51	" " phosphor	1	—	—	—	—	—
52	" " stroo.	2	1	—	—	—	—
53	" " films.	3	2	—	—	—	1
54	Rijwielreparatieatel.	47	42	—	11	—	18
55	Rep. v. Radiotoestell.	5	5	—	—	—	1
56	Rep. v. Schrijfmach.	1	1	—	—	—	1
57	Rep. v. Weegschalen	1	1	—	—	1	—
58	Rust- en voederpl.	2	—	2	—	—	—
59	Stallen van runderen	3	1	2	—	—	1
60	Suikerwerkfabrieken	9	9	—	—	3	—
61	Sigarettenfabrieken	2	2	—	—	—	1
62	Schoenmakerijen	6	3	—	—	—	—
63	Sloopen v. auto's	1	1	—	—	—	—
64	Stalhouderijen	4	2	—	1	—	—
65	Steenbrekerijen	2	1	—	—	—	—
66	Transportondernem.	14	16	—	—	—	5
67	Tahoekekokerijen	4	5	—	—	1	1
68	Tooneeluitvoeringen	1	1	—	—	—	—
69	Tegelfabrieken	2	2	—	—	—	1
70	Vleeschhouwerijen	48	51	—	15	—	26
71	Verv. v. vuursteentjes	5	1	—	—	—	2
72	Vischrookerijen	1	—	—	—	—	1
73	Vuurwerkverkoop	26	23	—	—	—	26
74	Vetsmelterijen	2	2	—	—	—	—
75	Verv. v. naaigarens	3	2	—	—	—	—
76	" kettingkasten	2	1	—	—	—	—
77	" bloempotten	1	1	—	—	—	—
78	" medicijnen	3	2	—	1	—	—
79	" reukwateren	4	2	—	—	—	—
80	" cartonnen dz	3	3	—	—	1	—
81	Verffabrieken	1	1	—	—	1	—
82	Warongs	361	331	4	85	—	66
83	Wasscherijen	25	20	—	—	—	1
84	Weefinrichtingen	3	2	—	—	1	—
85	Worstfabrieken	1	1	—	—	—	—
86	Zeepfabrieken	5	3	—	1	—	2
Totaal		1099	1005	15	170	12	267

Overtredingen :

Het aantal geconstateerde overtredingen met betrekking tot de plaatselijke verordeningen etc. bedroeg in het afgelopen jaar 6842 tegen 8983 in 1936. Hiervan werden voor den Landrechter gebracht 3392 tegen 2980 in 1936.

Een gespecificeerde opgave volgt hieronder.

Aard der Verordening	Aantal zaken	Voorgebracht b/d Land-rechter
Algem. Politieverordening	1609	1543
Bakkersverordening	9	3
Bevolkingsboekhoudingverordening . .	1165	19
Bouwverordening	262	28
Hinderordonnantie	161	—
Hondenbelastingverordening	594	28
Logement- en Drankverordening . . .	26	10
Melkverordening	8	1
Passerverordening	130	36
Reclameverordening	243	6
Slachtverordening	94	86
Stalhoudersverordening	24	21
Stoepen en Empersverordening	—	1
Vermakelijkheidsbelastingverordening .	3	1
Verordening o/h tijdelijk in gebruik afstaan van terreinen enz.	16	9
Vervoermiddelenbelastingverordening .	2478	1598
Vuïlnisverordening	2	2
Totaal	6824	3392

V. BRANDWEER.

1. *Personeel.*

Ultimo 1937 bestond het personeel uit:

a.) *Europeesch Personeel.*

1 Bezoldigd Commandant.

1 „ Hoofdbrandmeester.

1 Brandspuitmeester 1e klasse op toelage.

1 „ 1e „ „ „ (vacant).

3 „ 2e „ „ „

1 „ 2e „ „ „ (vacant).

b). *Inheemsch Personeel.*

- 1 Klerk.
- 5 Contrôlemandoers.
- 2 Hoofdchauffeurs.
- 7 Chauffeurs.
- 6 Spuitgasten 1e klasse.
- 28 " 2e " .
- 84 Spuitgasttoekangs.
- Totaal 139 man tegen 126 in 1936.

Mutaties.

In verband met een betere verdeling der werkzaamheden in de Muntmeterwerkplaats, werd vide besluit No. 0400/47 ddo. 16 Maart 1937, een 6e. ploeg Spuitgasttoekangs bestaande uit 14 man, aangesteld. In den loop van het jaar werden 5 man overgeplaatst naar de watermeterwerkplaatsen terwijl 5 man op eigen verzoek werden ontslagen.

2. *Materieel.*

- M. I. — Motorspuit cap. 3.000 liter p. minuut.
- M. II. — " " 2.000 " " " .
- M. III. — " " 3.000 " " " .
- M. IV. — " " 3.000 " " " .

- 1 Gemotorriseerde electrische ladderwagen.
- 1 Oakland personen-dienstauto.
- 1 Buick slangen- en gereedschapswagen.

Van 12 April tot 8 Mei stond de Ladderwagen buiten bedrijf, tengevolge van een ontworichte stempel.

Van 23 Juni tot 23 December was M. II. buiten bedrijf vanwege kapotte massieve banden. Deze banden werden niet direct verwisseld, in afwachting v/d uitspraak van V. & W. inzake het toestaan van het gebruik van massieve banden.

Van 16 Juni tot 26 Juni was M. III. buiten bedrijf vanwege een kapot lager.

Van 13 November tot 28 November was M. III buiten bedrijf, vanwege een gebroken bracket.

3. *Oefeningen.*

In dit verslagjaar werden in totaal 95 oefeningen met het materieel gehouden tegen 90 in 1936.

Gehouden werden:

19	Oefeningen met M. I.
11	„ „ M. II.
21	„ „ M. III.
25	„ „ M. IV.
19	„ „ de Ladderwagen.

4. *Behandelde Aanvragen.*

In totaal werden 670 aanvragen ontvangen voor vergunningen, krachtens de Hinderordonnantie, de Vuurwerkordonnantie, de Petroleumopslagordonnantie, de Veiligheidsverordening, Hinder-verordening en Politieverordening, tegen 819 in 1936.

De betreffende inrichtingen werden uit een brandweerkundig oogpunt beschouwd en naar gelang van het brandgevaar, dat voor de directe omgeving aanwezig was, werden voorzorgsmaatregelen getroffen en eischen gesteld, waaraan de gebruikers van de inrichtingen hadden te voldoen.

5. *Gehouden brandwachten.*

Door de contrôlemandoers werden bij tourbeurt de diverse Theaters bewaakt, t.w.:

Capitol-Theater — Kranggan-Theater — Kranggan-Park — Flora-Theater — Luxor-Theater — Princesse-Theater — Sirene-Park — Sampoerna-Theater — Nan King-Theater — Universal-Theater — Tivoli-Bioscoop — Maxim-Theater — Kunstkringgebouw — Darmo-Theater — Varia-Bioscoop — Mascotte-Theater — Stadstuin-Theater — Gedong National Indonesia — Gebouw der K.S.B. — alsmede enkele vliegende Theaters en Passar Malams.

Tijdens de Jaarmarkt werd voor het Jaarmarktterrein een volledig bemande Motorspuit gestationneerd, terwijl op het terrein zelve doorlopend 10 brandkraanposten door de Brandweer werden bezet en gedurende de avonduren bovendien door 1 Brandmeester werd gesurveilleerd.

6. *Reddingswerken.*

In totaal rukte de Brandweer 35 keeren uit tegen 27 keeren in 1936 en 45 keeren in 1935, t.w.:

1	keer(en)	voor middensoort uitslaande brand.
2	„	„ binnenbrand.
1	„	„ kampongbrand.
12	„	„ begin van brand.
1	„	„ „ scheepsbrand.
1	„	„ benzine- en oliebrand.
6	„	„ autobrand.
1	„	„ filmbrand.
5	„	„ grasbrand.
5	„	„ andere soorten hulpverlening.

7. *Stadscontrôle.*

Door de contrôlemandoers werden gerapporteerd, dat 242 inrichtingen, waarvoor een vergunning van Gemeentewege noodig is, niet daarvan in het bezit waren, tegen 202 in 1936. De betrokken eigenaren werden in de gelegenheid gesteld, alsnog de vereischte vergunning aan te vragen.

De brandputten, brandkranen en reddingsboeien werden op gezette tijden gecontrôleerd.

8. *Het vernietigen van goederen onder contrôle van de Brandweer.*

In totaal werden op verzoek, onder contrôle van de Brandweer, 13 deelen bioscoopfilms verbrand tegen 320 deelen in 1936 en 981 deelen in 1935.

Op 2 December werd een partij van 10 M³. in beslag genomen vuurwerk verbrand.

HOOFDSTUK VIII. SOCIALE ZORG.

I. Onderwijs.

§ 1. Schoolcommissies.

a. Europeesche Schoolcommissie.

Op 1 Januari 1937 was deze commissie als volgt samengesteld:

Voorzitter: Mr. W. A. H. Fuchter (Burgemeester van Soerabaja).

Secretaris: J. H. W. Pfeiffer (Hoofd afdeling Sociale Zaken).

Leden: J. Förster, Mevrouw E. Peek geb. Breevoort, Ir. J. W. Halbisch, D. Nabarro, C. W. Heringa, A. Jongman, G. C. Besançon, Dr. N. M. Buys, R. J. W. Vermeulen, Pastoor A. IJlst, J. Drukker, Mevrouw Tio Sie Liong, Mejuffrouw Tjoe Hing Nio, The Boen Liang, Gouw Hie Lie, R. M. H. Soejono, Radjamin en R. A. A. Soerjowinoto.

In het jaar 1937 werd ontslag gevraagd door en verleend aan de leden: R. J. W. Vermeulen, Mejuffrouw Tjoe Hing Nio, J. Drukker, G. C. Besançon, D. Nabarro en C. W. Heringa, terwijl in hun (haar) plaats werden benoemd:

Mr. W. G. Koster, Mejuffrouw Tan Lien Nio, Mr. H. C. J. Bartstra, Mr. W. van der Kraan, J. M. van Vliet en F. K. Küpper.

Er is een vacature wegens het heengaan van het lid Soerjowinoto, Regent van Soerabaja, op 5 April 1937.

Gedurende het verslagjaar werd éénmaal vergaderd.

Het aantal in deze Stadsgemeente gevestigde Openbare lagere scholen bedraagt:

10 Europeesche lagere scholen.

4 Hollandsch-Inlandsche- en

4 Hollandsch-Chineesche scholen.

Voorts is hier één Openbare Mulo-school gevestigd.

b. Inlandsche Schoolcommissie.

Dit Toezichtcollege op de Openbare Vervolgscholen (16) in de Stadsgemeente Soerabaja is sedert de op 1 Januari 1937 plaatsgehadhebbende gedeeltelijke overdracht van het onderwijs aan de locale gebiedsdeelen, automatisch ontbonden.

Er bestaat echter van regeeringswege geen bezwaar, dat door de locale ressorten op deze aan hen overgedragen scholen en mede op de overgedragen Ambachtsleergang commissie's van Toezicht

worden ingesteld, welke instantie's echter vooral moeten worden beschouwd als commissies van bijstand van het College van dagelijks bestuur van het betrokken locale ressort.

De Stadsgemeente Soerabaja telt reeds onder hare commissie's van bijstand, een onderwijscommissie voor door haar geëxploiteerde onderwijsinrichtingen.

In dit verband werd in verslagjaar een sub-commissie dier Onderwijs-commissie (sub-commissie voor Volksonderwijs) mede belast met toezicht op de overgedragen Volks- en Vervolgscholen.

Voor de samenstelling dezer commissie wordt verwezen naar Hoofdstuk IV (bestuur der Gemeente) van dit jaarverslag.

c. College van Curatoren over het Lyceum te Soerabaja.

Deze commissie was op 1 Januari 1937 als volgt samengesteld:

Voorzitter, tevens Secretaris: Mr. W. A. H. Fuchter.

Leden: Mr. H. Bekkering, C. J. H. Fuchter, Dr. N. M. Buys en Dr. E. R. A. Luyke Roskott, welke samenstelling gedurende verslagjaar gehandhaafd bleef. Er werden in het verslagjaar 5 vergaderingen gehouden in het Lyceumgebouw.

d. Werkzaamheden.

Met betrekking tot de Europeesche Schoolcommissie kan hierbij worden vermeld, dat terzake verzoeken om toelating van niet-Europeesche kinderen tot de Europeesche lagere scholen, genoemde commissie alsmede de hoofden der betrokken scholen tot welke toelating wordt verzocht, als adviseerende instanties zijn ingeschakeld van den Inspecteur voor het Westersch Lager Onderwijs te Soerabaja, die terzake te beslissen heeft. Voordien, toen het Hoofd van Plaatselijk Bestuur nog de beslissende instantie was, had de Europeesche Schoolcommissie met deze aangelegenheden hoegenaamd geen bemoeienis.

Voorts werd meergenoemde commissie — te beginnen met het jaar 1937 — belast met de distributie van examenopgaven voor de te Soerabaja afgenomen toelatings-examens tot de 1e klasse der H.B.S., Muloscholen en K.E.S. alsmede tot de voor-klasse der Muloscholen. Aan 42 onderwijsinrichtingen werd dit examen afgenomen. De inspectie van het Westersch Lager Onderwijs alhier had de regeling en toezicht gedurende het examen op zich genomen.

§ 2. De aan de Stadsgemeente overgedragen onderwijstaak.

Op 1 Januari 1937 vond de gedeeltelijke overdracht van den Landzorg voor het onderwijs aan de zelfstandige gemeenschappen op Java en Madoera plaats. Deze onderwijsdecentralisatie — waarvan de grondslagen zijn neergelegd in Staatsblad 1936 No. 585 — beperkt zich tot overdracht van de zorg voor de onderwijsvoorziening (d.i. beheer, instandhouding en oprichting van scholen) terwijl de zorg voor de inrichting van het onderwijs bij het Land is gebleven.

Voor wat betreft de financieele zijde van deze onderwijsoverdracht moge met het ondervolgende worden volstaan.

Zoolang de regeling der financieele verhouding tusschen het Land en autonome gebiedsdeelen nog niet is tot stand gekomen, zal een landsuitkeering plaats vinden ten bedrage van de door de locale ressorten ter uitvoering van de haar opgedragen taak gemaakte kosten verminderd met de baten (o.a. opbrengst van schoolgelden).

Voor het dienstjaar 1937 werd de Landsuitkeering aan deze Stadsgemeente geraamd op f 80.040.—.

Overgedragen werden de in deze Gemeente gevestigde:

a. *Volks- en Vervolgscholen.*

Het aantal Volksscholen bedraagt 22, waaronder 2 Meisjesvolksscholen. In dit aantal (22) zijn mede begrepen de 6 van Gemeentewege opgerichte Volksscholen.

In verslagjaar bedroeg het aantal leerkrachten 44 t.w. :

22 Hoofden van de Volksscholen en

22 hulponderwijzers (Volksonderwijzers).

De schoolbevolking van deze onderwijsinstellingen vertoont een gestadigen groei. Aan het begin van het schooljaar 1937/1938 bedroeg zij 3228 tegen 3144 in het voorafgaand schooljaar.

De vacantieregeling cursusjaar 1937/1938 is vastgesteld bij besluit van het College van Burgemeester en Wethouders ddo. 2 October 1937 No. 1532/B.W.

Voorts wordt verwezen naar de bij dit verslag gevoegde bijlage.

Per 1 Januari 1937 zijn 14 Openbare Inlandsche Vervolgscholen en 2 Openbare Inlandsche Meisjesvervolgscholen aan deze Stads-gemeente overgedragen.

Deze vervolgscholen zijn ontstaan door de omzetting van de volledige Openbare Inlandsche scholen der 2e klasse in Volks- en Vervolgscholen, welke plaats vond bij besluit van den Directeur van Onderwijs en Eeredienst ddo. 6 Juni 1935 No. 14386/B.

In verslagjaar bedroeg het aantal leerkrachten 34 t.w.:

9 Schoolhoofden 1ste categorie.

5 Schoolhoofden 2e categorie.

2 Schoolhoofden 3e categorie.

2 Inlandsche Onderwijzers.

5 Inlandsche hulponderwijzers en

11 Inlandsche hulponderwijzers (goeroe bantoe).

Voorts beschikte elke school over een schoolbediende.

Het totaal aantal leerlingen bij de vervolgscholen aan het eind van het schooljaar 1936/1937 beliep 1114 tegen 991 aan het eind van het vorig cursusjaar.

De schoolgeldheffing geschiedt overeenkomstig de bij Raadsbesluit ddo. 29 September 1937 No. 203 m.i.v. 1 Januari 1937 vastgestelde schoolgeldtarieven.

Het verloop van het schoolbezoek en de opbrengst der schoolgelden blijken uit de bij dit verslag gevoegde bijlage.

De vacantieregeling is hetzelfde als die van de volksscholen.

Bij Raadsbesluit ddo. 30 Juni 1937 No. 147 is de *tweejarige Kleinhandelschool* met ingang van 1 Augustus 1937 opgericht (vergelijk het terzake handelende Gemeentebld 1937 No. 130).

In verslagjaar bedroeg het aantal leerkrachten 2 t.w.:

1 Schoolhoofd 1ste categorie en

1 Inlandsch Onderwijzer. ●

Voorts beschikte de Kleinhandelsschool over een schoolbediende.

Tot de eerste klasse van deze school kunnen leerlingen worden toegelaten, die in het bezit zijn van een getuigschrift, dat zij de 5e of 6e klasse van een vervolgschool met vrucht hebben doorlopen. Eventueel kunnen ook abiturienten van een Meisjesvervolgschool worden toegelaten. Ook zal toegang kunnen worden verleend aan leerlingen, die de 6e klasse van een Hollandsch-Inland-

sche school, de 4e klasse van een schakelschool dan wel die onderwijsinrichtingen volledig hebben doorlopen. Uiteraard zal aan kinderen uit kleinhandelsmilieu steeds de voorkeur dienen te worden gegeven.

De leeftijdsgrens bij toelating is gesteld minimaal op 14 jaar en maximaal op 16 jaar.

Bij het begin van het schooljaar 1937/1938 zijn 40 leerlingen aangenomen, terwijl het aantal leerlingen in de maanden October tot en met December 1937 respectievelijk 39, 37 en 36 bedroeg.

De schoolgeldheffing is dezelfde als die van de Openbare Inlandsche Vervolgscholen.

Aan schoolgelden en leermiddelenvergoeding zijn over het tijdvak van 1 September tot en met ultimo December 1937 f 54.06 ontvangen.

Wat betreft de vacantieregelingen wordt hierbij vermeld, dat de Kleinhandelsschool dezelfde regeling volgt als die voor de volks- en vervolgscholen.

b. Openbare Ambachtsleergang.

Op ultimo van dit verslagjaar bestond het onderwijzend personeel aan den Openbaren Ambachtsleergang uit 18 leerkrachten, te weten:

1 Schoolhoofd (vakonderwijzer).

1 wd. Vakonderwijzer.

1 Inlandsch Hoofd-Ambachtsonderwijzer.

1 wd. idem.

1 Inlandsch onderwijzer b/h Ambachtsonderwijs.

9 Inlandsche Ambachtsonderwijzers.

4 wd. idem.

Het geheele personeel is ter beschikking dezer Stadsgemeente gesteld.

Voorts heeft de school beschikking over 2 schoolbedienden en 1 mandoer.

Het verslag omtrent het onderwijs (schoolverzuim, leerlingenverloop etc.) zal in deel II van dit jaarverslag worden opgenomen.

Het onderwijs aan deze inrichting voor lager vakonderwijs met Maleisch als voertaal is geheel op de praktijk gericht en heeft mitsdien ten doel: vorming van jongelui, onverschillig van welken landaard met een vrij lage vooropleiding-diploma Vervolgschool

dan wel overgang van de 6e naar de 7e klasse eener school v/h Westersch Lager Onderwijs — tot eenvoudige ambachtslieden.

Bovendien kunnen aan deze leergangen verbonden zijn vervolgcursussen tot opleiding van meubelmakers, metselaars, auto- en electromonteurs etc.

Aan den leergang te Soerabaja is een éénjarige vervolgcursus voor auto- en electromonteurs verbonden, terwijl het Departement Onderwijs en Eeredienst is voorgesteld aan deze school een vervolgcursus voor metselaar te verbinden.

Bij besluit van het College van Gedeputeerden van den Provinciale Raad van Oost-Java ddo. 5 November 1937 No. A 26/12/14 werd, gerekend van 1 Januari 1937, de aan deze Stadsgemeente overgedragen leergang aangewezen als Hoofdleergang.

Als filiaalinrichtingen van genoemden leergang werden aangewezen de aan de Regentschappen Sidoardjo, Paree en Bodjonegoro en aan de Gemeente Madioen overgedragen leergangen, voor zoo- ver betreft de leergang te Sidoardjo gerekend van 1 Januari 1937 en de overige genoemde vanaf 1 Augustus 1937.

Met de dagelijksche leiding van de filiaal-leergangen is belast een Inlandsch Hoofdambachtsonderwijzer dan wel een Inlandsch ambachtsonderwijzer, onder toezicht van het Hoofd van den leergang te Soerabaja, den heer G. Meijer. Dit toezicht wordt door laatstgenoemden functionaris uitgeoefend met inachtneming van een bij vorgenoemd besluit van genoemd College van Gedeputeerden vastgestelde instructie, waarin onder meer vermeld staat, dat hij de filiaalleergangen gemiddeld tweemaal per maand moet bezoeken.

De aan dit toezicht verbonden kosten worden door het Land volledig aan deze Stadsgemeente vergoed.

Schoolgeld, leermiddelenvergoeding en bijdrage v/d leerlingen in het gereedschapsfonds.

De inning van het schoolgeld, leermiddelenvergoeding en fondsbijdrage geschiedde tot 1 Augustus 1937, conform het Reglement voor de Gouvernements Ambachtsleergangen (Bijblad No. 13671) in 12-maandelijksche termijnen.

Met ingang van het schooljaar 1937/1938 (1 Aug.) werd om administratieve redenen bij besluit van het College van Burge-meester en Wethouders ddo. 8 December 1937 No. 1811/B.W.

(verbeterd) terzake inning van het schoolgeld, leermiddelenvergoeding en fondsbijdrage, het 10-termijnenstelsel ingevoerd.

Een overzicht van het leerlingen-aantal, opbrengst der schoolgelden en leermiddelenvergoeding als mede de door de leerlingen gestorte bijdrage in het gereedschapsfonds is opgenomen in een bij dit jaarverslag behorende „Bijlage Ambachtsleergang”.

Ten aanzien van de ingevolge art. 33 van meergenoemd reglement (Bijblad No. 13671) door de destijds, voor de overdracht, bestaande Commissie van Toezicht in het leven geroepen gereedschapsfonds zij het volgende medegedeeld.

Aan leerlingen, die den leergang na volbrachte studie verlaten en niet tot een vervolgcursus worden toegelaten, wordt een eenvoudig stel gereedschappen medegegeven. De aanschaffingskosten daarvan worden uit meergenoemd fonds bestreden.

c. Commissie van Toezicht.

In verslagjaar werd de subcommissie voor de B.A.S. omgezet in een subcommissie voor het Ambachtsonderwijs, welke mede belast werd met het toezicht op den Ambachtsleergang.

Verder moge worden verwezen naar § 1 onder b Inlandsche Schoolcommissie.

§ 3. Gemeentelijk onderwijs.

Volksscholen. Verwezen zij naar § 2 onder a Volks- en Vervolgscholen.

Burger Ambachtsschool.

Op ultimo van dit verslagjaar bestond het onderwijzend personeel der B.A.S. uit 13 leerkrachten, t.w.:

1 Schoolhoofd.

9 Vakonderwijzers.

1 Gouv. wd. Hoofdonderwijzer b/h Mulo ter beschikking gesteld dezer Stadsgemeente.

2 Tijdelijke leerkrachten.

Voor het lesgeven aan de Avondschool (afd. Handel) zijn aan de B.A.S. nog 3 particulieren verbonden.

De schooladministratie wordt gedaan door het Hoofd der school bijgestaan door 1 klerk en 1 hulpschrijver.

Voorts beschikt de school over 3 oppassers.

Het verslag omtrent het onderwijs (Schoolverzuim, leerlingenverloop etc.) zal in deel II van dit jaarverslag worden opgenomen.

Gemeente Bureau-Cursus.

Het verslag betreffende den Gemeente-Bureau-Cursus zal in deel II van dit jaarverslag worden opgenomen.

Onderwijs-commissie.

Voor de onderwijscommissie en haar subcommissies worde verwezen naar Hoofdstuk IV „Bestuur der Gemeente”.

§ 4. Werkzaamheden het Gemeentelijk onderwijs en de overgedragen onderwijszorg betreffende.

De onderwijsoverdracht heeft een aanzienlijke vermeerdering van werkzaamheden voor deze Stadsgemeente gebracht.

Dit werk, alsmede dat verbonden aan het Secretariaat der Europeesche Schoolcommissie, werd gedurende verslagjaar verricht door twee commiezen-maandgelders, 1 typiste-daggelder en 1 klerk-daggelder onder leiding van het Hoofd Sociale Zaken.

1937.

BIJLAGE AMBACHTSLEERGANG.

Maanden	Leerlingen — aantal	Schoolgeld leermiddelen vergoe- ding en bijdrage gereedschaps- fonds.
Januari	295	F. 296,25
Februari	283	„ 281,50
Maart	272	„ 269,50
April	265	„ 265,50
Mei	261	„ 259,50
Juni	259	„ 258,75
Juli	255	„ 254,—
Augustus	350	„ —*)
September	350	„ 538,62
October	331	„ 513,18
November	320	„ —*)
December	324	„ 486,54
Totaal		F. 3423,34**)

*) Het schoolgeld etc. wordt geheven in 10 termijnen;
de maanden Augustus en November zijn de z.g. „vrije” maanden.”

**) Specificatie van dit totaal bedrag:

schoolgeld	F. 3009,14
leermiddelen-vergoeding	„ 118,10
fonds-bijdrage :	„ 296,10

1937

BIJLAGE

Ligging der scholen	Aantal							
	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus
a) Gemeentelijke scholen.								
Kepoetran	140	140	136	137	128	123	123	138
Kedoenganjar	139	135	131	128	127	123	123	145
Tambakgringsing	117	112	110	106	106	106	103	131
Kedoengroekem	147	147	146	144	146	146	144	159
Klimboengan	114	108	108	109	107	106	105	131
Dinojo tangsi	107	105	103	103	100	93	90	125
b) Volksscholen ontstaan uit omzetting v/d Openb. Inl. scholen der 2e klasse.								
Pregolan	159	157	155	154	153	150	150	161
Tembaän	147	145	147	146	144	143	143	161
Soekodono	127	125	125	126	124	124	124	145
Kaliondo	139	137	134	134	130	127	125	155
Tjantian	143	138	135	131	126	124	122	146
Boeboetan (Meisjes)	160	157	162	156	160	155	155	167
Kaliondo (Meisjes)	135	136	136	134	134	134	132	149
Genteng	113	115	118	118	121	118	118	145
Groedo	131	130	127	128	128	123	119	145
Kembang koening	148	149	144	144	144	147	145	157
Patjarkeling	168	166	167	162	160	155	157	164
Boeboetan	126	126	112	108	108	106	103	140
Pasiran	131	129	126	125	121	117	113	139
Sidotopo	137	135	134	132	129	125	125	150
Tambaksari	128	128	127	127	123	118	118	140
Rangkah	117	119	118	118	115	111	109	135
Totaal	2973	2947	2909	2878	2842	2782	2750	3228
Opbrengst schoolgelden a)	f 229,96	f 173,70	f 151,05	f 164,62	f 155,79	f 157,—	f 13,07	f 1,28
b)	„ 802,84	„ 618,77	„ 495,51	„ 500,63	„ 496,73	„ 504,56	„ 16,57	—
Restituties a)					„ 5,48	„ 1,01		„ 0,30
					„ 0,48			

VOLKSSCHOLEN.

Leerlingen				Totaal opbrengst school- gelden v/h jaar 1937	Resultaten op 1 Augustus 1937									
September	October	November	December		Toegelaten tot de	Niet bevorderd	Overgegaan naar de	Toegelaten tot de	Niet bevorderd	Overgegaan naar de	Toegelaten tot de	Niet bevorderd	Aantal leer- lingen wien een diploma werd uigereikt.	
				1ste kl.		2e klasse		3e klasse						
138	140	136	136	49	4	39	3	4	37	—	2	33		
144	141	140	140	49	6	42	3	5	37	—	3	29		
131	126	126	126	46	10	40	—	6	24	2	3	19		
159	154	150	150	47	8	44	5	4	48	1	2	35		
129	130	129	128	49	9	36	1	6	26	1	3	25		
125	123	126	126	54	3	35	3	3	25	—	2	20		
161	158	157	157	51	5	45	2	8	42	3	5	40		
158	158	155	152	49	7	41	7	7	43	3	4	39		
145	144	139	139	51	4	42	4	3	37	1	3	30		
154	150	150	150	53	3	47	3	2	42	3	2	28		
146	147	145	144	49	8	36	2	8	35	1	7	28		
168	164	161	161	46	10	42	2	12	40	6	9	42		
151	147	148	147	46	9	43	3	6	37	—	5	32		
144	147	145	144	46	9	39	8	6	35	1	1	27		
145	143	137	137	45	10	38	3	9	31	4	5	25		
156	152	150	149	47	8	45	1	9	38	1	8	37		
168	166	164	164	54	4	43	4	4	49	1	5	47		
144	139	130	129	52	5	41	—	2	37	—	3	20		
141	135	133	132	48	8	35	4	7	34	2	1	26		
143	143	148	148	58	2	41	3	4	35	3	4	37		
140	137	134	134	49	6	39	4	7	29	1	5	26		
130	128	125	125	42	15	33	2	7	33	—	3	18		
3225	3177	3133	3123	1080	153	886	67	129	794	34	85	663		
f 174,96	f 170,85	f 1,50	f 162,78	1233		1082		913						
„ 544,04	„ 556,65	„ 9,52	„ 508,34	f 6610,72		3228		begin schooljaar		1937/193				
			„ 0,30	„ 84,89		3144		„		1936/193				
„ 77,02			„ 0,30	f 6525,83										

BIJLAGE

Ligging der scholen.		AANTAL LEERLINGEN								
		Januari	Februari	Mart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September
Openbare Inlandsche Vervolgscholen:										
No. 1	Tjantian	60	58	58	58	57	56	56	56	57
" 2	Kaliondo	75	76	75	74	74	74	73	90	91
" 3	Pregolan *)	157	162	150	147	145	143	142	128	128
" 4	Soekodono	72	69	67	67	68	65	64	63	62
" 5	Tembaän	82	80	80	79	79	79	79	93	90
" 6	Groedo	76	78	76	75	76	76	76	89	89
" 7	Genteng	63	63	63	64	61	61	61	63	62
" 8	Patjarkeling	78	80	78	74	75	75	72	95	91
" 9	Kembang koening	58	53	51	47	47	47	46	79	77
" 10	Pasiran	46	44	43	43	42	41	41	59	57
" 11	Boeboetan	75	75	77	75	76	76	76	92	89
" 12	Tambakwari	53	57	56	59	58	58	56	79	79
" 13	Sidotopo	64	64	61	58	56	54	51	70	71
" 14	Rangkah	50	49	48	47	46	45	45	52	48
Sub-totaal		1009	1008	987	971	968	958	946	1108	1091
Openbare Inlandsche Meisjes Vervolgscholen.										
No. 1	Boeboetan	127	127	124	126	127	124	124	147	149
" 2	Kaliondo	53	54	54	51	51	52	52	82	81
Totaal		1189	1189	1165	1148	1146	1134	1122	1337	1321
Opbrengstschoolgelden en leermiddelen vergoeding . .		115,89	446,74	333,09	329,08	330,28	331,52	323,86	—	522,96
Restituties						0,50	0,25			
*) Bij Raadsbesluit ddo. 30 Juni 1937 No. 14—7 is de 6e klasse (handelsklasse) opgeheven.										

VERVOLGSCHOLEN.

RESULTATEN op 1. Augustus 1937.										Aantal leerlingen wien een diploma werd uitgereikt.		
October	November	December	Totaal opbrengst schoolegelden v/h jaar 1937.	4e klasse			5e klasse				6e klasse	
				Toegelaten tot de	Niet bevorderd	Overgegaan naar de	Toegelaten tot de	Niet bevorderd	Overgegaan naar de		Toegelaten tot de	Niet bevorderd
60	59	59		27	5	20	2	2	—	—	24	
91	90	89		42	7	39	—	2	—	—	25	
122	123	119		74	8	43**)	—	3	—	—	34 en 30 ¹⁾	
61	58	58		34	4	25	—	—	—	—	34	
90	88	80		49	6	35	—	3	—	—	35	
86	86	86		45	3	39	1	1	—	—	31	
61	60	60		25	3	28	5	2	—	—	26	
90	86	86		46	11	30	—	8	—	—	23	
72	71	71		44	4	22	7	2	—	—	18	
54	51	50		27	6	19	2	5	—	—	11	
88	86	86		48	5	38	1	—	—	—	33	
79	76	76		45	—	25	4	5	—	—	26	
72	72	72		38	4	22	2	4	—	—	25	
49	49	49		26	4	18	—	4	—	—	19	
1075	1052	1041		570	70	403	24	41			394	
146	144	141		49	6	48	—	1	43	—	24	
81	81	81		35	6	23	—	2	16	—	4	
1302	1277	1263		654	82	474	24	44	59		422	
443,26	—	427,54	f 3604,22	736			542			59		
		1,88	" 2,63				1337 begin schooljaar 1937/38					
			f 3601,59				1256 " " 1936/37					
							1178 " " 1935/36					

**) Exclusief de 21 leerlingen, die wegens plaatsgebrek naar andere vervolgscholen zijn gegaan.

1) Van de 6e klasse

**.) Exclusief de 21 leerlingen, die wegens plaatsgebrek naar andere vervolgscholen zijn gegaan.

1.) Van de 6e klasse.

II. Armenzorg en Maatschappelijke Steun.

§ 1. Verordening en normen voor de verleenng van steun.

De Verordening betreffende de Armenzorg in de Stadsgemeente Soerabaja van 9 Maart 1932 (Prov. Blad dd. 1 Dec. 1934 serie B. No. 11) heeft in verslagjaar geen wijziging ondergaan.

Wel is bij Gemeentebld van 6 Augustus 1937 No. 177 een nieuw Ontwerp-Armenezorgverordening, ingevolge Staatsblad 1934 No. 26, den Stadsgemeenteraad aangeboden, doch tot vaststelling daarvan is de Raad in 1937 nog niet gekomen.

Voor de vaststelling der steunbedragen zijn in 1937 normen vastgesteld, naar twee grondslagen n.l. opleiding en vorige maatschappelijk peil, verdeeld over vijf klassen.

§ 2. Commissie van bijstand.

(op den voet van het bepaalde in art. 71 lid 2 der S. G. O. Staatsblad 1936 No. 365).

Op 31 December 1937 was de samenstelling der commissie als volgt :

J. K. Lengkong	(lid-Voozitter)	
J. H. W. Pfeiffer	(Secretaris)	
Ch. F. Hakkers	(lid	} Raadsleden
M. Sabar	(„)	
C. van den Hamer	(„)	
Tio Hian Sioe	(„)	
A. M. G. Schlundt Bodien	(„)	} niet-Raadsleden
Mevr. S. Gondokoesoemo	(„)	

In den loop van 1937 trad Mevr. Sardjono wegens vertrek uit de Stadsgemeente Soerabaja af, terwijl Mevr. Gondokoesoemo in haar plaats tot lid der Commissie werd benoemd.

§ 3. Vergaderingen.

De Commissie kwam gedurende verslagjaar 23 maal bijeen.

§ 4. Bedeelden en onderstanden.

Evenals voorgaande jaren zag de Gemeentelijke Armenzorg zich in verband met de voor dit doel beschikbaar gestelde gelden voor een moeilijke taak gesteld. Door het terugloopen der fondsen waren verschillende armenzorg-instellingen in den loop van 1937

gedwongen de nieuwe steunverleeningen geheel aan de Gemeentelijke Armenzorg over te laten en bepaalden zij zich uitsluitend tot gedeeltelijke steun ten aanzien van oude gevallen, terwijl enkele armenzorginstellingen zelfs genoodzaakt waren ook oude gevallen naar de Gemeentelijke Armenzorg over te hevelen.

Door bemiddeling van het bureau voor Arbeidsbemiddeling konden ook in 1937 weer verschillende bedeelden aan werk worden geholpen, waardoor de steun geheel of gedeeltelijk kwam te vervallen. Ook door toekenning van een éénmalige uitkeering voor het opzetten van een handeltje, konden tientallen bedeelden worden afgevoerd.

Het aantal bedeelden per ultimo 1937 bedroeg 1403, terwijl dat van 1936 1500 was, alzoo in verslagjaar een teruggang van 97.

In 1937 werden 521 nieuwe aanvragen ingediend; hiervan werden 300 verzoeken afgewezen, en 221 ingewilligd. De terugloop van het aantal nieuwe aanvragen is een gevolg van de economische opleving. Een intensieve nacontrole heeft regelmatig plaats gehad. Aanleiding werd gevonden in 66 van de 851 nacontrole-gevallen de steun geheel in te trekken.

Gedurende verslagjaar genoten gemiddeld per maand 322 Europeanen, 476 Chineezzen, 561 Inheemschen en 44 Vreemde Oosterlingen steun (vide bijgaande overzichtstaten).

Het door den Stadsgemeenteraad voor 1937 ten behoeve van de uitkeeringen aan armlastigen uitgetrokken crediet bedroeg f 100.000.—. Het aandeel in de pro-mille gelden uit de opbrengst venduties etc. bedroeg voor 1937 f 17.500.—, terwijl uit het Algemeen Armenfonds voor Nederlandsch-Indië een bedrag werd ontvangen van f 10.500.—, zoodat de Landsvergoeding over 1937 f 28.000.— heeft bedragen. De totaal uitgekeerde som aan steunbedragen was f 100.075.19, vermeerderd met f 1747.20 terzake ingehuurde eenmans woningen en f 225.— terzake uitkeeringen aan instellingen van liefdadigheid. Dat het totaal bedrag ad f 102.047.39, ondanks de terugloop van het aantal bedeelden, gestegen is, vindt zijn oorzaak in een extra uitkeering in de maand Januari ter gelegenheid van het huwelijk van het Prinselijk paar, de invoering der normen en de sedert 1 Augustus 1937 toegekende toeslag van 5% op de steunbedragen in verband met de prijsstijging.

§ 5. *Studiebeurzen.*

In verslagjaar werden door het Bureau voor Armenzorg terzake aanvragen om studiebeurzen 47 enquête's ingesteld. Er werden 26 studiebeurzen verleend en 21 aanvragen afgewezen.

§ 6. *Personeel.*

Het personeel, tewerkgesteld op het Bureau voor Armenzorg bestond per 1 Januari 1937 uit: 1 hoofdcommies 1e kl., 2 enquêtrice's, 2 klerken, en 1 typiste.

In de plaats van de hoofdcommies 1 kl. E.C. Kneefel, die in Juni 1937 met buitenlandsch verlof vertrok, is tijdelijk met de waarneming van diens werkzaamheden belast de commies 1e kl. A. H. Gijsberts.

Alle aan deze afdeeling verbonden werkzaamheden staan onder leiding van het Hoofd Sociale Zaken.

OVERZICHTSTAAT 1937.

1937	EUROPEANEN		CHINEEZEN		INHEEMSCHEN		Vr. OOSTERLINGEN	
	Aantal bedeel- den	Totaal bedrag der uitkeeringen	Aantal bedeel- den	Totaal bedrag der uitkeeringen	Aantal bedeel- den	Totaal bedrag der uitkeeringen	Aantal bedeel- den	Totaal bedrag der uitkeeringen
Januari. . . .	352	f 5.007.67	504	f 3.483.—	583	f 3.407.42	45	f 406.97
Februari . . .	347	„ 3.572.99	502	„ 2.308.48	588	„ 2.279.81	46	„ 290.57
Maart	334	„ 3.414.—	511	„ 2.295.24	585	„ 2.236.97	48	„ 299.07
April	339	„ 3.555.96	516	„ 2.287.52	585	„ 2.174.48	45	„ 284.07
Mei	313	„ 3.331.85	493	„ 2.215.54	579	„ 2.216.53	47	„ 302.57
Juni	314	„ 3.235.58	475	„ 2.117.36	554	„ 2.079.50	48	„ 340.57
Juli	318	„ 3.220.73	474	„ 2.060.39	556	„ 2.060.18	44	„ 297.67
Augustus . . .	313	„ 3.364.09	460	„ 2.135.45	557	„ 2.192.61	44	„ 285.56
September . .	306	„ 3.233.43	455	„ 2.126.59	548	„ 2.133.89	42	„ 264.39
October . . .	308	„ 3.319.82	448	„ 2.131.38	542	„ 2.094.72	42	„ 261.72
November . . .	309	„ 3.278.71	439	„ 2.224.87	540	„ 2.105.24	44	„ 279.51
December. . .	318	„ 3.421.15	441	„ 2.210.34	522	„ 1.964.63	41	„ 264.40
		f 41.955.98		f 27.596.16		f 26.945.98		f 3.577.07

Totaal uitkeeringen aan armlastigen . . . f 100.075.19

Betaald aan ingehuurde eenmans woningen „ 1.747.20

Uitkeering aan diverse instellingen . . . „ 225.—

f 102.047.39

OVERZICHTSTAAT 1931 t/m 1937.

Jaar	EUROPEANEN			CHINEEZEN			INHEEMSCHEN			VR. OOSTERLINGEN			Totaal
	Gemiddeld aantal bedeeiden p. mnd.	Aantal gedeeltelijk gesteund door andere corporaties	Bedrag der uitkeering	Gemiddeld aantal bedeeiden p. mnd.	Aantal gedeeltelijk gesteund door andere corporaties	Bedrag der uitkeering	Gemiddeld aantal bedeeiden p. mnd.	Aantal gedeeltelijk gesteund door andere corporaties	Bedrag der uitkeering	Gemiddeld aantal bedeeiden p. mnd.	Aantal gedeeltelijk gesteund door andere corporaties	Bedrag der uitkeering	
		¹⁾ <i>f</i>			¹⁾ <i>f</i>			¹⁾ <i>f</i>			¹⁾ <i>f</i>		<i>f</i>
1937	322	87	41955.98	476	34	27596.16	561	30	26945.98	44	11	3577.07	100.075.19
1936	348	105	42217.05	511	137	27567.04	599	19	26521.99	39	geen	3353.75	99.659.83
1935	323	—	35391.08	373	—	20746.58	423	—	18422.57	29	—	1683.83	76.244.06
1934	342	—	32439.65	419	—	20471.72	389	—	14711.70	40	—	1805.20	69.428.27
1933	299	—	31436.42	376	—	17236.88	311	—	9224.50	30	—	1186.25	59.084.05
1932	311	—	26630.05	228	—	10716.22	116	—	4219.50	9	—	410.—	41.975.80
1931	366	—	10480.72	133	—	4525.17	65	—	1803.75	3	—	91.—	16.900.64

¹⁾ voorgaande jaren niet geregisteerd.

§ 7. *Subsidies.*

In 1937 werden aan de hierna te noemen vereenigingen en/of instellingen subsidie toegekend.

Groep A. Onderwijsinrichtingen en daarmee verband houdende instellingen.

Vereeniging Soerabajasche school
voor Buitengewoon en Individueel

onderwijs f 5.800.— (Onder voorwaarde
(dat aan het door
(de vereeniging ge-
(stichte bouwfonds
(geen andere be-
(stemming zal wor-
(den gegeven.

Liefdadigheidsvereeniging

„Charitas” „ 650.—

Soerabajasche Fröbelschool voor

Minvermogenden „ 1.000.—

Vereeniging Soerabajasche Huis-

houd- en Industriesschool t. b. v.

de Lagere Nijverheidsschool . . „ 5.550.—

Vereeniging Openbare Leeszaal en

Bibliotheek te Soerabaja . . . „ 4.000.—

Meisjes Internaat Perlindoengan

Peladjar Pemoeda Istri (P. P. P. I.) „ 300.—

Vereeniging Soerabajasche Plan-

ten- en Dierentuin „ 10.000.— (Overeenkomstig

(de bepaling vast-

(gesteld bij besluit

(van den Gemeen-

(teraad ddo. 29 Juni

(1933 No. 126 tot

(nevengenoemd

(maximum.

Nijverheidsvereniging Pertoekangan afd. Weefschool te Soerabaja . .	750.—
Indo Europeesch Verbond t. b. v.	
de Zaalbergschool	9.000.—
Vereeniging Perlindoengan Peladjar	500.—
Schoolvereniging H. A. I. (Hollandsch Arabisch Instituut) . . .	600.—
Te bestemmen ten behoeve van het afdraaien van schoolfilms . .	300.—
Totaal f	38.450.—

Groep B. Weezeninrichtingen, Opvoedingsgestichten en Maatschappelijke Tehuizen.

Perkoempoelan Pemeliharaän Anak	
Jatim f	613.80
De inrichting voor Jongens-weezen .	3.104.07
De Weezeninrichting „Thay Tong Bong Yan	935.31
Het Hulpfonds van den H. Vincentius á Paulo ten behoeve van het Tehuis St. Ursula	1.543.26
Vereeniging Vrouwentehuis te Soerabaja	1.000.—
(Met de bepaling dat bij toekenning van een aandeel in de loterij een bedrag zal dienen te worden teruggestort, gelijk aan dat aandeel tot een maximum van f 1.000.—)	

f 7.206.44

Groep C. Steun aan Werkloozen.

Plaatselijk Comité tot Steun aan Werkloozen te Soerabaja . . . f	12.600.—
Comité Pemberantas Penganggorean Indonesia	5.700.—
Totaal f	18.300.—

Groep D. Diverse nuttige instellingen, niet thuis behorende onder één der andere groepen.

Anti Woeker Vereeniging . . . f 250.—

Soerabajasche Jaarmarkt

Vereeniging . . . „ 3500.— (Met de bepaling
(dat nevenvermeld
(bedrag als maxi-
(mum geldt ter dek-
(king van 50 0/0 van
(het in 1937 even-
(tueel te lijden ver-
(lies

Vereeniging voor Locale Belangen „ 200.—

Stichting Propaganda Ned.-Ind.

Fabrikaat t.b.v. de Permanente

Industrieel Expositie te Soerabaja „ 1200.— (ter dekking van
(het eventueel in
(1937 te lijden ver-
(lies tot nevenver-
(meld maximum.

Totaal f 515.0—

Groep E. Instellingen voor Ziekenzorg en in het belang der Volksgezondheid.

Stichting Leger des Heils t.b.v. het William Booth

Vrouwen en Kinderziekenhuis . . . f 1.750.33

Wijkverpleging „Mardi Santosa” te Soerabaja . . „ 1.066.37

Vereeniging Moehammadijah Bahagian P. K. O. Afd.

Soerabaja t.b.v. hare Poliklinieken, Kinderzorg en

Consultatiebureau voor Zuigelingen . . . „ 1.158.69

Stichting Perhimpunan boeat Mentjegah Kematian

Anak² jang loear biasa (Verg. Kinderzorg) . . . „ 1.229.62

Sint Melania Vereeniging t.b.v. de Polikliniek en

Wijkverpleging . . . „ 2.519.62

Vereeniging Soerabajasche Oogheelkundige Kliniek „	3.212.63
Badan Kesahatan perhimpoean kaoem verplegers (sters) dan vroedvrouwen Indonesia (P. K. V. I.) . . . „	1.002.—
Vereeniging Soe Swie Tiong Hwa le Wan t. b. v. hare Ziekeninrichting te Kaliondo „	2.804.48
Plaatselijke organisatie te Soerabaja van de Centrale Vereeniging tot bestrijding der tuberculose in Ne- derlandsch Indië „	1.500.—
	<u>f 16.243.74</u>

III. Gemeentelijk bureau voor Arbeidsbemiddeling en beroepskeuze.

1. Verordening en reglementen.

De Verordening tot instelling van een Gemeentelijk Bureau voor Arbeidsbemiddeling en Beroepskeuze van 16 Januari 1925 (Jav. Crt. 6 Februari 1925 Nr. 11) is per 31 December 1935 komen te vervallen. In de plaats daarvan trad per 1 Januari 1936 in werking het reglement op dit bureau. Volgens dit reglement berust de leiding van het bureau bij Burgemeester en Wethouders, bijgestaan door een commissie van bijstand voor de arbeidsbemiddeling (op den voet van het bepaalde in art. 71 lid 2 S.G.O.).

2. Commissie van Bijstand.

Op 31 December 1937 was de samenstelling dier commissie als volgt :

J. K. Lengkong (lid Voorzitter)	Wethouder	
J. H. W. Pfeiffer (Secretaris)	Hoofd Sociale Zaken	
Mr. T. F. H. Postma	(lid)	} Raadsleden
A. A. A. van Eeckhoven	„	
J. F. Tuwanakotta	„	
Tio Hian Sioe	„	
L. Dietvors	„	} Niet Raadsleden
I. van Jeveren	„	
H. L. Liem	„	
F. H. Westerling	„	
W. O. de Graaf	„	

In den loop van 1937 traden de heeren J. Drukker en H. A. Tittel af wegens vertrek uit deze Stadsgemeente, terwijl de heer W. O. de Graaf tot lid dezer commissie werd benoemd.

3. *Organisatie en personeel.*

Het bureau omvat twee afdelingen:

- a) z.g. Europeesche afdeling (voor geschoolden van alle landaarden)
- b) z.g. Inheemsche afdeling (voor minder of ongeschoolden c.q. werkvolk).

Het personeel bestond in verslagjaar uit een Ambtenaar voor Arbeidsbemiddeling, 2 klerken, een steno-typiste, 2 daggelders en 2 oppassers. De algemeene leiding berust bij het Hoofd Sociale Zaken.

4. *Verordeningen en Algemeene werkzaamheden.*

De Commissie hield in verslagjaar één vergadering, waarin o.m. besloten werd het Gemeentebestuur te adviseeren het daaraan te leiden, dat het arbeidsbureau zijn bemiddeling in het algemeen voor iederen werkzoekende, al dan niet werklooze, beschikbaar zal stellen.

Door het bureau werden herhaaldelijk besprekingen gevoerd met werkgevers, welke ten deel hadden gunstige resultaten voor de bemiddeling van het bureau te verkrijgen. De schriftelijke propaganda onder werkgevers zoowel als onder werknemers werd ook in 1937 voortgezet. Reclame-middelen werden gezonden aan alle werkgevers, die middels advertentie werkkrachten opriepen, terwijl in een begeleidend schrijven werd verzocht het bureau bij de voorziening in te schakelen, hetwelk dikwijls gunstig gevolg had. Ten behoeve der inschrijving van werkzoekenden werd den Directeuren en Hoofden der scholen van alle in Soerabaja bestaande onderwijs-inrichtingen verzocht de aandacht der geslaagden op het bestaan van het Arbeidsbureau te willen vestigen. Van verschillende schoolhoofden werd bericht ontvangen, dat op medewerking gerekend kan worden. Het resultaat was dan ook niet onbevredigend.

5. *Centrale Arbeidsbureau te Batavia.*

De begin 1937 in uitzicht gestelde conferentie van de leiders der arbeidsbureaux op Java onder praesidium van het Hoofd van het Kantoor van Arbeid heeft in 1937 nog niet plaats gevonden.

Wel is eenige keeren van de gelegenheid dat het Hoofd van het Kantoor van Arbeid te Soerabaja vertoefde, voor besprekingen met de besturen van het Plaatselijk steuncomité, Imiw en Werkcentrale, gebruik gemaakt om enkele questies betreffende arbeidsbemiddelingen te bespreken.

Aan het Centraal kantoor werden ook in 1937 weer alle mogelijke inlichtingen en gegevens verschaft, benoodigd voor de centrale registratie en de op te maken statistieken.

6. *Loonstandaard.*

Ten aanzien van den loonstandaard kon worden medegedeeld, dat in vrijwel alle bedrijven de loonen ten gevolge van de in 1937 ingetreden economische opleving en de depreciatie van den gulden een stijgende lijn vertoonden.

In navolging van het Gouvernement zijn diverse handelshuizen er toe overgegaan hun personeel een duurtetoeslag te verleenen.

Klachten omtrent vervanging van behoorlijk gesalarieerde krachten door jongere goedkoopere — z.g. uitstooting — deden zich hoegenaamd niet voor.

7. *Arbeidsbemiddeling overzicht.*

Ten aanzien van den loonstandaard kan worden medegeschenkomst van het Gemeentelijk bureau voor arbeidsbemiddeling plaats vond, mogen onderstaande cijfers dienen.

	Aanbiedingen van werkzoekenden.			
	<i>Europeanen</i>	<i>Chineezen</i>	<i>Inheemschen</i>	<i>Totaal</i>
1936	1689	374	2607	4670
1937	1925	414	2457	4796

	Aanvragen van werkgevers.			
	<i>Europeanen</i>	<i>Chineezen</i>	<i>Inheemschen</i>	<i>Totaal</i>
1936	506	44	494	1044
1937	575	66	484	1125

Plaatsingen van werknemers.

	<i>Europeanen</i>	<i>Chineezen</i>	<i>Inheemschen</i>	<i>Totaal</i>
1936	436	33	392	861
1937	567	66	484	1117

Hiervan werden onderscheidenlijk geplaatst in Particulieren dienst

	<i>Europeanen</i>	<i>Chineezen</i>	<i>Inheemschen</i>	<i>Totaal</i>
	460	62	398	920

en in overheidsdienst

	<i>Europeanen</i>	<i>Chineezen</i>	<i>Inheemschen</i>	<i>Totaal</i>
	107	4	86	197
	567	66	484	1117

Deze 1117 plaatsingen kunnen gesplitst worden in :

	<i>Europeanen</i>	<i>Chineezen</i>	<i>Inheemschen</i>	<i>Totaal</i>
a.	406	64	436	906
b.	123	2	43	168
c.	38	—	5	43
	567	66	484	1117

Toelichting:

- a. Werkgevers en werknemers binnen de Gemeente gevestigd.
- b. één van de partijen buiten de Gemeente gevestigd.
- c. beide partijen buiten de Gemeente gevestigd.

Overgebleven ingeschreven werkzoekenden.

Het aantal per ulto. 1937 na periodieke afvoering bedroeg

<i>Europeanen</i>	<i>Chineezen</i>	<i>Inheemschen</i>	<i>Totaal</i>
3114	230	1123	3467

8. Werkloosheid en plaatsings-mogelijkheid.

Zooals uit de cijfers blijkt is het aantal aanbiedingen van werkzoekenden in 1937 bij 1936 vergeleken nog gestegen, waaruit evenwel niet moet worden geconcludeerd, dat de werkloosheid is toegenomen.

Integendeel door de opleving in handel en industrie alsmede in de cultures, valt een verhoogde vraag te constateeren.

De oorzaken, welke aan bedoelde stijging en aan het vrij constant hoog aantal ingeschreven werkzoekenden ten grondslag liggen, zijn de volgende :

1e. de meerdere bekendheid van het bureau.

Steeds meer gaan de werkzoekenden, ook uit betere standen, het nut van openbare arbeidsbemiddeling inzien.

2c. de verplichte inschrijving.

- a) van gesteunden door het Plaatselijk steuncomité, waaronder niet alleen vallen de volwaardige werkloozen, doch ook zij van wie niet meer gezegd kan worden, dat zij een redelijke kans hebben op het vinden van een werkkring.
- b) van bij de Werkeentrale te werkgestelden al dan niet volwaardige werkloozen.
- c) van gesteunden door de Gemeentelijke Armenzorg, de niet volwaardige werkloozen, alsmede hun kinderen boven 18 jarigen leeftijd.

3e. de inschrijving van

- a) werkzoekenden, niet werkloozen, die om een of andere reden van werkkring wenschen te veranderen.
- b) tijdelijk te werkgestelden voornamelijk in de cultures.

Het vrij constant groot getal ingeschreven werkzoekenden geeft derhalve geen juist beeld van de werkloosheid in deze Stads-gemeente, terwijl van deze ingeschrevenen met betrekking tot de plaatsingsmogelijkheid gezegd kan worden, dat een niet onbelangrijk deel ervan in verband met de leeftijd en onvolwaardigheid geen redelijke kans meer heeft om voor plaatsing in aanmerking te komen.

9. Werkgevers aanvragen.

Vergeleken bij 1936 viel in 1937, en wel voornamelijk in de eerste helft van het jaar, op de arbeidsmarkt een verhoogde vraag, inzonderheid naar jong en goed geschoold, technisch personeel te constateeren als gevolg van de economische opleving. De overheidsdiensten, Douane, P.T.T., S.S., Politie, Leger e.a. hebben het personeel uitgebreid. Bij de Scheepvaart Maatschappij en de Gouvernementsmarine heeft uitbreiding plaats gehad van de categorie jonge machinisten met opleiding K.W.S. en K.E.S. De groote Olie Maatschappijen B.P.M. en de N.K.P.M. hebben vrij geregeld meerendeels voor Nieuw Guinea, doch ook voor de boorterreinen te Borneo en Sumatra personeel aangevraagd.

Het is een verheugend feit, dat het aantal werkgevers dat het bureau inschakelt nog steeds toeneemt.

Teleurstellend is evenwel steeds te moeten ervaren, dat voor ingeschrevenen boven de 35 jaar met dikwijls groote gezinnen te hunnen laste moeilijk of in het geheel geen emplooi te vinden is.

Bij groote firma's met een pensioenregeling en bij de overheidsdiensten is het vrijwel uitgesloten (tenzij het een tijdelijk werk geldt) werkzoekenden boven dien leeftijd geplaatst te krijgen, weshalve de opleving voorwat plaatsingsmogelijkheid betreft bijna uitsluitend ten goede kwam aan de jeugd-werkloozen.

Door de Regeering is onlangs bij de diverse diensthoofden der Gouvernementsinstellingen nogmaals de aandacht gevestigd op het bestaan der Gemeentelijke gesubsidieerde arbeidsbeurzen. Hoewel de arbeidsbemiddeling voor overheidsinstellingen, andere dan de Gemeentediensten, in 1937 eenigermate is toegenomen, zou deze toch nog veel meer kunnen worden uitgebreid. Wat de Gemeentediensten betreft, wordt bij vacatures in de behoefte voorzien door plaatsing van bij de arbeidsbeurs ingeschrevenen. Zoo een gevraagde kracht niet staat ingeschreven, geschiedt de oproeping van sollicitanten per advertentie door de arbeidsbeurs, welke de ingekomen sollicitatiebrieven verzamelt en ze met advies aan den betreffenden dienst doorzendt.

10. Plaatsingen van werknemers.

Voor een meer gedetailleerd overzicht moge worden verwezen naar den bij dit overzicht behoorenden staat A. Er dient evenwel rekening mede gehouden te worden, dat in de cijfers niet zijn begrepen plaatsingen, welke een tijdelijk karakter dragen, waartoe e.a. behooren de plaatsingen bij de Jaarmarkt, en de personeelsvoorziening ter gelegenheid van de Oranjefeesten, St. Nicolaas en Kerstmis en ten behoeve van verkeerstellingen, straatbelasting enz.

Vergeleken bij 1936 en voorgaande jaren was het resultaat der plaatsingen in 1937 bevredigend.

Er werden in 1937 in totaal 286 personen meer geplaatst dan in 1936 en waar het gemiddelde plaatsingsgetal vanaf de instelling van het bureau 1073 bedraagt, heeft het resultaat 1937 dat getal met 74 plaatsingen overtroffen.

11. Intercommunale arbeidsbemiddeling.

Indien een plaatselijke beurs de gevraagde arbeidskrachten niet kan leveren, wordt door samenwerking met de Centrale arbeidsbeurs of met andere plaatselijke beurzen getracht in de vacatures te voorzien. Ook in het afgelopen jaar heeft deze samenwerking niets te wenschen overgelaten en zijn bevredigende resultaten bereikt.

Staat A.

**12 Maandelijksch overzicht van aanvragen *) van werkgevers en plaatsingen *)
van werkzoekenden gedurende 1937.**

Maand 1937 .	Europeanen		Chineezen		Inheemschen		Totaal	
	Aanvragen werkgevers	Plaatsingen	Aanvragen werkgevers	Plaatsingen	Aanvragen werkgevers	Plaatsingen	Aanvragen werkgevers	Plaatsingen
Januari	53	53	4	4	37	37	94	94
Februari	66	65	9	9	38	38	113	112
Maart	58	57	10	10	31	31	99	98
April	66	66	5	5	38	38	109	109
Mei	47	46	4	4	37	37	88	87
Juni	49	47	12	12	37	37	98	96
Juli	55	53	4	4	40	40	99	97
Augustus	46	46	1	1	56	56	103	103
September	40	40	6	6	36	36	82	82
October	29	29	4	4	42	42	75	75
November	33	33	6	6	35	45	74	74
December	33	32	1	1	57	57	91	90
Totaal	575	567	66	66	484	484	1125	1117

*) hieronder niet begrepen, die welke een tijdelijk karakter dragen.

12. Financieel overzicht.

Ontvangsten.		Uitgaven.	
Gouvernementssubsidie f	2.700.—	Salarissen, Loonen . f	11.044.96
Restitutie door Gouvernement t/z portien en interlocale gesprekken „	680.94	transportkosten . . „	260.03
Gouvernementssubsidie voor de plaatsingen buiten de Gemeente „	1.270.—	Telefoonabonnementen „	220.—
Gemeente bijdrage . „	8.446.84	Porti, telegrammen en interl. gesprekken. „	680.94
		Bureau en schrijfbehoeften „	136.44
		Abonnement persuitknipsels „	120.—
		Diversen „	635.41
Totaal f	13.097.78	Totaal f	13.097.78

In 1937 heeft deze instelling aan de Stadsgemeente Soerabaja derhalve f 8.446,84 gekost.

HOOFDSTUK IX. VOLKSHUISVESTING SOERABAJA.

1. Bestuur.

In het bestuur der N.V. Volkshuisvesting hadden in het afgelopen jaar geen mutaties plaats. Wel waren in 1937 voor aftreding aan de beurt de commissarissen :

Dr. L. H. Belle-The Boen Liang-H. Bach Kolling en J. K. Lengkong, maar genoemde Heeren verklaarden zich bereid weer zitting te nemen in den Raad van Commissarissen, zoodat zij dan ook herkozen werden.

2. Woningbezit.

In het verslagjaar hadden geen uitbreidingen plaats door nieuwbouw, zoodat het geheele woningbezit der N.V. bestaat uit 933 woningen en 232 kamerwoningen, als volgt verdeeld over de diverse complexen t.w. :

Ketabang Oost, Complex I & II.

486 woningen, waaronder 4 warongs met huurprijzen van f 6.50 t/m f 30.—. De drie warongs in Complex II werden voor 1 Juni 1937 verhuurd tegen resp. f 32.50 — f 32.50 — f 35.—, doch na dezen datum tegen f 27.50 — f 27.50 en f 30.—. De vierde warong, waarvan de huurprijs f 32.50 bedroeg werd in November d.j. verbouwd tot woonhuis en op 1 December d.a.v. verhuurd tegen f 25.— per maand.

Ketabang Oost Randbebouwing Complex III.

61 woningen, waaronder 1 warong met huurprijzen van f 22.50 t/m f 36.— wat de woningen, en f 37.50 wat de warong betreft.

Oendaan II. Complex IV.

68 woningen, waaronder 1 toko met huurprijzen van f 24.50 t/m f 62.50; de toko is als woonhuis verhuurd.

Simolawang. Complex Va en Vb.

182 woningen, w.o. 1 tokogebouw, hetwelk als woonhuis verhuurd is met huurprijzen varieerend van f 17.— t/m f 42.50.

Viaductstraat Complex VI.

26 woningen met huurprijzen van f 25.— t/m f 42.50.

Sidodadi II. Complex VII.

74 woningen met huurprijzen van f 4.— t/m f 9.—.

Klein Kebalen Complex VIII.

34 woningen met huurprijzen van f 20.— t/m f 26.—.

Sidodadi I kamerwoningen.

332 kamerwoningen en twee warongs met de volgende huurprijzen :

280 kamers à f 0.40 per week.

35 „ à „ 0,50 „

17 „ à „ 0.60 „

1 Warong à „ 15.— per maand

1 „ à „ 18.— „

3. Verhuur woningen.

In het verslagjaar bleven de huren op een enkele uitzondering na onveranderd. De volgende verlagingen vonden alleen plaats:

Moendoeweg 17 (thans Nangka Nrd. 2)

van f 32.50 tot f 27.50 per 1-6-37

Manggaweg 2 (nieuw Nr. 29)

van f 32.50 tot f 27.50 per 1-6-37

Tambaksarie 40a

van f 35.— tot f 30.— per 1-6-37

Nanasweg 30 (verbouwd tot woonhuis)

van f 32.50 tot f 25.— per 1-12-37.

Een specificatie van de bruto-huuropbrengsten gedurende 1937 (exclusief Sidodadi I) volgt hieronder :

Januari t/m Mei f 15.127.50 per maand.

Juni t/m November „ 15.112.50 „ „

December „ 15.105.— „ „

Het aantal leegstaande woningen gedurende 1937 bedroeg voor de maanden :

Jan. 97½ huurderving f 1508.87 = 9.97% van de brutohuur.

Febr. 90 id. „ 1338.50 = 8.85% id.

Maart 105 id. „ 1417.— = 9.37% id.

April 100½ id. „ 1346.— = 8.9 % id.

Mei 111½ id. „ 1475.37 = 9.75% id.

Juni 117½ id. „ 1617.25 = 10.71% id.

Juli 126 id. „ 1796.— = 11.88% id.

Aug. 130 id. „ 1727.62 = 11.43% id.

Sept. 121 id. „ 1542.37 = 10.21% id.

Oct.	125	huurderving f	1572.—	= 10.4 %	van de brutohuur.
Nov.	125	id.	„ 1544.—	= 10.22%	id.
Dec.	128	id	„ 1587.50	= 10.51%	id.

Bedroeg het gemiddelde huurdervingspercentage in 1936, zooals verleden jaar vermeld 10,31%, voor 1937 calculeeren wij een gemiddelde van 10.18%, een vermindering dus van 0.13%.

Kamerwoningen Sidodadi I.

Hier is nagenoeg geen verandering in de situatie gekomen. Zooals verleden jaar reeds vermeld werd heeft de Gemeentelijke Armenzorg 4 complexen in totaal bestaande uit 112 kamers gehuurd. Door geregelde en scherpe contrôle, waarbij ook steun ondervonden wordt van het Passerbedrijf wordt getracht de achterstand tot zoo klein mogelijke proporties te beperken.

Het aantal leegstaande kamers gedurende 1937 bedroeg over de maanden :

Januari	11½	huurderving f	20.20	=	3.41%	van de brutohuur.
Febr.	14½	id.	„ 25.30	=	4.28%	id.
Maart	8 ² / ₅	id.	„ 19.20	=	2.62%	id.
April	16	id.	„ 28.20	=	4.76%	id.
Mei	16¼	id.	„ 26.70	=	4.51%	id.
Juni	18 ⁴ / ₅	id.	„ 40.40	=	5.52%	id.
Juli	19	id.	„ 32.—	=	5.41%	id.
Aug.	14¼	id.	„ 24.90	=	4.21%	id.
Sept.	20 ² / ₅	id.	„ 44.70	=	6.11%	id.
Oct.	31½	id.	„ 55.30	=	9.34%	id.
Nov.	34¼	id.	„ 58.70	=	9.92%	id.
Dec.	37 ⁴ / ₅	id.	„ 80.50	=	11.—%	id.

4. Nieuwbouw.

Ook in dit verslagjaar had geen nieuwbouw plaats.

5. Herstellingen en bijbouwingen.

In het tweede halfjaar werden in Complex I en II in enkele straten betonnen banden aangebracht, teneinde afspoeling der erven te voorkomen, opdat hiermede tevens bereikt zou worden, dat de fundaties niet bloot zouden komen te liggen. Ook werden deuren der badkamers voor zoover noodig vermaakt en van sloten voorzien, teneinde diefstal of beschadiging der muntmeters te voorkomen. Nanasweg 30 werd zooals boven reeds vermeld tot woonhuis verbouwd.

HOOFDSTUK X. BEDRIJVEN.

I WATERLEIDING.

§ 1. *Personeel.*

De Hoofdopzichter 1e. kl. P.L. Laagewaard hervatte op 30 Maart zijn werkzaamheden op Gempol na ommekomst van zijn buitenlandsch verlof, terwijl de Opzichter 1e. kl. Dutrieux, die tijdelijk te Gempol werd geplaatst op bovengenoemden datum weer met stadswerkzaamheden werd belast. Deze Opzichter vertrok op 9 Mei met buitenlandsch verlof. Den 9den Mei vertrok de Opziener 1e. kl. Bernhard eveneens met buitenlandsch verlof.

Met binnenlandsch verlof gingen de navolgende ambtenaren:

1. P.M. Leiwakabessy van 1 Maart '37 tot 1 Juli '37
2. R.M. Ramelan „ 1 Aug. '37 „ 1 Dec. '37
3. Kadiroen „ 1 Oct. '37 „ 1 Febr. '38.

Op den 1sten. Augustus '37 werd de Machinist Krul wederom ter beschikking gesteld van dit bedrijf, nadat hij tijdelijk te werk was gesteld aan de B.A.S. Hij werd geplaatst op Gempol, terwijl de Machinist 2. kl. Manuel in de stad werd geplaatst.

§ 2. *Winning.*

a. Bronnen.

In Juli werd begonnen met het jaarlijksch onderhoud, hetwelk in verslagjaar nog niet werd beëindigd. De regelmatig terugkeerende debietsschommelingen deden zich in verslagjaar ook voor.

b. Hoofdaanvoerleidingen.

Op 5 Januari werd de buisovergang in de Wonokitri Boulevard (Oemboelanzijde) in bedrijf gesteld.

Behalve het jaarlijksch onderhoud werden diverse luchtventiels vernieuwd en gerepareerd, terwijl diverse loodverbindingen werden aangefit o.a. geschiedde dit op 22 December bij Gadingredjo, waar de loodaangieting geheel was uitgeperst, zoodat het pompstation Oemboelan buiten bedrijf moest worden gesteld tijdens de reparaties.

c. Pompstations.

1. Oemboelan.

Het pompstation bleef gedurende verslagjaar normaal in bedrijf. Op 14 Juni werden metingen verricht.

Op 22 December moest de aanvoer worden gestopt vanwege de lekkage bij Gadingredjo en werd de pomp den volgenden dag weder in bedrijf gesteld.

De toevoeging van chloor had op de normale wijze plaats, behoudens een onderbreking op 17 en 19 Juni wegens herstellingen aan het apparaat.

2. Gempol.

De telefoonverbinding werd ettelijke malen gestoord, echter zonder ernstige gevolgen.

De inhoud van het reservoir werd hoofdzakelijk ververscht met Oemboelanwater onder eigen verval; op 4, 11, 18 en 25 September had verversching plaats met overloopwater uit de Tamananleiding.

Op 11 September van verslagjaar had inspectie plaats door het Veiligheidstoezicht (meer speciaal voor het electrische gedeelte).

Op den 27en September van verslagjaar was het waterverbruik zoozeer toegenomen dat in bedrijfstelling van het pompstation Gempol noodig bleek. Na 2 uur in bedrijf te hebben gestaan sloeg de motor van een aggregaat af op genoemden datum, e.e.a. als gevolg van het doorslaan der rotorwikkeling. Het tweede aggregaat werd in bedrijf gesteld en de doorgeslagen motor vervangen door de reserve. Het defect bleek niet van ernstigen aard te zijn; reparaties werden verricht door de Aniem. In December was de motor weer bedrijfsklaar.

Aantal pompuren.

Het aantal pompuren van Oemboelan bedroeg:

Januari	327	Juli	385.45
Februari	354.15	Augustus	550.45
Maart	398	September	663.15
April	363	October	401.15
Mei	297.30	November	499.15
Juni	350	December	533.30 '

en van Gempol in:

Januari t/m Augustus	nihil
September	92
October	673
November	720
December	nihil

3 Ngagel.

Het pompstation bleef gedurende verslagjaar buiten bedrijf, werd echter wel bedrijfsklaar gehouden.

Aan chemicaliën werd verbruikt:

Aluminiumsulfaat	2464 K.G.
Chloor	94.9 K.G.
Natriumbisulfiet	80 K.G.

§ 3. *Wateronderzoek.*

Zoowel het water van Oemboelan als van Gempol stond onder geregelde bacteriologische contrôle van het Hoofd van het Gewestelijk Laboratorium; speciale maatregelen ter zuivering van het water waren niet noodig.

§ 4. *Hoogreservoir.*

Behalve het jaarlijksch onderhoud bleek grondige reparatie noodig van de vloerbalken zoowel in de schuivenkamer als in het portaal. De reparaties werden opgedragen aan Publieke Werken.

§ 5. *Distributie.*

a. Stadsnet.

Gedurende verslagjaar hadden de gewone jaarlijksche onderhoudswerkzaamheden plaats.

Voorts werden nieuwe leidingen gelegd, t.w.:

1. een leiding van 100 m/m lang 400 M in de Van Sandickstraat. Met de werkzaamheden werd begonnen op 23 April en na een tijdelijke onderbreking beëindigd op 28 Mei.
2. een leiding van 100 m/m lang 80 M in het verlengde van de distributieleiding in de Princesselaan ten behoeve van de aansluiting der Don Boscstichting.

Voorts vond in verslagjaar aansluiting plaats van 4 brandputten op het Haventerrein.

Het totaal bekende lekverlies inclusief spuiwater bedroeg 8450 M³.

b. Spruitleidingen.

Gedurende verslagjaar werden 171 nieuwe leidingen aangelegd, waarvan 81 door de Gemeente Waterleiding en 90 door particuliere ondernemers. Over hetzelfde tijdvak werden 250 spruitleidingen uitgebreid en 249 nieuwe muntmeterleidingen aangelegd. Bovendien hadden 35 omzettingen plaats van muntmeters in gewone meters.

c. Gewone meters.

Het aantal geplaatste en uitgenomen meters bedroeg:

	1937	1936
Geplaatst	7536	8035
Uitgenomen	7184	8162

d. Openstellingen en afsluitingen.

Het aantal openstellingen en afsluitingen bedroeg :

	1937	1936
Openstellingen	4950	5255
Afsluitingen	4506	5201

Het aantal bezuinigingsmeters bedroeg aan het eind van 1937. 210 tegen 224 in 1936.

Het aantal in bedrijf zijnde spruitleidingen bedroeg:

	Gewone meters	Muntmeters.
1 Januari	12631	13378
1 Februari	12659	13321
1 Maart	12664	13192
1 April	12718	13078
1 Mei	12724	12950
1 Juni	12699	12699
1 Juli	12684	12637
1 Augustus	12736	12562
1 September	12772	12596
1 October	12867	12634
1 November	12865	12569
1 December	12921	12640

§ 6. *Ijking watermeters.*

In verslagjaar werden alle in bedrijf staande $\frac{1}{2}$ " meters eenmaal geijkt. Naar aanleiding van dit ijken werden 1219 of ongeveer 10%

van het gemiddeld aantal in bedrijfstaande meters uitgehaald wegens te groote miswijzing.

Voorts werden door de ijkafdeeling 36 knoeigevallen geconstateerd.

Aanvangende 1 November 1937 werden de ijkers belast met het verzamelen van gegevens betrekking hebbende op alle geregistreerde spruitleidingen.

§ 7. *Diversen.*

Bij 250 abonné's werden zegelverbrekingsen aan meters geconstateerd.

a. Zegelverbrekingsen.
stateerd, terwijl aan 162 vrijstelling van herzegelingskosten werd verleend.

In 1936 geconstateerd bij 449 abonné's en vrijstelling verleend aan 314.

b. Herziening waterverbruik.

Bij 141 abonné's werden de verbruiken herzien in verband met ondergrondsche lekkages e.d.

c. Verbruikers.

In verslagjaar werden 209 abonné's reglementair afgesloten tegen 217 in 1936.

d. Bad- en Waschinrichtingen.

Het aantal inrichtingen werd in de loop van verslagjaar uitgebreid met 3 gebouwtjes, zoodat het totaal aantal thans 95 bedraagt, waarbij 838 muntmeters in bedrijf zijn.

§ 8. *Gemeentelijke werkplaats.*

I. Personeel.

In dit jaar hebben geen personeelsmutaties plaats gehad.

II. Algemeene Werkplaats.

Gedurende 1937 werden uitgevoerd 511 werkorders tegen 447 in 1936.

a. Eigen onderhoud	9
b. Onderhoud rollend materieel	23
c. Diverse Gemeente diensten	389
d. Particulieren	90

Ten aanzien van bovenstaande orders wordt het volgende vermeld:

a. Dit betreft uitsluitend onderhoud van de werkplaats en de daarin opgestelde werktuigen.

b. Het rollend materieel, dat administratief is ondergebracht bij de diverse diensten, is in beheer en onderhoud bij de werkplaats. (Garagebedrijf).

Per 31 December waren aanwezig:

3 G.M.C. asphaltauto's

1. G.M.C. latrineauto reinigingsdienst

2 Brockway-auto's onderhoud P.W.

1 Brockway-auto met aanhangwagen v. d. Waterleiding.

1 Federal-latrineauto met aanhangwagen

1 Graham-latrineauto met aanhangwagen

1 Ford-kadaverauto

1 Ford-reparatieauto

12 Stoomwalsen

1 Motorwals.

De Kissel-sproeiauto, die afgekeurd was, is in den loop van dit verslagjaar verkocht.

Verder heeft de Gemeente nog 4 ziekenauto's voor de P.G.D., waarvan de reparatie's ook in de werkplaats plaats hebben. Ook kwamen in dit verslagjaar de 3 Gouvernements ziekenauto's in onderhoud en reparatie bij de werkplaats.

c. Van deze orders zijn er enkele, waaraan de werkplaats vrij geregeld werk heeft. Ingedeeld naar de verschillende diensten en naar de grootte van de orders zijn daarvan te noemen:

Waterleiding.

Het aanmaken van:

meterkasten

koppelingen voor watermeters

dichtingsringen voor watermeters

spindelsleutels

spindelkoppen

plombeerloodjes

Reparatie van:

gereedschappen (als kroonboren, beitels, tangen, snijgereedschap, enz.)

onderdeelen van gewone watermeters en muntmeters voor zoo-ver de outillage van de betrokken werkplaats daar niet op is inge-

richt (o.a. aanmaak van connectings, meenemers voor watermeters, en het ponsen van verschillende soorten onderdeelen voor muntmeters.).

Publieke Werken.

Aanmaak en reparatie ijzerwerk voor tijkars,
uitsmeden van pikhouweelen,
in orde maken van remmen voor tijkars,
reparatie van onderdeelen voor de pompstations.

Abattoir.

reparatie transporthaken
reparaties van darmwagens
reparatie van vleeschstempels en brandmerken
reparatie's ten behoeve van de kadaverinrichting.

Brandweer.

reparatie's van motorspuiten
aanbrengen van koppelingen voor brandslangen.

d. De orders voor particulieren bestonden uit reparatie's van dienstauto's van Gemeente Ambtenaren, en herstellen en controleren van watermeters en muntwatermeters voor verschillende firma's.

De opslag op de loonen voor aandeel in de algemeene kosten bedroeg 100%.

De vaste bijdragen voor het aandeel in de algemeene kosten bedroegen voor het toezicht op de technische installatie van de:

a. Kadaverinstallatie	f 600.-
b. Abattoir	f 600.-

Voor garagehuur en schoonmaken der auto's en stoomwalsen werd f 20.- per maand per auto en f 11.- per wals in rekening gebracht.

II. GRONDBEDRIJF.

§ 1. Personeel.

In verslagjaar is aan den klerk 2e klasse op verzoek ontslag verleend. In de vacature werd voorzien door overplaatsing van een klerk 1e klasse van den Waterleidingdienst. Deze klerk werd per ultimo verslagjaar weder teruggeplaatst bij de Waterleiding; thans is bij d.z.z. dienst een klerk 1e klasse geplaatst door overplaatsing van den Ontvangersdienst.

Per 1 Januari 1937 zijn alle maandgelders, behalve de Commies 2e klasse in lossen dienst benoemd. De laatste werd in lossen dienst benoemd per 1 November 1937.

Bovendien werden in verslagjaar eenige kamponghoofden ontslagen; in den daardoor ontstane vacatures werd voorzien door aanstelling van anderen.

§ 2. *Algemeen.*

In verslagjaar was de vraag naar perceelen grooter dan in 1935 en 1936 en de afgesloten transacties kunnen, gezien de tijdsomstandigheden, wel bevredigend genoemd worden. Verkocht werd totaal $\pm$ 68634 M², tegen 1365 M² in 1936 en 12023 M² in 1935. De opbrengsten bedroegen in drie bovengenoemde jaren respectievelijk $\pm$ f 235.265.60, f 4.587.— en f 36.847.—. Hierbij zijn ruiltransacties met het Gouvernement, welke grootendeels geschieden tegen boekwaarde, buiten beschouwing gelaten.

In verslagjaar werd aan het Bouwtoezicht 4081 M², beheersgrond te Soerabaja-Oost overgedragen t.b.v. ruiling met Inheemschen in verband met rooilijnverbetering. Door het Bouwtoezicht zal aan het Grondbedrijf de boekwaarde vergoed worden van de overgedragen perceelen.

Met het Gouvernement werden de onderhandelingen geopend om tot een algemeene grondruil te komen, waarbij door de Stads-gemeente — buiten de terreinen, waarop Inheemschen rechten kunnen doen gelden — ook zullen worden overgedragen de terreinen, welke in verband met de ligging in aanmerking komen voor uitgifte in jasan.

Tot definitieve resultaten hebben de besprekingen nog niet geleid. De ingestelde Commissie ter bepaling van de waarde der ruilobjecten kwam in verslagjaar met haar taak gereed en in 1938 zal verder met het B.B. onderhandeld worden.

Ook de Commissie, ingesteld ter vaststelling van de nieuwe grondhuurprijzen van perceelen, waarop Inheemschen rechten op den grond hebben, kwam in verslagjaar met haar taak — voor wat betreft de kampons op het land Ngagel-Oost — gereed. In 1938 zal een voorstel worden gedaan deze grondhuren aan de hand van het door de Commissie uitgebracht rapport te verlagen. Over de herziening der grondhuren van het land Kepoetran kidoel is door

het B.B. ook in 1937 nog geen beslissing genomen. Echter kan hier worden opgemerkt dat in verslagjaar een deel der opgezetenen de in 1933 door het B.B. vastgestelde grondhuurprijzen heeft aanvaard en thans de huur regelmatig betaalt.

A. Eigendomsgronden.

I. Goebeng.

In verslagjaar werd met de Armenian Sporting Club onderhandeld over de verhuur, c.q. uitgifte in erfpacht, van het grootste overblijvende deel van het land Goebeng. Tot bepaalde resultaten hebben deze onderhandelingen in verslagjaar nog niet geleid, echter wordt verwacht dat in 1938 wel tot verhuur op langen termijn zal kunnen worden overgegaan.

Ook is met een vereeniging te dezer plaatse onderhandeld over de verhuur van het stuk grond aan de Viaducstraat t.b.v. den aanleg van een hondenrenbaan. Ook deze onderhandelingen zal waarschijnlijk in 1938 haar beslag krijgen.

Intusschen werden de huurders van deze terreinen aangezegd, dat de gronden na afloop van het oogstjaar (ongeveer Juli 1938) waarschijnlijk niet meer voor landbouwdoeleinden verhuurd kunnen worden.

Verkoopen hadden niet plaats.

II. Ketabang-West

In verslagjaar werden geen perceelen verkocht. Inclusief het nog niet ten name van de Stadsgemeente overgeschreven stuk Gouvernementsgrond aan den Ondomohenweg Hoek Dijkermanstraat, welk perceel in eigendom aan de Gemeente is overgedragen in ruil voor een stuk Gemeenteground aan den Grisseescheweg, is van dit land per ultimo 1937 voor verkoop nog 6802 M² beschikbaar.

III. Ketabang-Oost.

In verslagjaar kwam de grondruil met de S.S. ter verkrijging van een betere verkaveling tot stand, waardoor de van Sandickstraat kon worden doorgetrokken.

Alle perceelen gelegen aan dezen nieuwen weg konden worden verkocht, evenals meerdere perceelen aan den Ambenganweg. In verslagjaar werden van dit Land verkocht perceelen met een

totaal oppevlakte van 13.088 M². De opbrengst bedroeg totaal f 35.727.85. Met de Sportvereniging H.B.S. werd onderhandeld over den aanleg van een tweede voetbalveld te Tambaksarie. Deze onderhandelingen zijn in een dusdanig stadium gekomen, dat waarschijnlijk medio 1938 het huurcontract zal worden geteekend.

IV. Ngagel.

Van het land Ngagel, zoowel ten Westen als ten Oosten van de Spoorbaan, werden in verslagjaar geen perceelen verkocht dan wel in erfpacht uitgegeven. Ook belangrijke verhuren hadden niet plaats. Aan de B.P.M. werden van het land Ngagel-Oost eenige perceeltjes in huur gegeven voor proefboringen.

Van de opgezetenen van het land Ngagel-Oost wordt nog steeds zeer veel last ondervonden. Zooals hiervoren reeds is opgemerkt, wordt met het Gouvernement onderhandeld over een grondruil, waardoor bijna dit geheele deel van het land Ngagel overgedragen zal worden aan het Gouvernement, waartegenover de Gemeente de beschikking zal krijgen over andere Gouvernementsgronden waarop Inheemschen geen bezitsrechten hebben. In dezen ruil zal tevens kampong Djagir Wonokromo,, gelegen op het Westelijk deel van het land Ngagel, begrepen zijn.

Voorgesteld zal worden om de in verslagjaar in samenwerking met het B.B. vastgestelde nieuwe grondhuren der kamponggronden per 1 Januari 1938 in te voeren. Deze herziene grondhuren beteekenen voor de opgezetenen een zeer belangrijke verlaging, n.l. $\pm 80\%$ van de oude huurprijzen.

V. Simolawang.

Het resteerend deel van dit land is nog verhuurd voor de exploitatie van een tennisbaan en voor landbouwdoeleinden.

VI. Darmo.

In verslagjaar is door de Genie een grondruil voorgesteld van eenige perceelen aan den Wonokitri-Boulevard tegen eenige Gouvernementsterreinen. Deze transactie zal waarschijnlijk eerst in 1938 worden afgedaan.

De overdracht van de perceelen in verband met de ruiltransacties tusschen het Land, de O.J.S. en de Gemeente heeft nog niet plaats gevonden.

Ook de voorgestelde grondruil met de Bouw Mij Koepang om tot een betere begrenzing van de onderscheidenlijke eigendomsgronden te komen, kwam in verslagjaar nog niet tot stand. In verslagjaar heeft wel een belangrijke verkooptransactie plaats gehad. Van dit land werd n.l. verkocht $\pm 53109 M^2$ (de meetbieven zijn nog niet gereed) tegen den prijs van f 3.50 per M^2 , gevende alzoo een opbrengst van $\pm f 185.881.50$.

Aan de sportvereniging Thor werd een terrein verhuurd voor voetbalveld.

In verband met de plannen om in dit stadsdeel in de toekomst een sportpark te verkrijgen werd het wegenplan van het Noord Westelijk deel van dit land gewijzigd. Opgemerkt kan worden, dat door bovengenoemde plannen, ultimo verslagjaar de vraag naar perceelen weder grooter werd.

In verband met het bovenstaande werden verscheidene huurders van terreinen voor landbouwdoeleinden de huur opgezegd.

VII. Kepoetran-kidoel.

In verslagjaar werd voortgegaan met den afkoop van bezitsrechten op perceelen langs den Palmenlaan Zuid, waarvoor werd uitgegeven f 36.277.88.

Het perceel aan den weg Kaliasin, groot $1170 M^2$, oorspronkelijk verkocht aan de N.V. Bouwk. Bureau Lobry en waarvan de verkoop in 1936 is geannuleerd werd in verslagjaar verkocht aan de Alg. Volkscredietbank tegen den prijs van f 12000.—.

Zooals reeds hiervoren is opgemerkt, wordt thans door een deel der opgezetenen de door het B.B. in 1933 vastgestelde grondhuren regelmatig betaald.

VIII. Blaoeran.

De resteerende grond is geheel ingenomen door kampongs; in verslagjaar deden zich geen mutaties voor.

IX. Boejoekan en Westerbuitenweg.

In verslagjaar is het Gouvernementsbesluit ontvangen inzake den grondruil van het gedeelte van dit land aan den Grisseesche-weg, vallende binnen de nieuwe havengrens met het perceel aan de Dijkermanstraat te Ketabang.

Echter kon nog niet tot overschrijving van laatstgenoemd perceel worden overgegaan, omdat het Land werd verzocht het besluit in dien zin aan te vullen, dat de Stadsgemeente wordt vrijgesteld van de betaling van het overschrijvingsrecht.

Op de voorgestelde grondruiltransacties werd nog geen beslissing van het Land ontvangen.

Het overgrootste deel van deze landen is aan Inheemschen verhuurd voor klein-landbouwdoeleinden.

Het Land werd voorgesteld om de eigendomsverkrijging door de Gemeente van het terrein beoosten den Boezem te beschouwen in verband met de voorgestelde algemeene grondruil hiervoren bedoeld in § 2.

X. Boeboetan.

Het bebouwbare restant is in optie gegeven tot dat door optiehouder het stuk Gouvernementsgrond, hetwelk met het in optie gegeven perceel in de verkaveling één geheel uitmaakt, in eigendom zal zijn verkregen.

XI. Oendaän, Karangtembok, Kapaskrampoeng, Kedonganjar, Sidodadi II en van Deventerlaan.

In verslagjaar werden van deze terreinen geen percelen verkocht.

De onbebouwde percelen zijn aan Inheemschen verhuurd voor klein-landbouwdoeleinden.

B. Beheersgronden.

In verslagjaar werd aan het Bouwtoezicht 4081 M² beheersgrond te Soerabaja Oost overgedragen ten behoeve van ruiling met Inheemschen in verband met rooilijnverbetering.

Aan Inheemschen werd tegen vergoeding overgedragen de voorkeurrechten op 1242 M² Gouvernementsgrond. De beheersgronden zijn voor het overgrootste deel verhuurd aan Inheemschen voor klein-landbouwdoeleinden.

C. Industrie-terreinen.

Zooals hiervoor onder § 2 reeds werd opgemerkt werd met het Gouvernement onderhandelingen geopend om tot een algemeene grondruil te komen. In deze ruil zal tevens begrepen zijn de eigendomsverkrijging van den in 1936 voor industriedoeleinden in eigendom aangevraagden grond beoosten den Boezem.

D. Erfpachten.

De termijn van de met verscheidene erfpachters getroffen regeling betreffende den verschuldigten canon werd met één jaar verlengd, zoodat door hen voorloopig nog één jaar de verlaagde canon mag worden betaald.

Overigens zijn geen nieuwe erfpachters bijgekomen.

Op 1 Januari 1938 zijn in erfpacht uitgegeven de onder-volgende perceelen:

Ligging	Naam van den erfpachter	Oppervl. in M ²	Prijs p/M ²		Pachtsom	
			1936 ct.	1937 ct.	1938	1937
Goebeng-Oost	C. Provoost	1480	20	20	296,—	296,—
Ketabang-West	W. A. Noz	664	35	35	232,40	232,40
	Jap. Association . .	10654	37	—	3.941,98	3.941,98
	Soer. Jaarmarkt Verg.	86800	—	—	12.000,—	12.000,—
	Sajid Salim b. Awab b. Soengkar	2016	60	60	1.710,60	1.710,60
Ngagel-West	N. V. Rubber Import Mij	4705	20	20	941,—	941,—
	N. V. Parf & Toil. Zeepfabr. G. Dralle	25035	20	20	5.007,—	5.007,—
	N. V. Carl. Schlieper Hand. Mij.	5835	20	20	1.167,—	1.167,—
	C. G. Carapiet . . .	6795	20	20	1.359,—	1.359,—
	N. V. Oliefabr. Ngagel (Olvado)	26560	20	20	5.312,—	5.312,—
	N. V. Hoek's Zuurstof- fabr.	4435	20	20	887,—	887,—
	W. H. Hill	11000	18	18	1.980,—	1.980,—
	Ir. J. G. Eckenhausen es.	3700	17	17	629,—	629,—
	N. V. Constr. Werkpl. Eiffel	3380	17	17	574,60	608,40
	N. V. Hand Mij. Noord Moeria	1230	18	18	221,40	221,40
	B. D. de Jong	4060	20	20	812,—	812,—
	Plogstert & Co. . . .	10551	20	20	2.110,20	2.110,20
	N. V. Ver. IJsfabr. . .	15480	20	20	4.279,—	4.279,—
	idem	5915				
	J. C. Schell	2580	20	20	516,—	516,—
	J. N. Beck	2090	23	23	480,70	480,70
Boeboetan	N. V. Ys- en Hand. Mij.	3130	23	23	719,90	719,90

E. Verhuur.

Door de N. V. Soer. Ys- en Handel Mij werd in verslagjaar de huur van het terrein te Goebeng-Oost opgezegd. Van Ketabang Oost is een perceel in huur gegeven aan Broeder Plechelmus voor sportdoeleinden.

Aan de Firma Manson is in verslagjaar verhuurd het geheele terrein te Ngagel, vroeger geoccupeerd door Tan Luxe, terwijl aan den heer Hoolhorst de van de Machinefabriek Bakker overgenomen ijzeren loods in huur is gegeven.

Aan de B. P. M. zijn in verslagjaar eenige perceelen op het land Ngagel-Oost in huur gegeven voor proefboringen.

Zooals reeds eerder is opgemerkt werd de huurovereenkomst van verscheidene voor landbouwdoeleinden verhuurde terreinen opgezegd.

Op 1 Januari 1938 zijn in huur gegeven de ondervolgende perceelen:

Ligging	Naam van den huurder	Oppervl.	Totaal huurprijs per jaar
Goebeng-Oost	Armenian Sport Club	28000,—	240,—
	Voor Sportterrein $\pm$ 1 bouw	7000,—	80,—
Ketabang-West	Voor landbouwdoeleinden	1500,—	1,—
Ketabang-Oost	Voor landbouwdoeleinden enz. $\pm$ 3 bouw	21300,—	46,50
	Sportvereniging H.B.S.	17000,—	240,—
	Broeder Plechelmus	5000,—	48,—
Ngagel-West	N. V. Alg. Bouw- en Aan. Mij. (J. Th. Kie-necker)	2630,—	920,50
	B. A. T.	240,—	120,—
	N. V. Ned. Ind. Bierbrouwerijen	200,—	100,—
	F. R. Sametz (incl. huur ijzeren loods)	1890,—	1260,—
	N. V. Kol. Petrol. Mij. (Socony)	120,—	720,—
	Gouvernements Djatie-bedrijf	4600,—	276,—
	Industrie Mij. Kent (incl. huur ijs. loods)	1000,—	360,—

Ligging	Naam van den huurder	Oppervl.	Totaal huur- prijs per jaar
Ngagel-Oost	Firma S. L. Manson & Co. (incl. huur ijs. loods) Aniem	7000,— gebouw	3000,— 60,—
	O. Hoolhorst (incl huur gebouwen)	3600,—	900,—
	B. P. M. (Servituut)	63224,—	860,—
	B.P.M. (grondboringen)	203000,—	4746,70
	J. van Olderen $\pm$ 18,5 bouw	131640,—	716,40
	Ir. A.E. Klay $\pm$ 3 bouw	21300,—	250,—
	N.V. Melkcentrale (H.P. Klay) 17,5 bouw.	124250,—	757,—
	Kwee Ping Yoe $\pm$ 24 bouw	170400,—	850,—
	J. Quintemeyer $\pm$ 10 bouw	71000,—	400,—
	A. F. Logeman $\pm$ 20 bouw	142000,—	360,—
	Hartman (bioscoop- terrein)	700,—	300,—
	Voor landbouwdoelein- den, enz. $\pm$ 320 bouw.	2272000,—	3125,—
Simolawang	Voor tennisbaan	900,—	120,—
Darmo	Voor Dierenasyl	3200,—	160,—
	Voor Dierentuin	75200,—	350,—
Boejoekan Wes- terbuitenweg	Voor landbouwdoelein- den $\pm$ 20.5 bouw	145500,—	52,50
	Voor landbouwdoelein- den en sportveld	103000,—	176,—
Assemadjadjar	Idem	35500,—	75,—
Kapaskrampong	Idem	376000,—	1330,80
Tembokdoe- koeh II	Idem	56800,—	120,—
Kedonganjar	Idem	8900,—	18,75
Sidodadie	Idem	47900,—	108,50
Soerabaia-Oost	Idem	189700,—	842,32
Ngaglik	en voetbalvelden		
	Voor landbouwdoelein- den en sportveld	14400,—	23,64

III WONINGBEDRIJF.

§ 1. Algemeen.

In verslagjaar behoeften de huurprijzen niet verder te worden verlaagd. Over het algemeen kan opgemerkt worden, dat ook bij dit bedrijf de betere tijd merkbaar is. De vraag naar woningen was in het afgelopen jaar wederom groter dan in voorgaande jaren. Bedroeg het aantal beschikbare woningen per ultimo 1936 nog 6% van het totaal bezit (525 woningen), per ultimo 1937 daalde dit percentage tot 2,5%, hetwelk als normaal moet worden beschouwd. Dit resultaat moet ook worden toegeschreven, ten eerste aan de groote coulance die betracht wordt ten aanzien van de huurders, ten tweede aan de belangrijke verbeteringen die aan de woningen zijn verricht, waardoor deze oude huizen door de meerdere geriefelijkheid konden concurreeren zelfs tegen moderne nieuw gebouwde woningen in dezelfde prijsklasse.

In 1938 zal de korting ad 15% voor een huurcontract van langer dan één jaar niet meer worden verleend, terwijl bij verhuur van de woningen met een huurprijs van f 50.— en hooger met langdurig contract de korting van 10% op 5% zal worden teruggebracht.

§ 2. Woningbezit

Het aantal exploitatie-woningen bleef ongewijzigd n.l. 525 woningen. Het aantal beheerswoningen daarentegen nam toe, door de vele aankoopen van bezitsrechten op perceelen aan de Palmenlaan Zuid, waarbij de opstallen met de rechten op den grond overgingen naar de Gemeente. Verminderd met beheerswoningen die in verslagjaar wegens bouwvalligheid en verbetering van de rooilijnen moesten worden afgebroken bedraagt het aantal per 1 Januari 1938, 246, waarbij zijn begrepen de in werkverschaffing gebouwde woningen. Van laatstgenoemde huizen zijn in het afgelopen jaar een drietal verloot.

§ 3. Herstellingen en bijbouwingen.

In verslagjaar werd voortgegaan met het aanbrengen van verbeteringen aan de woningen van het complex Ketabang-West; eenige open voorgalerijen werden afgesloten en aan 16 woningen autogarages bijgebouwd.

Lag het in de bedoeling om in verslagjaar van 18 woningen de sesekplafonds te vervangen door eternietplafonds, aan dit voornemen kon geen gevolg worden gegeven, daar hiertoe eerst kon worden overgegaan bij leegstaan van de perceelen; slechts bij een achttal woningen kon deze verbetering worden aangebracht.

Van de woningen aan de Viaducstraat moest van twee woningen het wildhouten dakroosterwerk wegens aantasting door witte mieren worden vervangen door djatiehouten.

Met de verbeteringen aan badkamers en W.C.'s werd voortgegaan, eveneens met die aan de huisrioleering.

De woningen van het complex aan de Viaductstraat zijn in verslagjaar geheel overgeverfd, terwijl verscheidene woningen van de overige complexen werden bijgeschilderd. Aan het gebouw van de Huishoud- en Industrieschool werden in verslagjaar bij aanbesteding en onder directie van den Dienst van Publieke Werken verschillende ver- en aanbouwingen verricht.

§ 4. *N.V. Volkshuisvesting.*

Voor bijzonderheden aangaande de woningen der N.V. Volkshuisvesting, welke verhuurd worden door en in onderhoud zijn bij het Grond- en Woningbedrijf, wordt verwezen naar het volgende hoofdstuk van dit verslag.

OVERZICHT DER BESCHIKBARE WONINGEN IN 1937.

Complex	Ketabang West		Oendaan		Kp. Am- bengan/ Djimerto		Sidodadi IV		Dijker- man- straat		Goebeng		Amben- gan Batoe		Versprei- de wonin- gen & Toko's		Totaal bezit	
Aantal woningen	141		64		163		92		4		36		13		12		525	
Maand	Aan- tal	o/o	Aan- tal	o/o	Aan- tal	o/o	Aan- tal	o/o	Aan- tal	o/o	Aan- tal	o/o	Aan- tal	o/o	Aan- tal	o/o	Aan- tal	o/o
Januari	26	18.51	2	3.13	1	0.61	2	2.17	—	—	—	—	—	—	2	16.67	33	6.29
Februari	26	18.51	4	2.45	2	1.23	3	3.26	—	—	2	5.56	—	—	1	8.33	38	7.24
Maart	28	19.86	6	9.38	2	1.23	5	5.43	—	—	2	5.56	—	—	1	8.33	44	8.38
April	28	19.86	4	2.45	3	1.84	8	8.70	—	—	2	5.56	—	—	1	8.33	46	8.76
Mei	27	19.15	5	7.81	3	1.84	4	4.35	—	—	1	2.78	—	—	1	8.33	41	7.81
Juni	23	16.03	3	4.69	2	1.23	1	1.09	—	—	3	8.33	—	—	1	8.33	33	6.29
Juli	24	17.02	3	4.69	2	1.23	1	1.09	—	—	2	5.56	—	—	1	8.33	33	6.29
Augustus	13	9.22	—	—	1	0.61	—	—	—	—	2	5.56	—	—	1	8.33	17	3.24
September	10	7.92	2	3.13	2	1.23	7	7.61	—	—	1	2.78	—	—	1	8.33	23	4.38
October	5	3.55	3	4.69	6	3.68	1	1.09	—	—	2	5.56	—	—	1	8.33	18	3.43
November	3	2.13	—	—	5	3.07	3	3.26	—	—	2	5.56	1	7.69	1	8.33	14	2.67
December	5	3.55	—	—	4	2.45	2	2.17	—	—	1	2.78	—	—	1	8.33	13	2.48

STAND PER ULTIMO DECEMBER 1937 VERHUURD AAN:

Huurprijzen	Woningen		Europeanen			Chineezen			Inheemschen			Onverhuurd		
	Totaal	%	Aan-tal	% cate-gorie	% totaal	Aan-tal	% cate-gorie	% totaal	Aan-tal	% cate-gorie	% totaal	Aan-tal	% cate-gorie	% totaal
Exploitatie woningen:														
Huurprijs boven f 100,—	2	0.38	2	100	0.38	—	—	—	—	—	—	2	8.33	0.38
" f 50,— — f 100,—	24	4.57	20	83.33	3.81	1	4.17	0.19	1	4.17	0.19	2	1.25	0.38
" f 25,— — f 50,—	160	30.48	145	90.63	27.62	5	3.13	0.95	8	5,—	1.54	3	3.85	0.57
" f 12,50 — f 25,—	78	14.86	66	84.62	12.57	3	3.86	0.57	6	7.69	1.09	6	2.30	1.15
" f 1,— — f 12,50	261	49.71	43	16.48	8.19	37	14.18	7.05	175	67.05	33.37			
	525	100,—	276		52.57	46		8.76	190		36.19	13		2.48
Opstallen in administratie bij het Woningbedrijf (Beheerswoningen) boven:														
f 100,— — f 100,—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
f 50,— — " 100,—	2	0.81	1	50,—	0.41	1	50,—	0.41	—	—	—	—	—	—
" 25,— — " 50,—	10	4.06	—	—	—	3	30,—	1.22	5	50,—	2.33	2	20,—	0.81
" 12,50 — " 25,—	35	14.23	—	—	—	16	45.71	6.50	10	20.33	4.07	9	25.71	3.66
" 1,— — " 12,50	199	80.90	3	1.51	1.22	20	10.05	8.13	161	80.90	65.44	15	7.54	6.10
	246	100,—	4		1.63	40		16.26	176		71.54	26		10.57
Recapitulatie:														
Exploitatie woningen	525	68.09	276	52.57	35.80	46	8.76	5.97	190	36.19	24.64	13	2.48	1.69
Opstallen	246	31.91	4	1.63	0.52	40	16.26	5.18	176	71.54	22.83	26	10.57	3.37
	771	100,—	280		36.32	86		11.15	366		47.47	39		5.06

IV PASSERBEDRIJF.

§ 1. *Algemeen.*

Niettegenstaande de vermindering der tarieven op 1 April 1937, werd in verslagjaar — zooals blijkt uit bovenstaande specificatie- f 10.615,16 meer opgebracht dan in 1936.

Deze vermeerdering is niet alleen toe te schrijven aan de „Algemeene geringe opleving” in 1937, doch is mede een gevolg van de uitbreiding met eenige loodsen op enkele passers, waardoor de verkoopers, die eerst een plaats buiten moesten innemen, thans in bovengenoemde loodsen konden worden ondergebracht, zoodat vanzelfsprekend aan retributie meer wordt ontvangen. Bovendien zijn in bovengenoemd bedrag begrepen de opbrengsten van de nieuwe passers Wonokitri en Dapoean, welke passers per dag ieder $\pm$ f 2.50 opbrengen.

§ 2. *Karreplein Wonokromo.*

Op dit karreplein zijn op 23 Augustus 1937 twee verplaatsbare passerloodsen gebouwd ieder van 7 vakken 2.5×2.5 M, waarvan 1 vak aan de Zuidelijke loods bestemd is voor wakershuisje. Op 7 October 1937 zijn de nieuwe loodsen in gebruik genomen.

§ 3. *Karreplein Werfstraat.*

In verband met de verplaatsing van de autobussenstandplaats van het Willemsplein naar de Werfstraat is op dit plein op 1 September en 7 October 1937 aangevangen met den bouw van twee loodsen van 4 vakken elk van 3×2.5 M, welke respectievelijk op 6 October en 26 October 1937 gereed zijn gekomen.

Daar er nog een tekort aan plaatsruimte bestaat voor de z.g. draagbare warongs is een uitbreiding met één loods van 4 vakken 2×2.5 M. aangevraagd.

§ 4. *Karreplein Grisseescheweg.*

Ook dit karreplein heeft één verplaatsbare passerloods van 4 vakken 2.5×2.5 M gekregen.

Met den bouw is aangevangen op 30 Augustus, terwijl deze loods op 15 October 1937 is gereedgekomen.

§ 5. *Passar Rangkah.*

Deze tijdelijke passer tegenover de Inheemsche Begraafplaats te Kapas-kidoel, die op 1 September 1935 in exploitatie kwam en

uit bamboeloodsen bestond, is verplaatst naar een stuk terrein van het Grondbedrijf gelegen aan den weg Gendjeran.

De nieuwe passer is op 31 December 1937 gereed gekomen en bestaat uit overbodig geworden loods en van passer Peneleh en Kepatian.

Waar er nog gebrek is aan plaatsruimte binnen de loods en de dienst der Waterleiding een houten loods — vroeger als Bad- en Waschgelegenheid in gebruik — beschikbaar heeft, zal bedoelde loods alsnog naar passer Rangkah worden overgebracht.

§ 6. *Passar Wonokromo.*

Wegens plaatsgebrek binnen de loods is deze passer uitgebreid met één loods van 20 vakken van 2.5×2.5 M.

Deze is op 31 December 1937 gereedgekomen, zoodat de verkoopers, die eerst op het open terrein verkochten op bovengenoemden datum in de nieuwe loods zijn ondergebracht.

§ 7. *Passar Dapoean.*

„ *Babaän.*

In de hogere ontvangsten van passer Babaän zijn begrepen de opbrengsten van passer Dapoean welke $\pm$ f 2.50 per dag bedraagt.

Bereids zijn voor passer Dapoean dagkaarten besteld, zoodat over eenigen tijd de opbrengst van deze passers gesplitst kan worden.

Den dienst van Publieke-Werken is opdracht gegeven de tijdelijke zinken loods van passer Dapoean af te breken en te vervangen door de oude loods van passer Kranggan.

§ 8. *Passar Wonokitri.*

Deze tijdelijke passer is gelegen achter de oude Kazerne in Darmo en is bij oplevering der beide loods en van 4 vakken elk groot 2.80×2.80 M. d.i. op 1 October 1937 in exploitatie gekomen.

Zooals reeds eerder in het verslag is medegedeeld, brengt deze passer $\pm$ f 2.50 per dag op.

§ 9. *Passar Pabean.*

De projecten van den nieuwen passer zijn aan het eind van verslagjaar gereed gekomen, zoodat begin 1938 waarschijnlijk met den bouw zal kunnen worden aangevangen.

BEDRIJVEN

De totaal-opbrengsten der passers gedurende de laatste drie jaren waren als volgt:

No.	P A S S E R S	1935	1936	1937
1	Genteng	44.720,23	41.685,72	40.062,15
2	Toerie	47.217,03	50.833,27	54.131,32
3	Bong	2.759,16	2.794,60	2.942,38
4	Pabean	102.434,68	94.871,—	97.989,42
5	Peneleh	2.623,01	2.068,29	1.672,64
6	Kalianjar	6.882,38	5.353,22	5.260,24
7	Ampel	1.360,75	1.186,68	987,87
8	Pegirian	9.075,44	8.533,35	8.740,31
9	Kepoetran	32.340,08	32.354,74	33.423,33
10	Babaän	9.851,74	9.014,10	10.269,54
11	Kapassan	38.185,48	34.687,06	33.559,74
12	Kalimati	9.103,61	4.673,47	5.792,62
13	Pasiran	2.245,40	1.598,48	1.360,21
14	Wonokromo	38.782,72	37.635,26	39.516,36
15	Krembangan	3.267,49	2.775,37	2.230,27
16	Kembang	20.224,77	18.403,45	15.969,16
17	Petjindilan	3.678,96	4.392,43	5.229,29
18	Patjarkling	24.649,15	23.101,35	24.479,80
19	Kaliasin	2.459,59	2.175,88	1.499,29
20	Kepatian	588,23	517,23	398,16
21	Tambaksarie	2.297,92	2.638,69	2.933,33
22	Maspati	4.564,73	3.241,30	3.588,56
23	Tembokdoekoeh	8.181,54	8.712,93	7.970,27
24	Dinojo-Tangsi	1.702,42	1.666,15	1.536,57
25	Blaoeran	10.693,37	12.050,65	12.884,73
26	Pesapen	4.981,95	4.208,72	3.987,74
27	Kembodja	572,62	503,26	538,32
28	Ambengan	599,82	418,90	456,69
29	Bibis	515,89	1.282,26	1.669,72
30	Kertopaten	714,—	356,18	541,56
31	Sidodadi	130,90	179,31	191,11
32	Soekodono	448,86	524,74	778,02
33	Rangkah	971,39	1.821,84	1.671,34
34	Djagalan	—,—	1.907,01	3.009,18
35	Goebengkoeboeran	—,—	1.016,60	2.321,43
36	Wonokitri	—,—	—,—	215,98
Totaal		438.825,40	419.183,49	429.798,65

